

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W SZCZECINIE**

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA SKWIERZYNA**

na okres od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2035 r.

Prognozę opracowano

w Biurze Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gorzowie Wlkp.

Prognozę wykonała:

Magdalena Małecka

sekretariat@gorzow.buligl.pl
www.gorzow.buligl.pl

Sprawdził:

Adam Bajon

Akceptuje:

Paweł Guzikowski

Gorzów Wielkopolski 2026 r.

Spis treści

1. Streszczenie <i>Prognozy</i>	5
1.1. Wykaz stosowanych skrótów i terminów	8
1.2 Zawartość planu urządzenia lasu.....	14
2. Cel i podstawy sporządzenia <i>Prognozy</i> , w tym podstawy prawne i powiązania projektu planu urządzenia lasu z innymi dokumentami	17
2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko	17
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	17
2.3. Główne cele planu urządzenia lasu	19
2.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu.....	20
2.5. Powiązania planu urządzenia lasu z innymi dokumentami, w tym dokumentami, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny	26
3. Opis stanu środowiska przyrodniczego	30
3.1. Ogólna charakterystyka obszaru Nadleśnictwa.....	31
3.2. Walory przyrodniczo – leśne Nadleśnictwa	33
3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa.....	39
3.4. Analiza zagrożeń i ich powiązania z ustaleniami projektu planu urządzenia lasu	70
3.5. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	77
3.5.1. Obszary Natura 2000.....	78
3.5.2. Grunty przeznaczone do zalesienia	107
3.5.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej	108
3.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji <i>Planu</i>	108
3.7. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną.....	109
4. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko i obszary Natura 2000	110
4.1. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko.....	110
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	110
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi	119
4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, rośliny i grzyby, w szczególności na gatunki chronione.....	119
4.1.4. Oddziaływanie na wodę	121
4.1.5. Oddziaływanie na powietrze	122
4.1.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	122
4.1.7. Oddziaływanie na krajobraz.....	122
4.1.8. Oddziaływanie na klimat.....	123
4.1.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	124

4.1.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	124
4.1.11. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na środowisko	128
4.2 Oddziaływanie planu na prawne formy ochrony przyrody z wyjątkiem ochrony gatunkowej oraz obszarów Natura 2000.....	129
4.2.1. Oddziaływanie <i>Planu</i> na rezerwat przyrody	129
4.2.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na istniejące pomniki przyrody	129
4.2.3. Oddziaływanie <i>Planu</i> na istniejące użytki ekologiczne	129
4.2.4. Oddziaływanie <i>Planu</i> na istniejące obszary chronionego krajobrazu	132
4.2.5. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na środowisko	134
4.3 Oddziaływanie <i>Planu</i> na specjalne obszary ochrony siedlisk	135
4.4. Oddziaływanie <i>Planu</i> na obszary specjalnej ochrony ptaków	141
4.5 Oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000	147
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu realizacji ustaleń projektu planu urządzenia lasu	149
6. Zbiorcze zestawienie i omówienie działań mitygacyjnych zastosowanych w projekcie planu urządzenia lasu	149
7. Propozycja monitoringu skutków realizacji ustaleń projektu planu urządzenia lasu na środowisko	153
8. Podsumowanie prac.....	153
8.1. Ogólna ocena oddziaływania ustaleń projektu planu urządzenia lasu na środowisko	153
8.2. Skład osobowy autorów prognozy	153
Literatura	155
Spis tabel	157
Spis rysunków	159
Część tabelaryczna	161

1. Streszczenie *Prognozy*

Podstawowymi dokumentami formalno-prawnymi opracowania *Prognozy* są *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1940 ze zm.) oraz Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 6 września 2023 r. dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Skwierzyna na lata 2026-2035.

Prognozę sporządzono do „Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Skwierzyna na okres od 1.01.2026 do 31.12.2035 r.” zwanego dalej *Planem*.

Plan został opracowany na 10 lat zgodnie z wymogami stosownych ustaw, rozporządzeń, instrukcji oraz wytycznych, z uwzględnieniem:

- przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej,
- celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych.

Plan zawiera następujące części:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierający szczegółowe dane inwentaryzacyjne oraz zaprojektowane wskazania gospodarcze,
- elaborat zawierający opisanie ogólne stanu lasu, analizę gospodarki leśnej w minionym okresie, podstawy gospodarki przyszłego okresu oraz sposoby ich realizacji,
- zestawienie tabelaryczne zadań do wykonania na kolejne 10-lecie,
- program ochrony przyrody, zawierający kompleksowy opis stanu przyrody, podstawowe zadania oraz sposoby realizacji tych zadań,
- mapy tematyczne.

Plan jest zasadniczym dokumentem z zakresu leśnictwa, na podstawie którego prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną. Sporządzenie tego dokumentu jest obligatoryjnym wymogiem prawnym w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, którymi zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza plan urządzenia lasu i nadzoruje jego wykonanie.

Jednym z głównych celów *Planu* jest spełnianie określonych wymogów dotyczących prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. W *Prognozie* przeanalizowano cele ochrony środowiska, które zawierają stosowne konwencje, dyrektywy oraz polityki i programy w nawiązaniu do zapisów zawartych w *Planie*. Przeanalizowano również powiązania *Planu* z dokumentami dotyczącymi obszaru Nadleśnictwa, aby wykluczyć łączny negatywny wpływ na środowisko.

W *Prognozie* przedstawiono metody, jakie posłużyły do wykonania analiz wpływu zapisów *Planu* na środowisko oraz obszary Natura 2000. Przedstawiono również propozycje dotyczące

monitorowania zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu planu urządzenia lasu.

Do ogólnej charakterystyki obszaru Nadleśnictwa oraz opisu jego walorów przyrodniczo-leśnych wykorzystano dane zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie.

Do istniejących form ochrony przyrody na gruntach Nadleśnictwa należą:

- Rezerваты przyrody (1)
- Obszary Natura 2000 (5)
- Obszary chronionego krajobrazu (3)
- Pomniki przyrody (15)
- Użytki ekologiczne (21)
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Analiza zaplanowanych zabiegów wykazała, że *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na powyższe formy ochrony.

Szczególną uwagę objęto obszary Natura 2000, które usytuowane są na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna:

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - **Ujście Noteci PLH080006;**
 - **Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032;**
 - **Błedzew PLH080074;**
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):
 - **Dolina Dolnej Noteci PLB080002;**
 - **Puszcza Notecka PLB300015.**

Na podstawie niektórych elementów charakteryzujących drzewostany (gatunki panujące, struktura wiekowa, typy siedliskowe lasu) przedstawiono stan środowiska na gruntach Nadleśnictwa położonych w zasięgu obszarów Natura 2000.

Spośród obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną wymieniono realizację użytkowania rębego w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami gatunków chronionych, zmianę w wyniku realizacji ustaleń *Planu* struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów ze stwierdzonymi siedliskami przyrodniczymi i roślinami chronionymi lub miejscami przebywania zwierząt, ewentualne stosowanie składów gatunkowych upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej jest możliwe tylko zgodnie z zapisami zawartymi w *Planie*, dlatego też odstępianie od realizacji tych ustaleń niesłoby bardzo niekorzystne zmiany w środowisku.

Podczas analizy przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko rozpatrzono:

- I. oddziaływanie na różnorodność biologiczną, na którą składa się różnorodność gatunkowa, genetyczna i ekosystemów – przeanalizowano wpływ ustaleń *Planu* na chronione siedliska przyrodnicze (dobór składu gatunkowego, rodzaje planowanych zadań w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych);
- II. oddziaływanie na ludzi – wskazano obszary w *Planie*, które mogą być pomocne w podkreślaniu walorów turystyczno-rekreacyjnych Nadleśnictwa;
- III. oddziaływanie na zwierzęta i rośliny – na podstawie list gatunkowych oraz planowanych zabiegów w drzewostanach określono przewidywany wpływ *Planu* i wskazano gatunki, dla których należy zastosować środki łagodzące;
- IV. oddziaływanie na wodę – wskazano zapisy *Planu*, które przyczyniają się do ograniczenia degradacji stosunków wodnych (pasy ochronne wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, wytyczne dla Nadleśnictwa przedstawione w programie ochrony przyrody),
- V. oddziaływanie na powietrze, powierzchnię ziemi, klimat – nie stwierdzono możliwego wpływu na te elementy środowiska;
- VI. oddziaływanie na krajobraz – podkreślono kształtowanie przestrzeni podczas planowania cięć rębnych, dbanie o estetykę ściany lasu, o urozmaicenie gatunkowe i wiekowe drzewostanów;
- VII. oddziaływanie na zasoby naturalne – realizacja zapisów *Planu* zapewnia trwałość lasów i ciągłość ich użytkowania;
- VIII. oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – ustalenia *Planu* nie będą miały negatywnego wpływu na te elementy, przedstawienie informacji w programie ochrony przyrody oraz w opisach taksacyjnych (np. opisanie stanowisk archeologicznych) mogą przyczynić się do ochrony tych miejsc.

Celem wyznaczenia obszarów siedliskowych jest skuteczna ochrona zagrożonych ekosystemów, poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt. Przedmiotem ochrony są siedliska oraz gatunki, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000 (dla których w Standardowym Formularzu Danych, tzw. SDF wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C).

Celem ochrony obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 są gatunki ptaków oraz ich siedliska, dla których w Standardowym Formularzu Danych wskazano ocenę znaczenia ogólnego A, B, C.

W *Prognozie* szczegółowo przeanalizowano wpływ realizacji ustaleń *Planu* na przedmioty ochrony, dla których ochrony powołano obszary Natura 2000.

Oddziaływanie *Planu* na SOO: Ujście Noteci PLH080006, Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032, Bledzew PLH080074 określono na podstawie analiz wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska i gatunki, dla których ochrony powołano obszar. Wykazano, że realizacja *Planu* przyczyni się do polepszenia stanu siedlisk przyrodniczych oraz nie pogorszy warunków bytowania zwierząt. *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony wyżej wymienionych SOO.

Oddziaływanie *Planu* na OSO: Puszcza Notecka PLB300015, Dolina Dolnej Noteci PLB080002 określono na podstawie wymagań ekologicznych ptaków oraz stwierdzonych i potencjalnych ich miejsc występowania w powiązaniu z planowanymi czynnościami w drzewostanach, które mogłyby mieć wpływ na te gatunki lub ich siedliska. Wskazano ewentualne ograniczenia dla realizacji *Planu*, związane głównie z przestrzeganiem terminów wykonywania prac w niektórych drzewostanach.

Przeanalizowano również wpływ *Planu* na integralność obszarów Natura 2000. Wykazano, że ustalenia zawarte w tym dokumencie nie naruszają *spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków lub siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których wyznaczono obszary Natura 2000*.

Na podstawie analizy działań zawartych w *Planie* wytypowano obszary możliwego negatywnego wpływu zabiegów oraz przedstawiono propozycje ograniczenia tego wpływu. Zwrócono uwagę na dostosowanie typów drzewostanów do siedlisk przyrodniczych, przedstawiono propozycje dotyczące zachowania stanowisk gatunków chronionych oraz ochrony stanowisk archeologicznych.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Wariantowanie było rozpatrywane na etapie ustaleń Komisji Założeń Planu (KZP), przy sporządzaniu optymalnego projektu użytkowania zasobów drzewnych, przy tworzeniu programu ochrony przyrody, przy ustaleniach dotyczących końcowych prac kameralnych i ostatecznego zestawienia *Planu* przyjętych na NTG. Pewnym modyfikacjom realizacja ustaleń *Planu* zostanie poddana również na podstawie wniosków wynikających z niniejszej *Prognozy*.

Wynik przeprowadzonej *Prognozy* pozwala stwierdzić, że realizacja *Planu* nie będzie prowadziła do znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko oraz obszary Natura 2000.

1.1. Wykaz stosowanych skrótów i terminów

Użyte w *Prognozie* skróty i terminy oznaczają:

NAZWA	SYMBOL/ SKRÓT	OBJAŚNIENIE
Ogólne		
Baza danych		Baza w formacie .mdb (MS Access) zawierająca szczegółowe dane opisu lasu wykonanego w trakcie prac nad planem urządzenia lasu, zawierająca również planowane zabiegi gospodarcze.
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	DGLP	
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	GDOŚ	

NAZWA	SYMBOL/ SKRÓT	OBJAŚNIENIE
Klasa wieku drzewostanu		Umowny okres, zwykle 20-letni, umożliwiający zbiorcze grupowanie drzewostanów według ich wieku. W praktyce leśnej wprowadzono pojęcie klas i podklas wieku, przyjmując następujące oznaczenia podklas: Ia – wiek od 1-10 lat; Ib – wiek od 11-20 lat; IIa – wiek od 21-30 lat; II b – wiek od 31-40 lat; IIIa – wiek od 41-50 lat; IIIb – wiek od 51-60 lat; IVa – wiek od 61-70 lat; IVb – wiek od 71-80 lat; Va – wiek od 81-90 lat; Vb – wiek od 91-100 lat; VI klasa – wiek od 100-120 lat; VII klasa – wiek od 121-140 lat, itd.
Komisja Założeń Planu	KZP	
Krajowy Program Zwiększania Lesistości	KPZL	Krajowy Program Zwiększania Lesistości (KPZL) to dokument opracowany w 1995 r. przez Instytut Badawczy Leśnictwa na zlecenie Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Jego głównym celem było zwiększenie lesistości Polski do 30% do 2020 roku, a następnie do 33% po 2050 r.
Nadleśnictwo	N-ctwo	
Narada Techniczno – Gospodarcza	NTG	
Prognoza oddziaływania na środowisko	POnŚ, Prognoza	Część postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOS). Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	RDLP	
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	RDOŚ	
Ochrona przyrody		
Ustawa OOS		Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 r. poz. 1940).
Dyrektywa Ptasia	DP	Oficjalnie znana jako Dyrektywa 2009/147/WE, to akt prawny Unii Europejskiej dotyczący ochrony dzikiego ptactwa.
Dyrektywa Siedliskowa (habitatowa)	DS	Oficjalnie: Dyrektywa Rady 92/43/EWG to akt prawny Unii Europejskiej, który ma na celu ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.
Obszar chronionego krajobrazu	OChK	
Obszar specjalnej ochrony (ptaków)	OSO	Obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem ds. Ministra Środowiska.
Ocena wartości obszaru dla gatunków		Ocena wartości obszaru dla ochrony danego gatunku jest wypadkową kryteriów: populacja (jej wielkość), stan zachowania cech siedliska przyrodniczego ważnego dla gatunku, izolacja oraz dodatkowych czynników mogących mieć wpływ na zachowanie gatunku, jak rodzaj działalności człowieka na terenie obszaru i w jego pobliżu, stosunki własnościowe, status prawny obszaru, a także ekologiczne związki między

NAZWA	SYMBOL/ SKRÓT	OBJAŚNIENIE
		typami siedlisk i gatunków: A – znakomita; B – dobra i znacząca; C – znacząca.
Plan Zadań Ochronnych	PZO	Dokument planistyczny sporządzany dla obszarów Natura 2000 określający zakres najpilniejszych działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony w celu zachowania ich w nie pogorszonym stanie.
Przedmiot ochrony		W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Przedmiotem ochrony są gatunki i siedliska z oceną ogólną w SDF-ie A, B lub C.
Siedliska i gatunki „naturowe”		Siedliska i gatunki wymienione w Załączniku I lub II Dyrektywy Siedliskowej, a także w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, dla ochrony których tworzy się obszary Natura 2000.
Specjalne obszary ochrony siedlisk mające znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej	OZW	
Specjalny obszar ochrony (siedlisk)	SOO	Obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (poza ptakami).
Stan zachowania siedliska (A, B, C)		Stopień zachowania struktury i funkcji naturalnego siedliska danego typu oraz możliwość ich odtworzenia. To kryterium zawiera 3 podkryteria (stopień zachowania struktury, stopień zachowania funkcji, możliwość renaturyzacji), które ocenia się niezależnie, ale ostateczna ocena jest ich wypadkową: A – doskonałe zachowanie; B – dobre zachowanie; C – zachowanie w średnim lub zubożałym stanie.
Zespół przyrodniczo – krajobrazowy	ZPK	
Gospodarka leśna		
Etat cięć (miąższościowy)		Ilość drewna do pozyskania określoną w planie urządzenia lasu lub uproszczonym planie urządzenia lasu, wynikającą z potrzeb odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu oraz zasady trwałości i ciągłości użytkowania.
Etat cięć przedrębnych		Obligatoryjna, minimalna powierzchnia cięć pielęgnacyjnych w użytkowaniu przedrębnym przewidziana do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu i wyrażony szacunkowo w metrach sześciennych na okres obowiązywania planu.
Etat cięć użytków rębnych		Obligatoryjna, minimalna powierzchnia cięć pielęgnacyjnych w użytkowaniu przedrębnym przewidziana do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu i wyrażony

NAZWA	SYMBOL/ SKRÓT	OBJAŚNIENIE
		szacunkowo w metrach sześciennych na okres obowiązywania planu.
Instrukcja urządzania lasu	IUL	Szczegółowe wytyczne sposobu sporządzania uproszczonego planu urządzania lasu.
Klasa do odnowienia	KDO	Drzewostany, w których rozpoczęto już proces odnowienia z zastosowaniem rębni złożonych, lecz które nie spełniają kryteriów klasy odnowienia. Kontynuacja cięć rębnych jest w nich możliwa po uprzednim odnowieniu z sadzenia lub siewu (sztucznym) lub naturalnym.
Klasa odnowienia	KO	Drzewostany, które osiągnęły wiek dojrzałości do odnowienia oraz drzewostany młodsze przeznaczone do przebudowy, w których rozpoczęto proces odnowienia rębniami złożonymi, a jednocześnie występuje w nich młode pokolenie o pożądanym składzie gatunkowym i dobrej jakości hodowlanej, o pokryciu nie mniejszym niż 50%, a w drzewostanach użytkowanych rębnią częściową gniazdową, rębniami gniazdowymi lub stopniowymi – o pokryciu nie mniejszym niż 30%.
Mięższność		Objętość drewna mierzona w m ³ . Podstawowy wskaźnik zasobów.
Plan urządzania lasu	PUL, plan u. l.	Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej, sporządzany dla każdego gruntu leśnego będącego własnością Skarbu Państwa, na okres 10 lat, określający całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie.
Program ochrony przyrody	POP, Program	Integralna część planu urządzania lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu przyrody w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa oraz zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa.
Przebudowa		Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby polepszały wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.
Typ drzewostanu	TD	Jest to skład gatunkowy drzewostanu, ustalony dla drzewostanu w jego dojrzałości rębnej. W TD zapisuje się gatunki wg kolejności rosnącego udziału. Np. TD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien składać się w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny. Może być o charakterze gospodarczym lub przyrodniczym (np. w przypadku siedlisk przyrodniczych).
Typ siedliskowy lasu	TSL	Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska. Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy, a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i lęgowe.

NAZWA	SYMBOL/ SKRÓT	OBJAŚNIENIE
Użytkowanie przedrębne		Pozyskanie drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży.
Użytkowanie rębne		Pozyskanie drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni, w celu stworzenia odpowiednich warunków dla młodego pokolenia. Użytkowanie rębne ma miejsce głównie w drzewostanach starych, dojrzałych.
Zasady Hodowli Lasu	ZHL	Branżowy dokument w leśnictwie, określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.
Zasobność		Objętość (miąższość) drewna znajdującego się w drzewostanie wyrażona w m ³ w przeliczeniu na powierzchnię 1 ha, obliczana na podstawie miąższości wszystkich lub części drzew w stosunku do powierzchni.
Wskazania gospodarcze		
Czyszczenia późne	CP	Zabiegi w młodnikach polegające na usuwaniu drzewek przeszkadzających wzrostowi wybranych, najlepszych osobników lub biogrup. Część drzewek jest pozostawiana w lesie, a część grubszych, wynoszona ręcznie z lasu.
Czyszczenia wczesne	CW	Zabiegi w nieco starszych uprawach polegające na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzewek chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp. Wycinane drzewka najczęściej pozostawiane są w lesie.
Melioracje	AGROT	System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni przed i po zrębie: usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni itp.
Odnowienie	ODN	Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzewa) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębnym. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.
Pielęgnowanie gleby	PIEL	Zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na wykaszaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka.
Rębnia częściowa	Rb II	Polega na stopniowym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak, aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnawiania drzewostanów bukowych lub dębowych.
Rębnia gniazdowa	RB III	Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było docelowo uzyskanie drzewostanu mieszanego. W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane jest na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cienioznośnym gatunkom a następnie usuwa się drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłolubnymi.

NAZWA	SYMBOL/ SKRÓT	OBJAŚNIENIE
Rębnia przerębowa, ciągła	Rb V	Polega na prowadzeniu w sposób ciągły cięcia przerębowego na całej powierzchni drzewostanu. Proces odnowienia naturalnego odbywa się nieprzerwanie, a naloty i podrosty korzystają trwale z osłony drzewostanu. Prowadzi do powstania złożonej struktury drzewostanu.
Rębnia stopniowa	Rb IV	Polega na wykonywaniu w drzewostanie na tej samej powierzchni manipulacyjnej różnego rodzaju cięć odnowieniowych (w tym także zupełnych na małych powierzchniach) prowadzących do nierównomiernego, rozłożonego w czasie przerzedzenia drzewostanu i w efekcie odnowienia drzewostanu.
Rębnia zupełna	Rb I	Usunięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłożądnych, głównie sosny na ubogich siedliskach.
Rębnie		Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko pod odnowienie docelowych gatunków drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi.
Trzebieże	TW, TP	Zabieg w starszych drzewostanach (zazwyczaj ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegający na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzew i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z TD lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone). Drzewa te następnie są na miejscu pozbawiane gałęzi (okrzesywane) i wyciągane z lasu sprzętem mechanicznym.
Zalesienie	ODN-POR	Wprowadzanie roślinności leśnej na powierzchnię niebędącą lasem – np. łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek.
Formy degeneracji lasu		
Borowacenie		Jedna z form degeneracji fitocenozy; wyróżnia się na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. W zależności od udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew wyróżnia się: * słabe, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi: - ponad 80 % na siedliskach borów mieszanych - 50 - 80 % na siedliskach lasów mieszanych - 10 - 30 % na siedliskach lasowych * średnie, jeżeli udział sosny lub świerka wynosi: - ponad 80 % na siedliskach lasów mieszanych - 30 - 60 % na siedliskach lasowych. * mocne, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym wynosi na siedliskach lasowych ponad 60 %.

NAZWA	SYMBOL/ SKRÓT	OBJAŚNIENIE
Monotypizacja		Polega na ujednoliceniu składu gatunkowego lub struktury wiekowej. Jest jedną z głównych form degeneracji ekosystemów leśnych. Monotypizację określa się dla kompleksów powyżej 200 ha z uwzględnieniem grup wiekowych d-stanów: 1- 40 lat, 41 - 80 lat, powyżej 80 lat oraz podziału drzewostanów na sosnowe + świerkowe i pozostałe. Monotypizację wyróżnia się, gdy drzewostany jednogatunkowe lub jednowiekowe występują w zasadzie na zwartych powierzchniach (ok. 100 ha). Formę tą należy wyróżniać głównie dla sosny i świerka oraz rozdzielać na: 1. monotypizację częściową, gdy: - udział drzewostanów jednego gatunku i jednej (20-letniej) klasy wieku wynosi 50 – 80 %, - udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków w jednej klasie wieku przekracza 80 %, 2. monotypizację pełną, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80 %.
Neofityzacja		Sztuczna uprawa lub samoistne wnikanie gatunków drzew i krzewów obcych.

1.2 Zawartość planu urządzenia lasu

Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* w skład planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa wchodzi:

- 1) dane inwentaryzacji lasu (część inwentaryzacyjna),
- 2) analiza gospodarki leśnej w minionym okresie,
- 3) program ochrony przyrody,
- 4) część planistyczna,
- 5) materiały kartograficzne.

Materiały te zawarte są w następujących tomach:

- 1) Elaboracie zawierającym:
 - opis ogólny nadleśnictwa,
 - zestawienia zbiorcze danych inwentaryzacyjnych (raporty w formie tabel i wykazów),
 - analizę gospodarki leśnej w minionym okresie gospodarczym,
 - podstawy gospodarki przyszłego okresu, w tym cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych oraz przewidywane sposoby ich realizacji,
 - określenie etatów cięć użytkowania głównego, zestawienie i opisanie zadań z użytkowania głównego (rębego i przedrębego), zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu, w tym zalesień gruntów przeznaczonych do zalesienia, odnowienia lasu oraz pielęgnowania upraw i młodników, określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony

przeciwpożarowej, określenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej, określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji.

2) Programie ochrony przyrody obejmującym:

- kompleksowy opis stanu przyrody w nadleśnictwie, z uwzględnieniem lasów innych form własności w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa,
- podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody i sposoby realizacji tych zadań,
- mapę walorów przyrodniczo-kulturowych.

3) Oddzielny, dla każdego obrębu leśnego, tom obejmujący szczegółowe dane inwentaryzacyjne, w skład którego wchodzi:

- opis taksacyjny lasu,
- zestawienia i tabele zbiorcze, tj. wykaz projektowanych cięć rębnych, wykaz projektowanych cięć przedrębnych, wykaz wskazań gospodarczych w zakresie hodowli lasu.

Ostatnim elementem składowym *Planu* są mapy tematyczne w różnej skali.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są wskazania gospodarcze, będące podstawą do określenia zadań gospodarczych na okres obowiązywania planu urządzenia lasu.

Wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wydzieleniu, w celu osiągnięcia celów i założeń *Planu*. Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny, w związku z tym prawidłową ocenę ich wpływu na środowisko można przeprowadzić tylko przy znajomości tego poziomu.

Tabela 1. Przedstawienie stopnia szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń *Planu*

Rodzaj czynności lub zapis w <i>Planie</i>	Szczegółowość informacji zapisana w <i>Planie</i>	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis
1	2	3	4
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa	Możliwe w przypadku zatwierdzenia etatu znacznie przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów – oznaczałoby to negatywny wpływ na zasoby przyrody	Określa ilość przewidzianego do pozyskania drewna jako nieprzekraczalny etat miąższościowy użytków rębnych oraz obligatoryjny powierzchniowy etat użytków przedrębnych w całym okresie obowiązywania <i>Planu</i>
Rozmiar pielęgnowania drzewostanów	Dla całego nadleśnictwa	Brak spodziewanego wpływu wielkości rozmiaru na środowisko	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10-leciu (nie mniej niż)

Rodzaj czynności lub zapis w <i>Planie</i>	Szczegółowość informacji zapisana w <i>Planie</i>	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis
1	2	3	4
Odnawianie	Do konkretnego wydzielenia	Możliwe znacząco negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem lasu lub błędnego ustalenia typu lasu	Odnawianie drzewostanów wiąże się z ich uprzednim użytkowaniem; grunt leśny, w myśl ustawy o lasach, powinien być najpóźniej w ciągu 5 lat od wycięcia odnowiony
Zalesienia	Do konkretnego wydzielenia	Możliwe negatywne – w przypadku zalesienia siedlisk nieleśnych z załącznika I DS	Nie dotyczy Nadleśnictwa, ponieważ grunty przeznaczone do zalesienia znajdują się poza siedliskami przyrodniczymi
Rębnia I	Do konkretnego wydzielenia	Możliwe znacząco negatywne – w przypadku niektórych gatunków i siedlisk zależnie od liczby stanowisk; pozytywne w przypadku niektórych gatunków i siedlisk; mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w przypadku realizacji rębni w zależności od terminu realizacji	Możliwe negatywne oddziaływanie w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem lasu.
Rębnia II, III i IV	Do konkretnego wydzielenia	Mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w zależności od terminu realizacji	Rębnia częściowa, gniazdowa i stopniowa – odnowienie pod osłoną; Rb IIIa odnowienie sztuczne, w pozostałych rębniach przeważnie naturalne
Składy gatunkowe upraw (TD)	Zapis odnoszący się do typów siedliskowych lasu lub typów siedlisk przyrodniczych	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem lasu	Zaplanowane dla każdego TSL lub siedliska przyrodniczego składy gatunkowe są realizowane w terenie podczas odnawiania lasu
Zalecenia zamieszczone w programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy, w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wydzielen	Zapisy z programu ochrony przyrody mają na celu łagodzenie wpływu gospodarki leśnej na środowisko	Zapisy różnego typu: pozostawianie martwego drewna, ochrona stanowisk roślin przed przypadkowym zniszczeniem, pozostawianie kęp drzewostanu, itp.

2. Cel i podstawy sporządzenia *Prognozy*, w tym podstawy prawne i powiązania projektu planu urządzenia lasu z innymi dokumentami

Celem prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu jest rozpoznanie, ocena i przewidywanie skutków działań gospodarki leśnej na środowisko.

Dokument ten, choć nie jest składnikiem planu urządzenia lasu stanowi istotny element procesu planowania, zapewniając uwzględnienie aspektów środowiskowych w procesie decyzyjnym, co oznacza, że wyniki prognozy są brane pod uwagę przy opracowywaniu i zatwierdzaniu planu urządzenia lasu.

2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko

Podstawowe dokumenty formalno – prawne opracowania prognozy:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) – dział IV (art. 46 - 58) – zwana dalej *Ustawą OOS*;
- pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 6 września 2023 r. dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzonej do Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skwierzyna.

Zgodnie z *Ustawą OOS* (art. 46) „przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt: polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony”.

Ogólny zakres informacji, jakie powinna zawierać *Prognoza* określa art. 51, ust. 2 powyższej ustawy.

Art. 53 *Ustawy OOS* stwierdza, że zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w *Prognozie* (dla projektów wymienionych w Art. 46, ust. 1, pkt.3) zostaje uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu *Prognozy*

Do określenia przewidywanego oddziaływania ustaleń *Planu* na środowisko i obszary Natura 2000 w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa zastosowano metody eksperckie z wykorzystaniem zapisów w formie macierzy.

Dla scharakteryzowania stanu środowiska sporządzono odpowiednie tabele i zestawienia porównawcze, a także stosowane analizy dotyczące lasów całego Nadleśnictwa oraz odrębnie gruntów w zasięgu każdego z obszarów Natura 2000.

Przy sporządzaniu *Prognozy* wykorzystano dane zebrane na potrzeby opracowanego *Planu*, które zostały zamieszczone w elaboracie, programie ochrony przyrody oraz opisie taksacyjnym lasu. Informacje te dotyczą głównie lokalizacji siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych.

Głównym elementem, który potencjalnie może mieć znaczący wpływ na środowisko są planowane zabiegi gospodarcze określone dla poszczególnych drzewostanów, dlatego też podstawową metodą analizy jest porównanie rozmieszczenia tych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego.

Przygotowując metodykę opracowania *Prognozy* przyjęto, że analizy powinny zapewnić:

- identyfikację potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych,
- identyfikację i eliminację na obecnym etapie opracowywania *Planu* konkretnych zadań gospodarczych, których negatywne skutki środowiskowe mogłyby być w sprzeczności z wymogami prawa,
- wskazanie metod ograniczania negatywnego wpływu zadań gospodarczych ujętych w *Planie*,
- określenie listy wskaźników i mierników pozwalających monitorować i oceniać prawidłowość realizacji *Planu*,
- określenie obszarów niepewności analizy w ramach opracowywania *Prognozy*.

Do analiz wykorzystano:

- zestawienie danych uzyskanych z bazy programu TAKSATOR zawierających rodzaj planowanych zabiegów w drzewostanach, w których zlokalizowano siedliska przyrodnicze, stanowiska roślin lub miejsca bytowania zwierząt;
- materiały kartograficzne.

W pierwszej kolejności dokonano wytypowania potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych, czyli wydzielen, w których zinwentaryzowano stanowiska gatunków chronionych oraz siedliska przyrodnicze i wskazania gospodarcze zawarte w *Planie* w stosunku do tych wydzielen. Następnie szczegółowo przeanalizowano stopień wpływu planowanego zabiegu na określony drzewostan, siedlisko przyrodnicze lub miejsce występowania gatunku chronionego. Do tego celu posłużyły tabele pomocnicze zawierające sumaryczne zestawienie powierzchni ważniejszych planowanych zabiegów gospodarczych, czyli niektórych zadań z zakresu hodowli lasu (odnowień), wskazań gospodarczych dotyczących użytkowania rębego i przedrębego. Część danych przedstawiono graficznie za pomocą diagramów obrazujących wielkość powierzchniową zabiegów.

W podobny sposób przeprowadzono odrębne analizy w obszarze Natura 2000.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i opisanu ogólnym.

2.3. Główne cele planu urządzenia lasu

Głównym celem opracowania Planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi koniecznymi funkcjami lasu.

Cele, dla których sporządzono projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skwierzyna (w oparciu o *Instrukcję Urządzania Lasu*), są następujące:

- 1) inwentaryzacja i ocena stanu lasu, w tym gleb, siedlisk i drzewostanów oraz określenie i kształtowanie naturalnych relacji między nimi;
- 2) rozpoznanie walorów przyrodniczych w lasach oraz opracowanie programu ochrony przyrody dla nadleśnictwa;
- 3) rozpoznanie funkcji lasu w powiązaniu z zagospodarowaniem przestrzennym;
- 4) dokonanie podziału lasów – wg pełnionych funkcji i przyjętych celów gospodarowania – na gospodarstwa (w tym: specjalne, lasów ochronnych oraz lasów wielofunkcyjnych z dominującą funkcją produkcyjną, zwanych dalej lasami gospodarczymi), z wyróżnieniem drzewostanów do przebudowy, na potrzeby regulacji użytkowania głównego, optymalizacji etatów użytkowania rębego i przedrębego oraz realizacji długookresowych i średniookresowych celów hodowlanych;
- 5) określenie długo- i średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla urządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
- 6) projektowanie pożądanej struktury gatunkowej, wiekowej i przestrzennej lasu oraz budowy piętrowej drzewostanów;
- 7) kształtowanie wielkości i struktury zapasu produkcyjnego w urządzonej jednostce;
- 8) ustalenie etatów cięć użytkowania rębego i przedrębego;
- 9) ustalenie możliwości lokalizacji etatu cięć użytkowania rębego w wielkości przyjętej za optymalną;
- 10) ustalenie zadań gospodarczych na dziesięciolecie i określenie sposobów ich realizacji;
- 11) określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
- 12) ustalenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;
- 13) określenie potrzeb w zakresie remontów i budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji (bez szczegółowych projektów);
- 14) zobrazowanie przestrzenne (wizualizacja) urządzanego obiektu, funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz zadań gospodarki leśnej;
- 15) sporządzenie ogólnego opisu lasów, w tym danych dotyczących: warunków przyrodniczych i ekonomicznych, analizy gospodarki leśnej w minionym okresie, celów i zasad gospodarki przyszłej, projektowanych sposobów realizacji gospodarki leśnej, zadań na najbliższe dziesięciolecie oraz programu ochrony przyrody dla nadleśnictwa.

Wszystkie te zagadnienia, z różną szczegółowością, zostały w *Planie* podjęte i omówione.

Cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, którymi kierowano się podczas opracowywania *Planu* (podane również w elaboracie) to:

- zwiększenie zasobów leśnych poprzez planowanie pozyskania drewna w zależności od przyrostu mąszszości i poprzez planowanie dodatkowych zalesień;
- zwiększenie odporności ekosystemów leśnych poprzez popieranie różnorodności genowej, gatunkowej i strukturalnej, wykorzystywanie procesów naturalnych i dostosowywanie gatunków do warunków siedliskowych;
- zapewnienie odpowiedniego poziomu pozyskania produktów leśnych tak w okresie bieżącym, jak i w przyszłości, przy minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko;
- popieranie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych przez preferowanie odnowień naturalnych, wprowadzanie gatunków rodzimych, ochronę cennych biotopów;
- zachowanie funkcji ochronnych lasów;
- utrzymanie innych funkcji społeczno – ekonomicznych.

Realizacja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej na poziomie planu urządzenia lasu dotyczy określenia długo- i średniookresowych celów.

Celem długookresowym jest utrzymanie ekosystemu leśnego w stanie dynamicznej równowagi, stabilnego i spełniającego możliwie wiele funkcji. Jest to realizowane poprzez określenie typów drzewostanów (celu hodowlanego) jako podstawowego wyznacznika dalszego planowania oraz poprzez dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu.

Cele średniookresowe to osiągnięcie przez drzewostany kolejnych faz rozwojowych jak najbardziej zgodnych z naturalnym cyklem rozwoju ekosystemu leśnego i z jednoczesnym zapewnieniem jak najlepszej jakości drzewostanów. Jest to realizowane poprzez ustalenie wskazań i wytycznych dla poszczególnych gospodarstw, lasów ochronnych, zapewnienie pożądanego ładu czasowego i przestrzennego, ustalenie wskazań dotyczących przebudowy drzewostanów oraz określenie zadań z zakresu hodowli lasu, ochrony przyrody.

2.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu

➤ Konwencja o różnorodności biologicznej

Celami niniejszej Konwencji, ratyfikowanej przez Polskę w 1996 r. (Dz. U. 2002 Nr 184, poz. 1532) są: *ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie* (art. 1).

Podstawowym wymogiem dla ochrony różnorodności biologicznej jest ochrona ekosystemów i naturalnych środowisk *in situ* oraz utrzymanie i restytucja zdolnych do życia populacji gatunków w ich naturalnych środowiskach.

Strony konwencji w miarę możliwości i potrzeb zobowiązane są m. in. do:

- a) opracowania (...) programów dotyczących ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej (art. 6);
- b) identyfikacji procesów i kategorii działań, które mają lub mogą mieć znaczny negatywny wpływ na ochronę i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej oraz monitoringu ich skutków (art. 7);
- c) stosowania środków dotyczących wykorzystania zasobów biologicznych w celu uniknięcia lub zmniejszenia negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną (art. 10).

➤ **Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska)**

Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Dz. U. 2003 Nr 2, poz. 17), tzw. Konwencja Bońska, została sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. wspólnota Europejska jest stroną Konwencji od dnia 1 listopada 1983 r., a Polska od 1 maja 1996 r.

Celem Konwencji jest ochrona dzikich zwierząt migrujących, czyli takich, *z których znaczna liczba osobników w sposób cykliczny i możliwy do przewidzenia przekracza granice państwowe w różnych cyklach życiowych.*

Konwencja zawiera wykaz gatunków zagrożonych wyginięciem, wobec których strony Konwencji są zobowiązane m. in. do:

- a) ochrony, a jeżeli to możliwe odtworzenia ich siedlisk;
- b) zapobiegania niekorzystnemu oddziaływaniu na dane gatunki.

W większości przypadków ochrona gatunków jest tożsama z ochroną lub – w miarę możliwości – odtwarzaniem ich siedlisk. Równocześnie jednak kładzie się nacisk na działania eliminujące lub kompensujące wpływ różnego rodzaju przeszkód na wędrówki zwierząt.

➤ **Konwencja o ochronie dzikiej europejskiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych (Konwencja Berneńska)**

Konwencja podpisana i ratyfikowana przez Polskę w 1996 r. (Dz. U. 1996 Nr 58, poz. 263, z późn. zm.), wskazuje dziką faunę i florę jako naturalne dziedzictwo o wartości estetycznej, naukowej, kulturowej, rekreacyjnej, gospodarczej, które powinno być zachowane i przekazane przyszłym pokoleniom, uznaje zasadniczą rolę dzikiej fauny i flory w utrzymaniu równowagi biologicznej, stwierdzając, że liczebność wielu gatunków dzikiej fauny i flory ulega obecnie poważnemu zmniejszeniu, a niektórym z nich zagraża wyginięcie.

Zgodnie z art.1 celem Konwencji jest *ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych, zwłaszcza tych gatunków i siedlisk, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw oraz wspieranie działania w tym zakresie.*

Konwencja wskazuje m. in. na konieczność:

- uwzględnienia potrzeby ochrony obszarów chronionych w politykach dotyczących planowania i rozwoju tak, aby uniknąć lub zmniejszyć pogarszanie się ich stanu;
- zwracania szczególnej uwagi na ochronę obszarów ważnych dla gatunków wędrownych, które są odpowiednio usytuowane na szlakach wędrówek i spełniają rolę terenów zimowania, odpoczynku, żerowania, rozmnażania.

➤ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - Dyrektywa Ptasia (Dz. U.E. L 20 z 26 stycznia 2010 r.)**

Zapisy dyrektywy dotyczą ochrony wszystkich gatunków ptaków występujących w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, utrzymania ich populacji na odpowiednim poziomie oraz zachowania, utrzymania lub odtwarzania biotopów i siedlisk. W dyrektywie wyszczególniono gatunki, dla których powinny być tworzone obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO).

➤ **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory – Dyrektywa Siedliskowa (Dz. U.E. L 206 z 22 lipca 1992 r.)**

Zapisy dyrektywy mówią o utworzeniu spójnej europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Ta sieć umożliwi „zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu lub w stosownych przypadkach, ich odtworzenie”.

Dyrektywa obowiązuje do podejmowania odpowiednich działań w celu uniknięcia na „*specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, jak również w celu uniknięcia niepokojenia gatunków, dla których zostały wyznaczone takie obszary, o ile to niepokojenie może mieć znaczenie*”.

W dyrektywie wyszczególnione zostały typy siedlisk przyrodniczych oraz gatunki roślin i zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony (SOO).

➤ **Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności**

Unijna Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 r. pod nazwą „Przywracanie przyrody do naszego życia” została opublikowana przez Komisję Europejską w dniu 20 maja 2020 r. ([COM\(2020\) 380](#))

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 jest wszechstronnym, ambitnym i długoterminowym planem mającym na celu ochronę przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów.

Celem strategii jest zapewnienie, aby do 2030 r. europejska różnorodność biologiczna weszła na ścieżkę regeneracji z korzyścią dla przyrody, ludzi i klimatu. W tym celu w strategii ustanawia się kompleksowe ramy zobowiązań i działań z myślą o walce z głównymi przyczynami utraty różnorodności biologicznej, którymi są:

- zmiana użytkowania gruntów i mórz,
- nadmierna eksploatacja zasobów biologicznych,
- zmiana klimatu,
- zanieczyszczenie,
- występowanie inwazyjnych gatunków obcych.

Strategia ma również służyć wypracowaniu przez UE stanowiska dotyczącego ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 r., które planuje się przyjąć na szczycie ONZ w sprawie różnorodności biologicznej w 2021 r.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 została przyjęta łącznie z unijną strategią „od pola do stołu”. Mają one wzajemnie uzupełniać się i doprowadzić do zbliżenia do siebie przyrody, rolników, przedsiębiorstw i konsumentów.

Stanowi ona kluczowy element Europejskiego Zielonego Ładu i ukierunkowuje podejmowane działania w stronę zrównoważonego wychodzenia z kryzysu spowodowanego COVID-19.

Będzie ona stanowiła kolejne narzędzie wspierające wysiłki w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do zmiany klimatu z wykorzystaniem rozwiązań opartych na zasobach przyrody, które umożliwiają wychwytywanie i przechowywanie węgla w zdrowych ekosystemach, a także pomagają przyrodzie i społeczeństwu przygotować się na nieuchronne skutki zmiany klimatu.

➤ **Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2022 r. w sprawie nowej strategii leśnej UE 2030 - zrównoważona gospodarka leśna w Europie (2022/2016(INI))**

Nowa strategia leśna UE 2030 (Dz. U. UE.C z dnia 5.04.2023 r.) jest elementem Europejskiego Zielonego Ładu, a zarazem realizuje też cele unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności. Określono w niej kierunki działań oraz konkretne inicjatywy, które służyć mają wsparciu zrównoważonej gospodarki leśnej, większej ochronie różnorodności biologicznej, poprawie monitorowania stanu lasów oraz wzmocnieniu ich roli w realizacji celów polityki klimatycznej (lasy mają w większym stopniu przyczyniać się do pochłaniania CO₂). Stanowi on odpowiedź na takie wyzwania współczesnego leśnictwa jak utrata różnorodności biologicznej w lasach, czy skutki zmian klimatycznych (np. zagrożenie ze strony szkodników owadzych czy większe ryzyko pożarów). Najistotniejsze kierunki działań oraz planowane przez Komisję inicjatywy (legislacyjne i pozalegisłacyjne):

- strategia zakłada wsparcie dla przemysłu przetwórstwa drewna i większego wykorzystania produktów drzewnych, w tym głównie szerszego stosowania drewnianych wyrobów budowlanych w celu ograniczenia emisyjności sektora budowlanego.

- Strategia zwraca uwagę na potrzebę znacznego zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii (w tym bioenergii pochodzącej z drewna) w miksie energetycznym państw członkowskich.
- Jednym z głównych celów strategii jest odwrócenie procesu utraty bioróżnorodności oraz zwiększenie odporności ekosystemów leśnych i ich zdolności przystosowawczych do zmieniającego się klimatu. Służyć temu ma objęcie ochroną co najmniej 30 % powierzchni lądowej UE, przy czym 1/3 tej powierzchni (czyli 10% powierzchni lądowej UE) powinno zostać objęte ścisłą ochroną prawną - w osiąganiu tych celów konieczne będzie objęcie ochroną ekosystemów leśnych (w tym ścisłą ochroną powinny zostać objęte wszystkie lasy pierwotne i starodrzewy).
- Przystosowaniu się do zmiany klimatu i zwiększeniu odporności lasów ma służyć wzmocnienie zrównoważonej gospodarki leśnej.

➤ **Rozporządzenie 2023/1115 w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 995/2010.**

Celem rozporządzenia jest ograniczenie obrotu określonymi towarami, których produkcja jest związana z wylesianiem i degradacją lasów. Ideą przyświecającą temu rozporządzeniu jest również zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i utraty różnorodności biologicznej, promując konsumpcję produktów niepowodujących wylesiania i ograniczając wpływ Unii Europejskiej na globalne wylesianie i degradację lasów. Rozporządzenie stanowi część szerszego planu działania mającego na celu rozwiązanie problemu wylesiania i degradacji lasów, przedstawionego po raz pierwszy w komunikacie Komisji Europejskiej z 2019 r. w sprawie zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania lasów na świecie.

➤ **Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej**

Jest to dokument określający ogólne cele prowadzenia polityki państwa w zakresie ochrony zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego oraz wdrażania idei zrównoważonego rozwoju.

W ustaleniach w zakresie objętych *Planem* w dokumencie tym zapisano: „*Prowadzenie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej umożliwia zachowanie równowagi między świadczonymi przez lasy funkcjami: przyrodniczymi (ochronnymi), społecznymi i gospodarczymi. Równocześnie stwarza warunki do zachowania bogactwa przyrodniczego lasów przy jednoczesnym korzystaniu z ich zasobów w celu zaspokojenia potrzeb społecznych i gospodarczych. Las są również miejscem realizacji gospodarki łowieckiej. Las posiadają duży potencjał do łagodzenia zmian klimatu, który można zwiększać poprzez prowadzenie dodatkowych działań w sektorze leśnym. Działania takie*

przyczyniają się również do wzrostu różnorodności biologicznej. W ramach działań przewidzianych do realizacji planuje się wdrożenie systemu mającego na celu zwiększenie sekwestracji węgla. System dodatkowych działań związanych z prowadzoną zrównoważoną gospodarką leśną zakłada m. in. opracowanie wieloletnich programów przebudowy składu gatunkowego drzewostanów oraz programów kształtowania ich struktury wielopiętrowej”.

➤ **Krajowy Program Zwiększania Lesistości – zaktualizowany przez Ministerstwo Środowiska w 2003 r.**

Zwiększanie lesistości kraju stanowi jeden z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do 30 % w roku 2020 i 33 % po roku 2050. należy zaznaczyć, że decyzje o zalesieniu muszą być zgodne z planami zagospodarowania przestrzennego gminy, a na obszarach chronionych zaopiniowane przez właściwe służby ochrony przyrody zgodnie z ich kompetencjami.

➤ **Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań**

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 r. Nadrzędnym celem krajowej strategii jest *zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rodzaju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa.*

Dla osiągnięcia tego celu w strategii zadeklarowano szereg działań obejmujących całą przyrodę, bez względu na formę jej użytkowania (obszary objęte ochroną i użytkowane gospodarczo) oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia, które mają sprzyjać zachowaniu różnorodności biologicznej.

Działania operacyjne strategii korespondujące w sposób pośredni i bezpośredni z zapisami *Planu* zawarte są w dziale „**ŚRODOWISKO**”, w następujących sferach i celach:

- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu” w odniesieniu do celu operacyjnego:
„ochrona gatunków zagrożonych i ginących”:
 - ochrona ginących gatunków roślin i zwierząt, z uwzględnieniem ich regionalnej zmienności;
- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu” w odniesieniu do celu operacyjnego:
„ochrona siedlisk i ekosystemów”:
 - ochrona ginących zbiorowisk roślinnych i biotopów specjalnej troski;
 - racjonalizacja sieci obszarów i obiektów chronionych oraz sposobu zarządzania nimi;
- w sferze „leśnictwo”
 - uwzględnianie potrzeb ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej podczas zalesiania gruntów rolnych;

- zachowanie pełni zmienności drzew leśnych;
- pełne oparcie gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych;
- skuteczna ochrona i umiarkowane użytkowanie ekosystemów wodno – błotnych w lasach;
- ukształtowanie stref przejścia (ekotonów) na skrajach lasu;
- ochrona obszarów wrażliwych (w tym obszarów górskich) na zmiany sposobu gospodarowania, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej;
- zapewnienie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej w procedurach urządzania, zagospodarowania i ochrony lasu.

Sposoby osiągnięcia wyżej wymienionych celów zostały uwzględnione w *Planie* poprzez realizację zadań planowania urządzeniowego, dotyczących szczególnie:

- ✓ inwentaryzacji i oceny stanu lasu,
- ✓ rozpoznania walorów przyrodniczych w lasach oraz określenia sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody,
- ✓ zebrania informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszaru Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody,
- ✓ sformułowania celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- ✓ projektowania pożądanych typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej),
- ✓ określenia kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przyrody,
- ✓ zobrazowania przestrzennego – w formie odpowiednich map – podstawowych danych o urządzanym obiekcie, dotyczących w szczególności: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej,
- ✓ sporządzenia ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in. ogólną charakterystykę urządzanego obiektu, analizie stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody.

2.5. Powiązania planu urządzenia lasu z innymi dokumentami, w tym dokumentami, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny

➤ Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2030¹

Uchwałą Nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 r. przyjęto „*Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030*” Dokument ten jest opracowaniem „*wyznaczającym strategiczne cele i kluczowe kierunki działań oraz przewidywane instrumenty ich realizacji w rozwoju województwa lubuskiego w kolejnej dekadzie*”.

¹ Strategię opracował Zespół roboczy do spraw Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego pod kierunkiem Macieja Nowickiego (Przewodniczący Zespołu), Magdaleny Balak-Hryńkiewicz (Zastępca Przewodniczącego Zespołu).

W załączniku do *Strategii*, dotyczącym społecznych, ekonomicznych i przestrzennych uwarunkowań rozwoju województwa lubuskiego przedstawiono diagnozę m. in. leśnictwa oraz stanu i ochrony środowiska w regionie.

W odniesieniu do leśnictwa zapisano:

- lubuskie, w którym lasy zajmują ponad połowę powierzchni województwa, to najbardziej zalesiony region w kraju (49,3% ogólnej powierzchni w 2019 r.) i znajduje się w czołówce zestawienia regionów Polski w obszarze gospodarki leśnej;
- oprócz drewna z lubuskich lasów pozyskiwane są również grzyby leśne – w 2019 r. zebrano 1.500 ton plasując region lubuski na 2. miejscu w kraju;
- w sektorze leśnym w 2018 r. zatrudnionych było 3.112 osób, dając 4. miejsce w kraju.

W odniesieniu do środowiska podkreślono cenne walory przyrodnicze regionu: wysoką lesistość, dużą liczbę jezior, liczne obszary chronione (m.in. parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary sieci Natura 2000), unikatowe na skalę europejską osobliwości przyrodnicze oraz czyste, w małym stopniu przekształcone środowisko naturalne (na przeważającej części województwa).

Analiza potencjału i sytuacji regionu oraz jego możliwości rozwoju pozwoliła sformułować następującą misję dla województwa lubuskiego: *Województwo Lubuskie w 2030 roku to „zielona kraina inteligentnych technologii”, cechująca się wysoką jakością życia mieszkańców*. Wyzwania rozwojowe województwa lubuskiego zostały przedstawione w czterech obszarach: sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenna oraz sfera zarządzania rozwojem regionu, w związku z czym w *Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030* zaplanowano zawarcie czterech celów strategicznych. W wyniku ich realizacji osiągnięty zostanie cel główny – *inteligentne gospodarowanie potencjałami regionu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, spójności społecznej i przestrzennej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców*.

➤ **Program Ochrony Środowiska Województwa Lubuskiego (do roku 2027)**

Województwo lubuskie posiada „*Program ochrony środowiska województwa lubuskiego (do roku 2027)*” przyjęty Uchwałą Nr XLIX/703/22 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego.

Celem nadrzędnym programu jest „poprawa jakości środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego”, a jego realizacja jest zgodna z założeniami *Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2030*.

W opracowaniu przedstawiono stan środowiska na terenie województwa lubuskiego. Wyznaczono w tym zakresie następujące obszary interwencji, w których uwzględniono stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska:

- ochrona klimatu i jakości powietrza;
- zagrożenia hałasem;

- pola elektromagnetyczne;
- gospodarowanie wodami;
- gospodarka wodno-ściekowa wodami;
- gleby;
- zasoby geologiczne;
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zasoby przyrodnicze;
- zagrożenia poważnymi awariami;
- edukacja ekologiczna.

Dla dokumentu opracowano „Prognozę oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska województwa lubuskiego 2030”.

➤ **Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego**

Uchwałą Nr IV/66/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 28 października 2024 r. przyjęto Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego. W części opisowej i tabelarycznej dokumentu zawarto:

- informacje ogólne o położeniu obszaru województwa lubuskiego,
- zestawienie zidentyfikowanych krajobrazów oraz ich klasyfikację,
- charakterystykę zidentyfikowanych krajobrazów,
- ocenę zidentyfikowanych krajobrazów,
- wykaz krajobrazów priorytetowych,
- wykaz obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ,
- zestawienie zagrożeń dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych oraz wartości krajobrazów w obrębie obszarów i obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 3 lit. a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- wykaz rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 3 lit. b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- katalog lokalnych form architektonicznych zabudowy dla krajobrazów priorytetowych,
- zestawienia tabelaryczne (zestawienie zidentyfikowanych krajobrazów oraz ich klasyfikacja, charakterystyka i ocena zidentyfikowanych krajobrazów, wykaz krajobrazów priorytetowych, wykaz obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust.3 pkt 2 ustawy o planowaniu przestrzennym, zestawienie zagrożeń dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych oraz wartości krajobrazów w obrębie obszarów i obiektów, o których mowa w art. 38a ust.3 pkt 3 lit. a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wykaz rekomendacji w zakresie Form Ochrony Zabytków, wykaz rekomendacji w zakresie Form Ochrony Przyrody).

Na terenie województwa lubuskiego zidentyfikowano 1740 jednostek krajobrazowych należących do 36 typów krajobrazów, wśród których 157 jednostek krajobrazowych wskazano jako priorytetowe (9% wszystkich krajobrazów) o łącznej powierzchni obejmującej 28,5% obszaru województwa lubuskiego.

- **Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2027**
- **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gorzowskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 r.**
- **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Międzyrzeckiego na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029**
- **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sulęcińskiego na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028**
- **Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skwierzyna na lata 2021-2024**
- **Program Ochrony Środowiska dla Gminy Deszczno na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031**
- **Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bledzew na lata 2024-2027**
- **Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubniewice na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025**

Cele określone w tych dokumentach powiązane z *Planem* dotyczą – „racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych”, do zadań należy „ochrona i powiększanie zasobów leśnych”, a przedsięwzięcia zakładają „opracowanie planów urządzenia lasu”.

Innego typu dokumentami planistycznymi powiązanymi z *Planem* są **plany ochrony, zadania ochronne i plany zadań ochronnych dla form ochrony przyrody** wynikające z Ustawy o ochronie przyrody. W obszarze oddziaływania *Planu* są to rezerваты oraz obszary Natura 2000.

Rezerwat przyrody „Santockie Zakole im. prof. Ryszarda Popiela” posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Santockie Zakole” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r., poz. 922). Ostatnie zmiany w tym dokumencie wprowadza Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 12 marca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Santockie Zakole” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2018 r., poz. 639).

Spośród obszarów Natura 2000, których grunty położone są w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna, plany zadań ochronnych ustanowiono dla obszarów:

- Ujście Noteci PLH080006 – posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ujście Noteci

PLH080006 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 287). Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Santockie Zakole” (plan ochrony rezerwatu zawiera zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody²).

- Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 – posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r., poz. 875). Pewne zmiany w akcie prawnym wprowadza Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 kwietnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2016 r., poz. 735).

- Dolina Dolnej Noteci PLB080002 – posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 188). Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Santockie Zakole” (plan ochrony rezerwatu zawiera zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody³).

- Puszcza Notecka PLB300015- posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 698).

Pewne powiązanie z *Planem* mają także plany urządzenia lasu dla nadleśnictw sąsiadujących. Powiązanie następuje jedynie poprzez ustalenie granicy pomiędzy nadleśnictwami. Zapisy w *Planie* w żaden sposób nie odnoszą się do sąsiednich nadleśnictw, podobnie jak zapisy planów innych nadleśnictw nie odnoszą się wprost do Nadleśnictwa Skwierzyna.

W pozostałych przeanalizowanych dokumentach i opracowaniach nie stwierdzono związków z ustaleniami *Planu*.

3. Opis stanu środowiska przyrodniczego

Szczegółowe dane dotyczące stanu środowiska w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna zostały umieszczone w programie ochrony przyrody oraz w opisanu ogólnym planu urządzenia lasu.

² Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.)

³ J. w.

3.1. Ogólna charakterystyka obszaru Nadleśnictwa

3.1.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Skwierzyna położone jest w województwie lubuskim, w następujących powiatach i gminach:

Województwo lubuskie

Powiat: międzyrzecki

Gminy: Bledzew, Skwierzyna Miasto, Skwierzyna Obszar Wiejski

Powiat: gorzowski

Gminy: miasto Gorzów Wlkp., Deszczno

Powiat: sulęciński

Gminy: Lubniewice Miasto, Lubniewice Obszar Wiejski

Jest jednym z 35 Nadleśnictw w zarządzie RDLP w Szczecinie, położonym w jej południowej części. Od północy sąsiaduje z N-ctwem Kłodawa, od północnego-wschodu z N-ctwem Karwin i N-ctwem Międzychód, od południowego-wschodu i południa z N-ctwem Międzyrzecz, od południowego-zachodu z N-ctwem Sulęcín, a od zachodu N-ctwem Lubniewice.

- **Położenie wg regionalizacji przyrodniczo – leśnej**

Zgodnie z podziałem Polski na regiony przyrodniczo – leśne⁴ Nadleśnictwo położone jest w:

Krainie III: Wielkopolsko-Pomorskiej

Mezoregionie: Ujścia Warty (III.16)

Puszczy Noteckiej (III-17)

Pojezierza Łagowskiego (III-21)

Równiny Nowotomyskiej (III-23)

- **Położenie wg regionalizacji fizyczno-geograficznej**

Podobszar: Pozaalpejskiej Europy Środkowej (3),

Prowincja: Niżu Środkowoeuropejskiego (31),

Podprowincja Pojezierzy Południowobałtyckich (314-316),

Makroregion: Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (315.3),

Mezoregion: Kotliny Gorzowskiej (315.33),

Makroregion: Pojezierza Lubuskiego (315.4),

Mezoregion: Pojezierza Łagowskiego (315.42)

Bruzdy Zbąszyńskiej (315.44)

Makroregion: Pojezierza Wielkopolskiego (315.5),

Mezoregion: Pojezierza Poznańskiego (315.51)

⁴ Zielony R., Kliczkowska A. 2012. *Regionalizacja przyrodniczo – leśna Polski 2010*. CILP. Warszawa

- **Położenie wg regionalizacji geobotanicznej**

Obszar: Europejskie Lasy Liściaste i Mieszane,

Prowincja: Środkowoeuropejska,

Podprowincja: Środkowoeuropejska właściwa

Dział: Brandenbursko-Wielkopolski (B)

Kraina: Notecko-Lubuska (B.1)

Okręg: Borów Noteckich (B.1.2)

Międzyrzecko-Zbąszyński (B.1.7)

Pojezierza Lubuskiego (B.1.8)

3.1.2. Dominujące funkcje lasów

Dla celów planowania urządzeniowego lasy Nadleśnictwa zostały podzielone w zależności od dominującej roli pełnionych funkcji ochronnych, na 3 podstawowe grupy lasów: rezerwaty, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze.

Tabela 2. Funkcje lasu – zestawienie powierzchni

Funkcja lasu	Nadleśnictwo Skwierzyna
	Powierzchnia [ha]
rezerwaty	36,70
lasz ochronne	11921,27
lasz gospodarcze	11320,04
Razem	23278,01

Tabela 3. Kategorie ochronności – zestawienie powierzchni

Lp.	Wiodące i podrzędne kategorie ochronności	ha
1	OCH GLEB	110,55
2	OCH GLEB OCH WOD	8,65
3	OCH GLEB OCH CENNE	1,24
4	OCH WOD	551,86
5	OCH WOD OCH CENNE	35,61
6	OCH WOD OCH CENNE OCH OSTOJ	7,62
7	OCH WOD OCH CENNE OCH MIAST	19,32
8	OCH WOD OCH OSTOJ	24,17
9	OCH WOD OCH MIAST	176,97
10	OCH WOD OCH MIAST OCH OBR	6,13
11	OCH CENNE	4666,40
12	OCH CENNE OCH OSTOJ	34,86
13	OCH CENNE OCH MIAST	178,08
14	OCH CENNE OCH MIAST OCH OBR	10,91
15	OCH OSTOJ	333,64
16	OCH MIAST	5297,74
17	OCH MIAST OCH OBR	256,67
18	OCH OBR	200,85
Razem:		11921,27

3.2. Walory przyrodniczo – leśne Nadleśnictwa

3.2.1. Rzeźba terenu, budowa geologiczna i typy gleb

Obszar Nadleśnictwa Skwierzyna należy do terenów nizinnych. Wysokości nie przekraczają tu 300 m n.p.m. (wartość krytyczna dla nizin). Opisywany teren charakteryzują 3 typy reliefu:

- teren nizinny równy o deniwelacjach nie przekraczających 5 m – około 80% powierzchni N-ctwa;
- teren nizinny falisty, którego deniwelacje nie przekraczają 10 – 15 m, a stoki wzniesień mają nachylenia do 5° – około 17 % powierzchni;
- teren nizinny pagórkowaty, którego wyniosłości stanowią pagórki, wały i garby o wysokości względnej do 25 m n.p.m. i nachyleniu stoków w przedziale 6° – 30° – około 3% powierzchni.

Rzeźba terenu jest tu dość mocno urozmaicona: od wyraźnie płaskich terenów w zasięgu pradoliny Noteci-Warty, poprzez tereny faliste w środkowej części, aż do pagórkowatych wzniesień w południowo-wschodniej części Nadleśnictwa. Różnica wysokości pomiędzy najwyżej i najniżej położonym punktem jest znaczna i wynosi ok. 145 m.

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna przeważają utwory czwartorzędowe, głównie holoceny (torfy, namuły, mady rzeczne, piaski, mułki i żwiry rzeczne, piaski eoliczne, wydmy, piaski i gliny deluwialne). Utwory plejstoceny wykształciły się w postaci piasków, żwirów, glin, iłów i mułków. Trzeciorzędowe, mioceńskie utwory wypiętrzone w wyniku procesów glacytektonicznych, wykształcone w postaci iłów, występują sporadycznie w południowej części Nadleśnictwa. Wschodnia część, położona w obrębie Puszczy Noteckiej, przed okresem ostatniego zlodowacenia była płaską równiną ukształtowaną w wyniku ustąpienia jeziora policeńskiego.

W Nadleśnictwie zdecydowanie dominują gleby bielcowe (B) stanowiące prawie 50% wszystkich typów gleb. Znaczną powierzchnię zajmują również gleby rdzawe (RD) – 44%. Niewielkie (rzędu kilku procent) powierzchnie zajmują gleby płowe (P) i gleby murszowate (MR). Udziały pozostałych typów gleb (arenosole AR, brunatne BR, ochrowe OC, gruntowoglejowe G, torfowe T, murszowe M, mady rzeczne MD, deluwialne D, kulturoziemne AK, industrioziemne i urbanoziemne AU) nie przekracza 1%.

3.2.2. Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe

Nadleśnictwo Skwierzyna położone jest na terenie jednostki hydrograficznej o nazwie:

- Dorzecze Odry (1).

Obszar Nadleśnictwa charakteryzuje się deficytem wodnym – dotyczy to zarówno ilości cieków wodnych, jak i liczby jezior i innych zbiorników wodnych.

Głównymi ciekami mającymi wpływ na stosunki wodne na terenie Nadleśnictwa są rzeki:

➤ Warta – jej źródła znajdują się na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej w okolicach Zawiercia. Długość rzeki wynosi 808 km, a powierzchnia dorzecza 53 700 km². Ma charakter cieków nizinnych – jest rzeką płynącą wolno, meandrującą, z dużymi wahaniami poziomu wody, wylewającą

szeroko w czasie wezbrań lub powodzi. Wraz z terenami zalewowymi, starorzeczami, siecią kanałów i rowów tworzy specyficzny układ hydrograficzny. Przepływa przez centralną część Nadleśnictwa Skwierzyna, następnie na wschodzie i północy wyznacza jego granicę.

➤ Obra – jej źródła znajdują się na wysoczyźnie Kaliskiej. Długość rzeki wynosi 253 km, zaś powierzchnia dorzecza 2813 km². Pochodzenie rzeki Obry nie jest bezpośrednio związane z lądolodem. Płyne ona starą formą wklęsłą pochodzącą jeszcze sprzed zlodowacenia bałtyckiego. Jest typową rzeką niziną. Reżim hydrologiczny rzeki jest bardzo wyrównany, ponieważ przepływa przez wiele jezior, które działają jak zbiorniki retencyjne. Szerokość koryta Obry oscyluje w granicach 8-15 m, a głębokość 0,8 – 1,6 m. Obra przepływa przez centralną część N-ctwa i uchodzi do Warty w jej lewym brzegu nieopodal miasta Skwierzyna.

Oprócz nich dużą rolę spełniają liczne mniejsze ciek, kanały i rowy: Lubniewka, Jordanka, dopływ z Kołomętu, Dopływ z Murzynowa, dopływ z Ciecierzyc, Kanał Roszkowicki.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajdują się trzy większe zbiorniki wodne: Jezioro Glinik (Parsko), Jezioro Żurawie (Krajnik) oraz sztuczny zbiornik zaporowy „Czapliniec”.

Wody podziemne

Teren Nadleśnictwa Skwierzyna położony jest wg Regionalizacji Hydrologicznej Polski⁵ w:

- prowincja hydrologiczna nizinna;
- pasmo zbiorników równinne (GZWP w paśmie nizin)

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Skwierzyna nie obejmuje żadnego z Głównych Zbiorników wód podziemnych. Najbliżej położonym (przy północno-wschodnim krańcu N-ctwa) jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 138 – Pradolina Toruń-Eberswalde: zbiornik porowy o powierzchni 1862,8 km², położony w utworach czwartorzędowych.

Ujęcia wody

Ujęcia wody przeznaczonej do spożycia, ustanowione formalnie decyzjami właściwych organów administracji rządowej znajdują się na gruntach w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, poza lasami.

Zbiorniki mogące być wykorzystane jako kąpieliska

Na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo Skwierzyna brak zbiorników wodnych stanowiących ewidencyjne jezioro, natomiast w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajdują się jeziora, które mogą być wykorzystywane jako kąpieliska. Na gruntach leśnych leżących w sąsiedztwie tych jezior, jak również w kilku miejscach wzdłuż rzek, znajdują się miejsca turystyczne. Zaznaczenie tych obiektów na odpowiednich mapach tematycznych oraz umieszczenie informacji w opisach taksacyjnych przyczyni się do właściwego ich wykorzystania.

⁵ Mikołajków J., Sadurski A. (red.). 2017. *Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce*. Państwowy Instytut Geologiczny; Państwowy Instytut Badawczy. Warszawa.

Zgodnie z zapisami POP wokół jezior i większych bagien stanowiących siedliska przyrodnicze zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywać lub kształtować strefę pasa ochronnego.

Ponadto nie stosuje się rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych.

Plan nie zawiera wskazówek dla gruntów nie będących w zarządzie Nadleśnictwa.

3.2.3. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej „Regiony Klimatyczne Polski”⁶ tereny Nadleśnictwa Skwierzyna leżą w:

- **regionie XIII – Dolnej Warty;**
- **regionie XIV – Lubuskim.**

W regionie Dolnej Warty obserwuje się bardzo częste występowanie dni z przymrozkami, bardzo chłodnych, z towarzyszącym opadem. Mimo to przeważająca dla regionu jest liczba dni z pogodą umiarkowaną ciepłą z dużym zachmurzeniem. Rejon klimatyczny Lubuski charakteryzuje się przejściowym klimatem umiarkowanym ciepłym, z wpływami zarówno oceanicznymi, jak i kontynentalnymi. Jest obszarem, na którym stosunkowo najczęściej mogą pojawić się dni z pogodą gorącą, słoneczną, bez opadu. Mniej zaś jest dni z typami pogody przymrozkowej,

Wg Romera⁷ obszar Nadleśnictwa znajduje się w typie klimatu Krainy Wielkich Dolin, z zaznaczonym wpływem klimatu morskiego. Cechami, które świadczą o wpływie klimatu atlantyckiego są łagodne zimy, chłodne lata, ciepła i długa jesień oraz mała amplituda wahań termicznych. Cechami wyrażającymi wpływ klimatu kontynentalnego są: niewielka ilość opadów, mała wilgotność powietrza, częste okresy suszy wiosennej i późne przymrozki wiosenne.

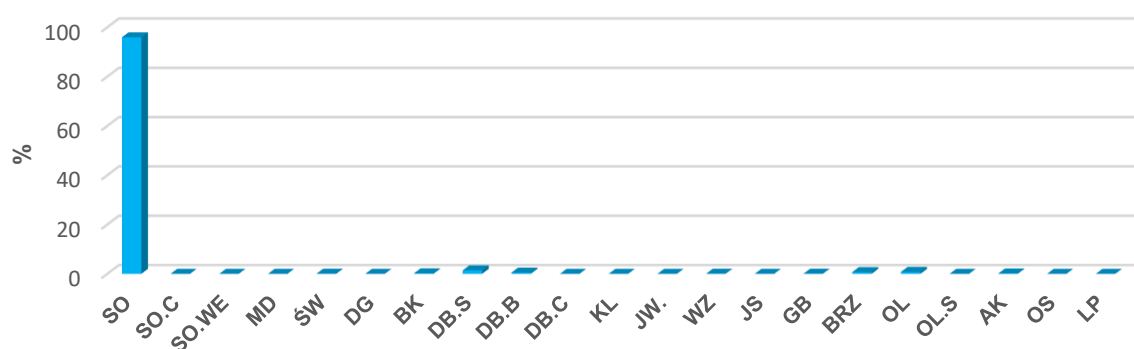
3.2.4. Drzewostany

W lasach Nadleśnictwa Skwierzyna występuje 60 gatunków drzew i krzewów, spośród których 21 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach.

⁶ Woś A. 1999. *Klimat Polski*. PWN. Warszawa.

⁷ *Elaborat Glebowo-Siedliskowy Nadleśnictwa Karwin*. 2004.

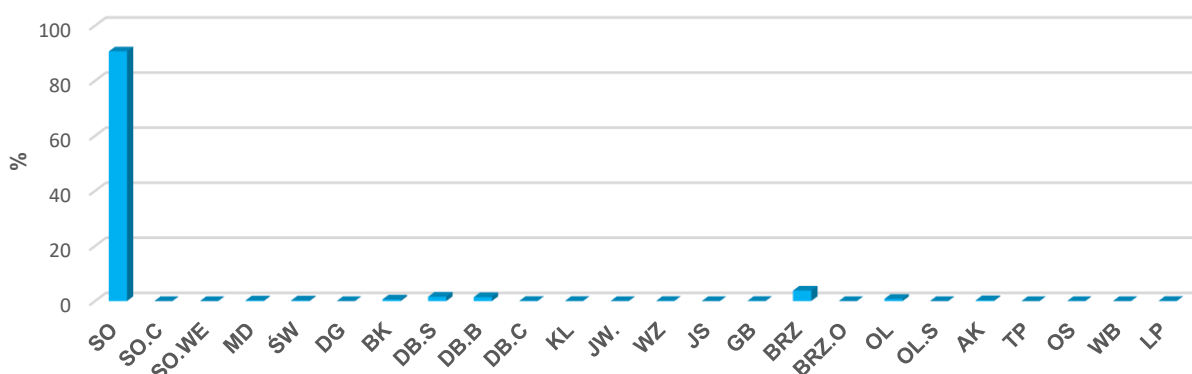
Gatunki panujące w Nadleśnictwie Skwierzyna

Rysunek 1. Udział powierzchniowy wg gatunków panujących

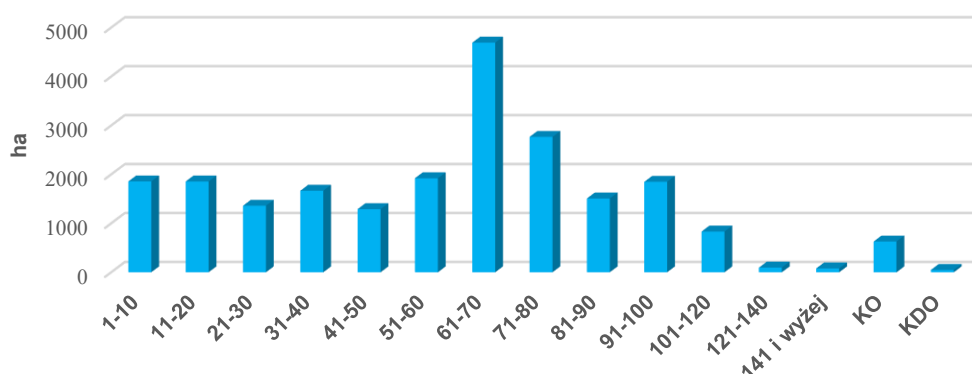
Oceniając udział powierzchniowy wg gatunków panujących należy stwierdzić, że w drzewostanach Nadleśnictwa zdecydowanie przeważa sosna (96%). Pozostałe gatunki zajmują zdecydowanie niższą powierzchnię: dąb szypułkowy – 1,4%, olsza czarna – 0,8%, brzoza – 0,7%.

Gatunki rzeczywiste w Nadleśnictwie Skwierzyna

Rysunek 2. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych

Struktura wiekowa drzewostanów w Nadleśnictwie Skwierzyna:

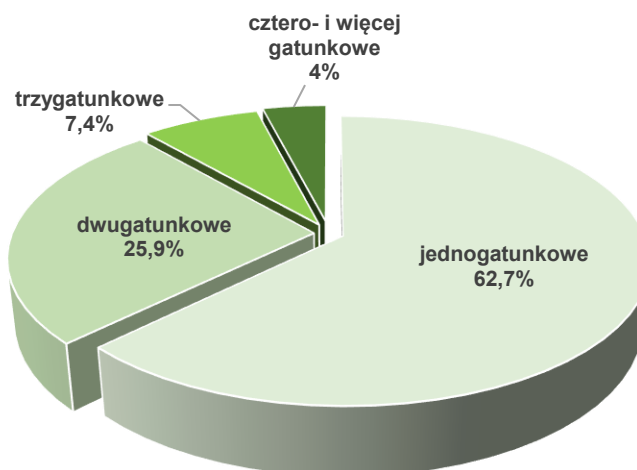

Rysunek 3. Struktura wiekowa drzewostanów

W Nadleśnictwie największy udział mają drzewostany w wieku 61-70 lat (IVA klasa wieku) – 20,1% ogółu powierzchni. Wysoki jest także udział drzewostanów w klasie odnowienia (KO – 2,7%).

Bogactwo gatunkowe

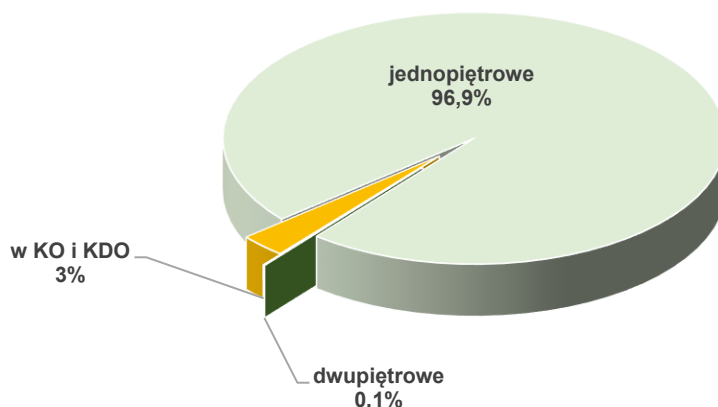
W skali Nadleśnictwa Skwierzyna największą powierzchnię zajmują drzewostany jednogatunkowe – 62,7%. Zdecydowanie mniejszy udział mają drzewostany dwugatunkowe – 25,9 %. Najmniejszą powierzchnię zajmują trzYGatunkowe – 7,4% oraz drzewostany cztero- i więcej gatunkowe – 4% ogółu drzewostanów.

Rysunek 4. Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Skwierzyna

Budowa pionowa

W Nadleśnictwie zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, które zajmują aż 97% powierzchni. Drzewostany w KO i KDO stanowią 3% powierzchni. Bardzo znikomą powierzchnię (niepełna 0,1%) zajmują drzewostany dwupiętrowe.

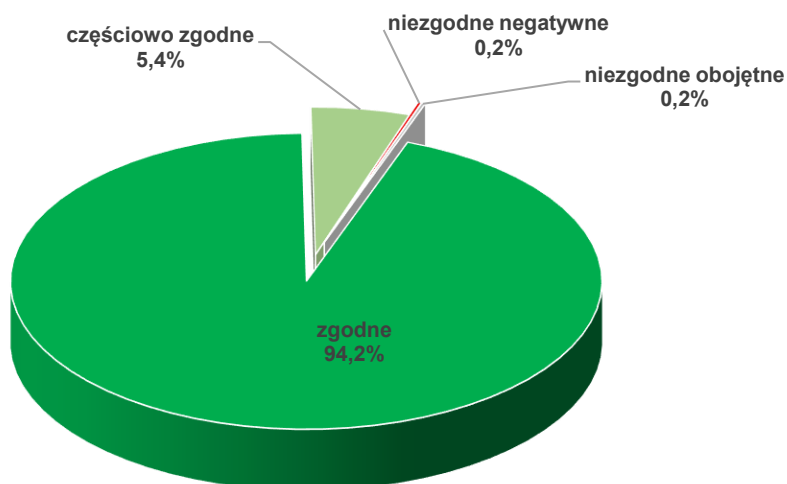
Rysunek 5. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna występuje 201 wydzieleń, na których zinwentaryzowano podrost o charakterze II piętra, na ogólnej powierzchni 751,57 ha.

Pochodzenie

Aż 92 % powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa pochodzi z odnowienia sztucznego przez sadzenie lub siew. Uwagę zwraca dość duży odsetek drzewostanów powstałych z samosiewu.

Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem

Rysunek 6. Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem

Największą powierzchnię zajmują w Nadleśnictwie drzewostany zgodne z siedliskiem – aż 94,2 % powierzchni wszystkich drzewostanów. Zdecydowanie dużo mniejszą powierzchnię zajmują drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem (5,4%) i drzewostany niezgodne (niepełna 0,5%).

3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa

Tabela 4. Zestawienie liczby i powierzchni form ochrony przyrody (i ich otulin) w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Skwierzyna

Forma ochrony przyrody	Grunt w zarządzie Nadleśnictwa		W terytorialnym zasięgu poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa		Łącznie	
	Liczba	Powierzchnia [ha]	Liczba	Powierzchnia [ha]	Liczba	Powierzchnia [ha]
Rezerwat przyrody	1	36,70	-	-	1	36,70
Obszary siedliskowe Natura 2000	3	636,84	1	0,25	4	637,09
Obszary ptasie Natura 2000	2	5138,12	-	-	2	5138,12
Obszary chronionego krajobrazu	3	1769,26	-	-	3	1769,26
Użytki ekologiczne	21	97,93	-	-	21	97,93
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	-	-	1	210,01	1	210,01
Pomniki przyrody	15	2,03	29	-	44	2,03
Ochrona gatunkowa	117	-	4	-	121	-

3.3.1. Rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody „Santockie Zakole im. Ryszarda Popiela”

Rezerwat został uznany Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz.U. Nr 166 z 1998 r., poz. 1232). Obecny stan prawny reguluje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 października 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Santockie Zakole im. Ryszarda Popiela” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2023 r., poz. 2443).

Rezerwat obejmuje obszar o łącznej powierzchni 455,87 ha na terenie gminy Deszczno (powiat gorzowski, województwo lubuskie).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych pozostałości lasów łęgowych i innych siedlisk przyrodniczych oraz ochrona miejsc łęgowych ptaków wodno-błotnych.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony

dla rezerwatu przyrody „Santockie Zakole” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r., poz. 922). Ostatnie zmiany w tym dokumencie wprowadza Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 12 marca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Santockie Zakole” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2018 r., poz. 639).

Rezerwat został udostępniony dla ruchu turystycznego na podstawie Rozporządzenia Nr 13/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie wyznaczenia szlaku dla ruchu pieszego i rowerowego w rezerwacie przyrody „Santockie Zakole”.

3.3.2. Obszary Natura 2000

Polska podpisując Traktat Ateński 16 kwietnia 2003 r., stanowiący podstawę prawną przystąpienia kraju do Unii Europejskiej, zobowiązała się do wyznaczenia na swoim terytorium obszarów sieci Natura 2000. Przepisy unijne stanowiące podstawę dla tworzenia sieci Natura 2000 zostały wprowadzone do polskiego prawa wraz z opublikowaniem ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Podstawę do wybrania i ochrony obszarów zaliczanych do systemu Natura 2000 stanowią dwie dyrektywy europejskie: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa:

- **Dyrektywa Rady 2009/147/WE** (Wild Birds Directive) z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. Dyrektywa Ptasia). W myśl tej dyrektywy powołuje się **Obszary Specjalnej Ochrony (OSO)**.
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG** (Habitat Directive) z dnia 21 maja 1992 r. o ochronie naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Habitatowa bądź Siedliskowa). Dyrektywa ta zobowiązuje kraje Unii Europejskiej do typowania terenów ważnych dla ochrony gatunków oraz siedlisk jako **Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO)**.

Rozporządzeniami Ministra Środowiska wyznaczono w Polsce specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary specjalnej ochrony ptaków.

Art. 33. 1. Ustawy o Ochronie Przyrody zabrania podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000.

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna znajdują się:

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - **Ujście Noteci PLH080006;**
 - **Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032;**
 - **Bledzew PLH080074;**
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):
 - **Dolina Dolnej Noteci PLB080002;**
 - **Puszcza Notecka PLB300015**

Tabela 5. Zestawienie zbiorcze powierzchni obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Skwierzyna

	Powierzchnia [ha]	% pow. Nadleśnictwa
Sumaryczna powierzchnia obszarów Natura 2000	5774,96	
Rzeczywista powierzchnia obszarów Natura 2000	5164,25	21,3

Tabela 6. Zestawienie wspólnych powierzchni [ha] obszarów Natura 2000 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

	PLH080006	PLH080032	PLH080074	PLB080002	PLB300015
PLH080006	X	-	-	47,81	-
PLH080032	-	X	-	-	562,90
PLH080074	-	-	X	-	-
PLB080002	47,81	-	-	X	-
PLB300015	-	562,90	-	-	X

Ponadto w zasięgu administracyjnym N-ctwa Skwierzyna w całości znajduje się obszar Natura 2000 Skwierzyna PLH080041 ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Skwierzyna PLH080041 (Dz. U. z 2017 r., poz. 566). Obszar o powierzchni 0,25 ha obejmuje kościół pw. Świętego Mikołaja Biskupa znajdujący się w centrum miejscowości Skwierzyna. Ostoja ważna dla ochrony jednej z największych w Polsce północno-zachodniej populacji rozrodczej nocka dużego *Myotis myotis*. Posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Nr 27/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 8 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Skwierzyna PLH080041 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2013 r., poz. 2186).

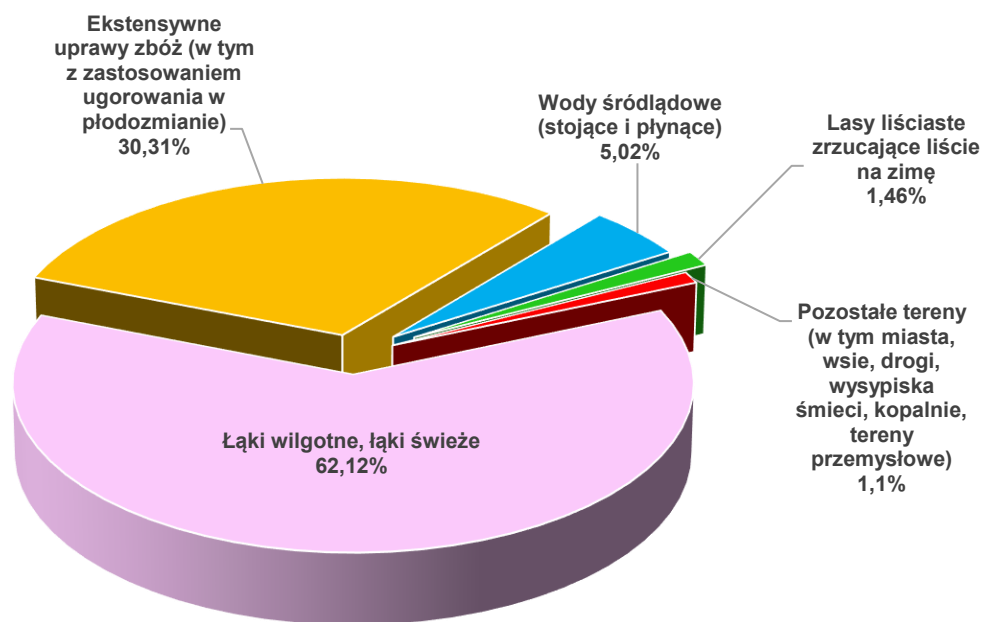
- **Ujście Noteci PLH080006**

Obszar o powierzchni ogólnej 3994,54 ha. Obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ujście Noteci PLH080006 (Dz. U. z 2017 r., poz. 545).

Tabela 7. Zestawienie powierzchni obszaru Ujście Noteci PLH080006

Ujście Noteci PLH080006	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. Nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	3994,54	1651,99	47,81	0,2

Ogólna charakterystyka obszaru

Rysunek 7. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 (wg SDF)

Opis obszaru⁸:

Ostoja stanowi fragment pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej obejmujący rozległą dolinę Warty wraz z ujściowym odcinkiem Noteci, z dużymi, ekstensywnie zagospodarowanymi obszarami zalewowymi. Jednocześnie koryta obu rzek wyznaczają oraz stanowią główną oś przebiegu obszaru. Na glebach aluwialnych w typie mady występują dobrze zachowane płaty siedlisk łągowo-dębowo-wiązowych, natomiast kompleks muraw kserotermicznych na krawędzi doliny Warty, między Gorzowem a Santokiem, należy do najcenniejszych w regionie. Ponad 85% obszaru stanowi mozaika ekstensywnie użytkowanych siedlisk łąkowo-pastwiskowych i gruntów ornych. Obszar międzywała to także miejsce występowania mozaiki łąk i pastwisk, zbiorowisk szuwarowych, licznych starorzeczy oraz szybko zwiększających powierzchnie inicjalnych stadiów lasów łągowych.

Obszar odznacza się dużym zróżnicowaniem siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla dużej rzeki nizinnej. Szczególnie ważny dla ochrony siedlisk muraw kserotermicznych, lasów łągowych oraz starorzeczy i mulistych brzegów rzek, w tym także cennych siedlisk zarośli nadrzecznych. Znajdują się tu również stanowiska kilku rzadkich i zagrożonych gatunków roślin w Polsce lub w skali regionu np. pajęcznica liliowata *Anthericum liliago*, selernica żyłkowana *Cnidium dubium*, sit błotny *Juncus tenageia*, ostnica włosowata *Stipa capillata*, krwawnik pannoński *Achillea pannonica*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*. Ponadto na terenie ostoi występują także rzadkie gatunki płazów tj. rzekotka drzewna *Hyla arborea* i ropucha paskówka *Epidalea calamita*.

⁸ Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006;

Jermaczek A., Maciantowicz M. (red). 2012. *Obszary Natura 2000 w województwie lubuskim*. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Świebódzin.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 287). Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Santockie Zakole” (plan ochrony rezerwatu zawiera zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁹).

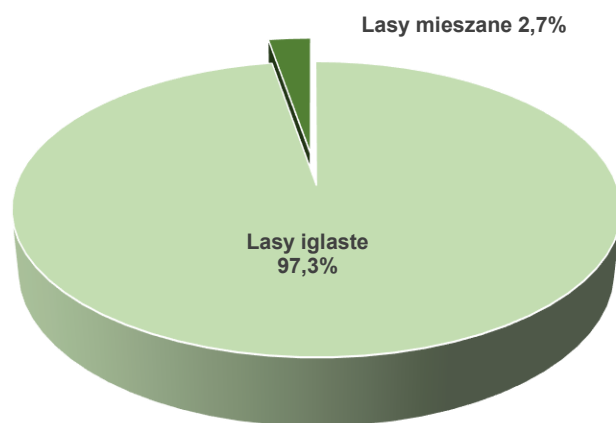
- **Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032**

Obszar o powierzchni ogólnej 2309,03 ha. Obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (Dz. U. z 2018 r., poz. 841).

Tabela 8. Zestawienie powierzchni obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032

Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. Nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	2309,03	561,49	562,90	2,3

Ogólna charakterystyka obszaru

Rysunek 8. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (wg SDF)

⁹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.)

Opis obszaru¹⁰:

Obszar składa się z 5 kompleksów leśnych zlokalizowanych w zachodniej części Puszczy Noteckiej, na terenie międzyrzecza Warciańsko-Noteckiego. Teren jest przeważnie płaski, miejscami sfalowany na lokalnych wyniesieniach wydmych. Brak cieków wodnych, a poziom wód gruntowych jest bardzo niski. Drzewostany w puszczy w zdecydowanej większości pochodzą ze sztucznych nasadzeń. Największą powierzchnię zajmują jednogatunkowe i jednowiekowe drzewostany sosnowe, z niewielką domieszką brzozy, porastające piaszczyste tereny sandrowe. Na zdecydowanej większości powierzchni obszar stanowi mozaikę boru chrobotkowego *Cladonio-Pinetum* i suboceanicznego boru świeżego *Leucobryo-Pinetum*.

W ostoi Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 najważniejszym siedliskiem przyrodniczym jest sosnowy bór chrobotkowy *Cladonio-Pinetum* (63% powierzchni obszaru) – skoncentrowane są tu najlepiej wykształcone płaty tego siedliska na terenie lubuskiej części puszczy. Zespół jest właściwie wykształcony pod względem fizjonomii i składu gatunkowego (szczególnie w warstwie mszysto-porostowej), rozwinięty w postaciach: typowej (suchej) oraz żyznej (mszystej). Na obrzeżach płatów boru suchego niewielkie powierzchnie zajmują murawy szczotlichowe siedliska przyrodniczego 2330 (wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi *Corynephorus*, *Agrostis*), a także siedliska łąk świeżych użytkowanych ekstensywnie 6510 i torfowisk przejściowych 7140 (kompleks Nr 5 obszaru). Teren Puszczy Noteckiej jest także miejscem występowania gatunku priorytetowego – wilka *Canis lupus*.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r., poz. 875). Pewne zmiany w akcie prawnym wprowadza Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 kwietnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2016 r., poz. 735).

• **Bledzew PLH080074**

Obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Bledzew PLH080074 (Dz. U. z 2023 r., poz. 1877).

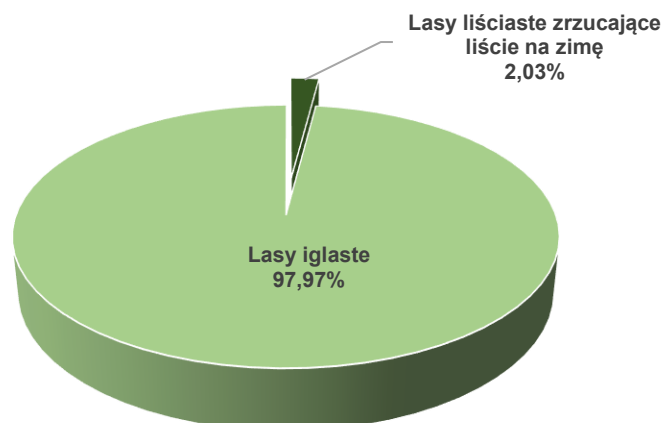
¹⁰ Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032; Jermaczek A., Maciantowicz M. (red). 2012. *Obszary Natura 2000 w województwie lubuskim*. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Świebodzin.

Tabela 9. Zestawienie powierzchni obszaru Bledzew PLH080074

Bledzew PLH080032	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. Nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	26,01	26,01	26,13*	0,1

* pow. obszaru wg. aktu powołującego (26,01 ha) jest powierzchnią geometryczną; różnica w zestawieniu pow. wynika z podania dla gruntów N-ctwa powierzchni ewidencyjnej (po zaokrągleniach) w każdym wydzieleniu

Ogólna charakterystyka obszaru

Rysunek 9. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Bledzew PLH080074 (wg SDF)

Opis obszaru¹¹:

Obszar składa się z dwóch powiązanych funkcjonalnie enklaw położonych w północno-wschodniej części mezoregionu Pojezierze Łagowskie. Mało zasobna, przepuszczalna gleba bielnicowa, kwaśna i o niskim uwilgotnieniu, w otoczeniu borów świeżych i borów mieszanych świeżych, sprzyja obecności zbiorowisk obrzeży widnych lasów i ekotonów, w tym suchych wrzosowisk, które są przedmiotem ochrony w ostoi. Siedlisko występuje tu w zwartych płatach o łącznej powierzchni 14 ha. Zlokalizowane jest bezpośrednio pod linią wysokiego napięcia (220kV), na 8 km odcinku pomiędzy drogą S3 na północy, w sąsiedztwie miejscowości Trzebiszewo, a Zalewem Czapliniec na południu. Stanowisko jednorodne, całkowicie zdominowane przez wrzos zwyczajny *Calluna vulgaris*, którego krzewinki osiągają nawet 60 cm wysokości, o dwóch poziomach warstwy zielnej. W poziomie wyższym występują krzewinki wrzosu, natomiast drugą warstwę budują pojedyncze kępki kostrzewy owczej *Festuca ovina*. W warstwie mszystej dominuje rokitnik pospolity *Pleurozium shcreberi*, sporadycznie pojawia się widłoząb miotłasty *Dicranum scoparium*. Antropogenicznym uwarunkowaniem tego biotopu jest utrzymywanie bezdrzewnego pasa eksploatacyjnego pod linią elektroenergetyczną.

Obszar nie posiada ustanowionego planu zadań ochronnych.

¹¹ Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Bledzew PLH080074

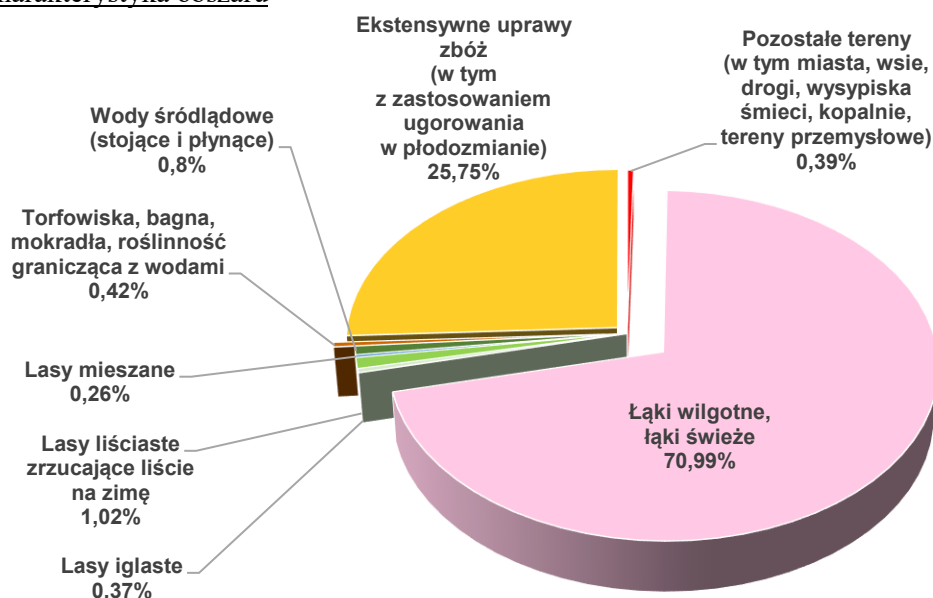
- **Dolina Dolnej Noteci PLB080002**

Obszar o powierzchni ogólnej 24943,56 ha, wyznaczony w 2007 r. nowelizacją rozporządzenia z 2004 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25z 2011 r., poz. 133).

Tabela 10. Zestawienie powierzchni obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002

Dolina Dolnej Noteci PLB080002	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. Nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	24943,56	1651,99	47,81	0,2

Ogólna charakterystyka obszaru

Rysunek 10. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 (wg SDF)

Opis obszaru¹²:

Obszar położony jest w północno-wschodniej części województwa lubuskiego, na terenie Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, między Drezdenkiem a Gorzowem, w jednym z ważniejszych węzłów hydrograficznych jaki stanowi ujście Noteci do Warty. Ma charakter typowo rolniczy, z dominacją gospodarki łąkowo-pastwiskowej – ponad 50% obszaru stanowi mozaika rozproszonej zabudowy wiejskiej, gruntów ornych, łąk i pastwisk. W dolinach Warty i Noteci przeważają zbiorowiska łąk kośnych (w tym rzadkie łąki selernicowe), a w lokalnych obniżeniach i na obrzeżach licznych starorzeczy rozwinęły się turzycowiska. Znaczne powierzchnie zajmują także szuwary z dominacją

¹² Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002;

Jermaczek A., Maciantowicz M. (red). 2012. *Obszary Natura 2000 w województwie lubuskim*. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Świebodzin.

mozgi. Coraz większe powierzchnie w dolinach obu rzek zajmują zarośla wierzb, stanowiące inicjalne stadia sukcesji w kierunku lasów łęgowych, jednak ostoja jest prawie bezleśna. W okresie wiosennych wezbrań wód, zalaniu lub podtopieniu ulegają głównie tereny położone na międzywalu.

Na terenie ostoi stwierdzono występowanie łącznie 26 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy „Ptasiej” oraz 38 gatunków regularnie migrujących nie wymienionych w tym dokumencie. Kryteria uznania za przedmioty ochrony obszaru sieci Natura 2000 spełniają 24 gatunki.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 188). Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Santockie Zakole” (plan ochrony rezerwatu zawiera zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹³).

- **Puszcza Notecka PLB300015**

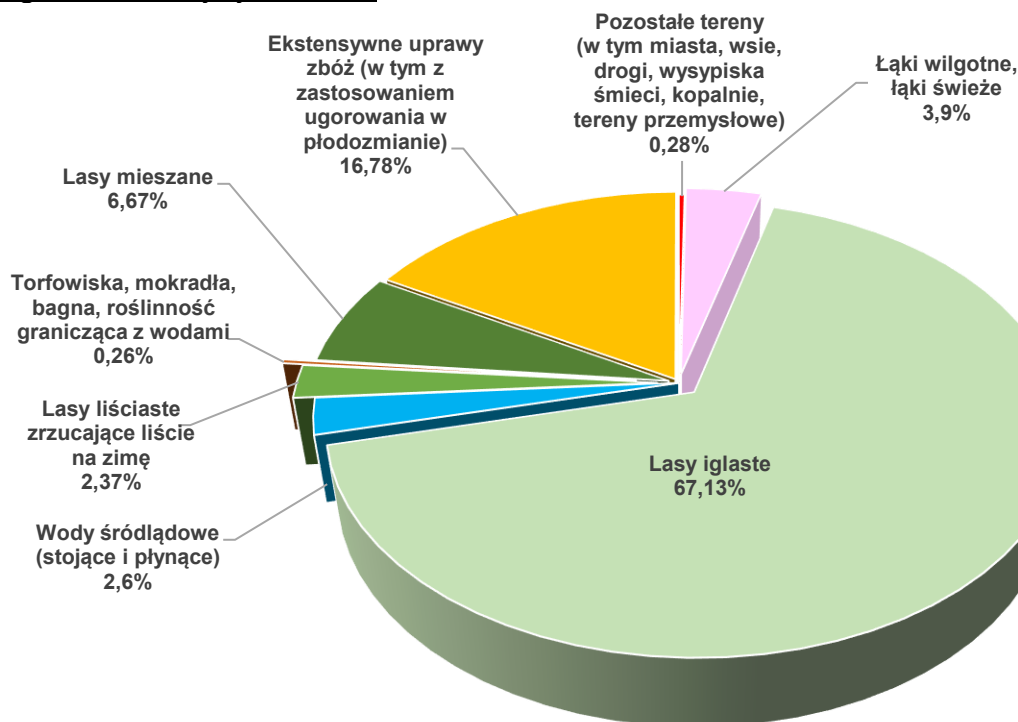
Obszar o powierzchni 178255,76 ha. Obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25 z 2011 r., poz. 133).

Tabela 11. Zestawienie powierzchni obszaru Puszcza Notecka PLB300015

Puszcza Notecka PLB300015	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. Nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	178255,76	5945,04	5090,31	21,0

¹³ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.)

Ogólna charakterystyka obszaru

Rysunek 11. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (wg SDF)

Opis obszaru¹⁴:

Obszar obejmuje zwarty kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, stanowiącym część Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Jest to największy w kraju obszar wydm śródlądowych, o wysokościach w przedziale 20-30 m (maksymalnie do 98 m n.p.m.). Wydmy porośnięte są monotonnym, jednowiekowym lasem sosnowym, posadzonym po klęsce spowodowanej gradacjami szkodników owadzych w latach 20-tych ubiegłego wieku. Pozostałości naturalnych drzewostanów chronione są w rezerwatach przyrody. Na terenie ostoi występuje ponad 50 jezior – zwykle eutroficznych, płytkich, pochodzenia wytopiskowego. W zagłębieniach terenu oraz na brzegach jezior utrzymują się torfowiska (na ogół przekształcone).

W obszarze stwierdzono występowanie co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 698).

¹⁴ Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015;

Jermaczek A., Maciantowicz M. (red). 2012. *Obszary Natura 2000 w województwie lubuskim*. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Świebodzin.

3.3.3. Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna znajdują się dwa obszary chronionego krajobrazu.

- **OChK „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”**

Obszar ustanowiony w 2003 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym Uchwała Nr VI/99/19 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2019 r., poz. 1516).

Obszar o powierzchni ogólnej 13579,70 ha położony jest w województwie lubuskim, na terenie powiatu międzyrzeckiego i powiatu sulęcińskiego.

Tabela 12. Zestawienie powierzchni OChK „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”

OChK „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	13579,70	1283,12	364,31	1,5

Celem ochrony obszaru jest zachowanie wartości przyrodniczych, rekreacyjnych i historycznych lasów lubniewicko-sulęcińskich. Krajobraz charakteryzuje się zróżnicowaną morfologicznie rzeźbą terenu – licznymi wzgórzami, pokrytymi bogatą szatą roślinną.

Obszar znajduje się w północnej części Pojezierza Lubuskiego. W rejonie tym występuje zróżnicowana rzeźba terenu, wzgórza pokryte bogatą szatą roślinną z atrakcyjnymi jeziorami w północnej części obszaru chronionego krajobrazu. Atrakcją są głównie jeziora połączone ze sobą rzeką Lubniewką (Jez. Lubiąż i Krajnik). Rzeką Lubniewka również zasila wody rzeki Warty. Od lat rejon ten z uwagi na atrakcyjność krajobrazową i klimatyczną, jest eksploatowany turystycznie. Jezioro Lubiąż otoczone jest zalesionymi wzniesieniami morenowymi, należącymi do Pagórków Sulęcińsko-Świebodzińskich, które w pobliżu Lubniewic przekraczają wysokość 100 m n.p.m. Walory krajobrazowe podnoszą liczne zatoki, półwyspy oraz trzy zalesione wyspy. Przez środkowy rejon „Pojezierza Lubniewicko-Sulęcińskiego” przepływa rzeka Postomia.

- **OChK „Dolina Obry”**

Obszar ustanowiony w 2003 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym Uchwała Nr LII/749/23 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 17 kwietnia 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Obry” (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2023 r., poz. 1145).

Obszar o powierzchni ogólnej 9259,41 ha położony jest w województwie lubuskim, na terenie powiatu międzyrzeckiego.

Tabela 13. Zestawienie powierzchni OChK „Dolina Obry”

OChK „Dolina Obry”	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	9259,41	1565,66	1055,32	4,3

Obszar rozciągający się od miejscowości Policko (0,5 km od granicy Pszczewskiego Parku Krajobrazowego) wzdłuż koryta rzeki Obry, która płynie w kierunku Międzyrzecza i dalej w kierunku Bledzewa, przepływając przez jeziora Bledzewskie aż do ujścia do rzeki Warty (w miejscowości Skwierzyna). Obszar obejmuje również część doliny rzeki Jeziornej, wzdłuż której rozciąga się kompleks jezior.

Oprócz walorów krajobrazowych OChK „Dolina Obry” wyróżnia się występowaniem cennych pamiątek kultury materialnej. Znajdują się tu pozostałości umocnień z okresu międzywojennego, wchodzące w skład *Festungsfront Oder Warthe Bogen* (Front Ufortyfikowany Łuku Odry i Warty), zabudowania po byłym obozie jenieckim z okresu II wojny światowej oraz ślady osadnictwa pochodzące z okresu kultury łużyckiej i przeworskiej.

- **OChK „Dolina Warty i Dolnej Noteci”**

Obszar ustanowiony w 2003 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Uchwała Nr XLII/625/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie Dolina Warty i Dolnej Noteci (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2018 r., poz. 505).

Obszar o powierzchni ogólnej 31766,30 ha położony jest w województwie lubuskim (na terenie powiatów: międzyrzeckiego, strzelecko-drezdeneckiego, gorzowskiego, miasto Gorzów Wielkopolski) oraz województwie wielkopolskim (powiaty: czarnkowsko-trzcianecki, międzychodzki).

Tabela 14. Zestawienie powierzchni OChK „Dolina Warty i Dolnej Noteci”

OChK „Dolina Warty i Dolnej Noteci”	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Skwierzyna	31766,30	5296,66	349,63	1,4

Obszar chroniony obejmuje krawędź doliny rzek Warty i Noteci na wschód od Gorzowa Wielkopolskiego aż do granicy z województwem wielkopolskim. W pobliżu ujścia Noteci do Warty znajduje się rezerwat przyrody „Santockie Zakole”. Oprócz walorów krajobrazowych OChK „Dolina Warty i Dolnej Noteci” wyróżnia się występowaniem cennych pamiątek kultury materialnej. W granicach OChK w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Skwierzyna znajdują cmentarzyska pochodzące z okresu kultury łużyckiej i przeworskiej oraz okopy z okresu II wojny światowej.

3.3.4. Pomniki przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna znajduje się 15 pomników przyrody. Są to pojedyncze drzewa, grupy drzew, powierzchniowe pomniki przyrody. Wykaz pomników przyrody z określeniem lokalizacji, aktów uznania i krótkim opisem zamieszczono w programie ochrony przyrody.

3.3.5. Użytki ekologiczne

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna znajduje się 21 użytków ekologicznych zajmujących powierzchnię 97,92 ha. Charakterystykę obiektów zamieszczono w programie ochrony przyrody.

3.3.6. Ochrona gatunkowa grzybów, roślin i zwierząt

- **Ochrona gatunkowa grzybów, w tym porostów**

Listę gatunków podlegających ochronie zawiera Rozporządzenie MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

Tabela 15. Wykaz chronionych grzybów stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom *	Źródło informacji
Porosty									
1.	Brodaczka rodzaj	<i>Usnea sp.</i>	OC	Rosną na korze drzew (iglastych i liściastych)	4				1
2.	Chrobotek leśny	<i>Cladonia arbuscula</i>	OC	Bory, bory mieszane, lasy mieszane.	12				2
3.	Chrobotek najeżony	<i>Cladonia portentosa</i>	OC	Bory, wrzosowiska, wydmy.	1				2
4.	Chrobotek reniferowy	<i>Cladonia rangiferina</i>	OC	Bory, wrzosowiska, wydmy.	27				2
5.	Chrobotek rodzaj	<i>Cladonia sp.</i>	OC	Bory, bory mieszane, lasy mieszane.	3				1
6.	Mąkla tarniowa	<i>Evernia prunastri</i>		Kora drzew liściastych i iglastych.	1	V			1
7.	Płucnica islandzka	<i>Cetraria islandica</i>	OC	Gleby piaszczyste i próchniczne w widnych lasach sosnowych i na otwartych miejscach.	16				1 2

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom *	Źródło informacji
8.	Pustułka rurkowata	<i>Hypogymnia tubulosa</i>	OC	Kora drzew iglastych, rzadziej liściastych.	1	V			1

* gatunki oznaczone cyfrą (3) w załącznikach nr 1 i 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt. 1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PL – „Czerwona lista roślin i grzybów Polski” (Zarzycki K., Mirek Z. 2006):

Ex – wymarłe i zaginione – gatunki, które nie występują już w Polsce na znanych dawniej stanowiskach i nie znaleziono ich nowych stanowisk.

EW – wymarłe i zaginione – gatunki wymarłe na stanowiskach naturalnych, istniejące w uprawie lub na stanowiskach zastępczych.

E – wymierające – krytycznie zagrożone – gatunki mocno zagrożone wymarciem, których przetrwanie jest mało prawdopodobne, jeśli będą się utrzymywać istniejące czynniki zagrożenia. Zaliczono tu gatunki określone jako CR, czyli krytycznie zagrożone.

[E] – wymierające krytycznie zagrożone – gatunki silnie zagrożone wymarciem na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.

V – narażone- zagrożone wyginięciem – jeżeli nie znikną czynniki ich zagrożenia, to w najbliższej przyszłości gatunki te przesunięte zostaną do kategorii wymierających.

[V] – narażone – zagrożone na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.

R – rzadki

I – o nieokreślonym znaczeniu.

Źródło informacji:

1- Waloryzacja przyrodnicza Nadleśnictwa

2- Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla LKP Puszcza Notecka

• Ochrona gatunkowa roślin

Listę gatunków podlegających ochronie zawiera Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz.1409).

Tabela 16. Wykaz chronionych roślin stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna

Kwadratowa									
Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PL	Listy regio nalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło informacji
							Wlkp.		
Mchy									
1.	Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>	OC	Bory, bory mieszane.	21				1 2

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło informacji
							Włkp.		
2.	Brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	OC	Bory, bory mieszane.	20				2
3.	Gajnik łśniący	<i>Hylocomium splendens</i>	OC	Bory, bory mieszane.	pospolity				1 2
4.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>	OC	Bory, bory mieszane, olsy.	pospolity				1 2
5.	Widłóżab kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	OC	Bory, bory mieszane	37				2
6.	Widłóżab miotłasty	<i>Dicranum scoparium</i>	OC	Bory, bory mieszane, torfowiska.	pospolity				1 2
7.	Torfowiec rodzaj	<i>Sphagnum sp.</i>	OC	Torfowiska.	12				1
Paprotniki									
1.	Nasięźrzał pospolity	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	OS	Wilgotne, śródleśne polany, łąki trzęślicowe, grądy.	4	VU	V		1
2.	Pióropusznik strusi	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	OC	Brzegi potoków, wilgotne zbocza, mokre łąki i leśne polany.	1		E		1
3.	Widlicz spłaszczony	<i>Diphasiastrum complanatum</i>	OC	Bory, bory mieszane.	10	VU	V		1
4.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	OC	Torfowiska, wrzosowiska, widne suche bory i lasy mieszane, ze szczególnym upodobaniem lasów iglastych.	15	NT	R		1
5.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	OC	Bory i lasy bagienne, torfowiska.	4	NT	R		1
Rośliny nasienne									
1.	Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	OC	Torfowiska, wilgotne łąki, obrzeża jezior.	3				1
2.	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>	OC	Łąki, widne polany, nasłonecznione stoki wzgórz.	1				1
3.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	OC	Lasy, lasy mieszane.	6		R		1
4.	Gruszyca mniejsza	<i>Pyrola minor</i>	OC	Bory mieszane, lasy mieszane, torfowiska, wydmy.	1				2
5.	Gruszyca zielonawa	<i>Pyrola chlorantha</i>	OC	Bory, bory mieszane.	1		V		1
6.	Grzybień białe	<i>Nymphaea alba</i>	OC	Płytkie zbiorniki wodne, wolno płynące rzeki.	2				1
7.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	OC	Lasy wilgotne, lasy łąkowe, olsy, również na siedliskach kwaśnych i ubogich (bory, bory	3				1 2

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło informacji
							Włkp.		
				mieszane), w zaroślach, na łąkach i wydmach.					
8.	Kocanki piaszkowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	OC	Murawy napiaskowe, murawy kserotermiczne, świetliste zarośla, dąbrowy i bory, również na odłogach, nieużytkach i przydrożach.	4				1
9.	Kukułka Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsi</i>	OS	Olsy; również na brzegach wód, podmokłych łąkach i torfowiskach, skrajach łąk i w podmokłych zaroślach na granicy z lasem.	5				1
10.	Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	OC	Lasy łęgowe, olsy, torfowiska, podmokłe łąki.	3		V		1
11.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	OS	W rzadkich, widnych lasach, zaroślach, wśród ziołorośli i traworośli.	1		V		1
12.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	OC	Zbiorowiska leśne: żyzne buczyny, dąbrowy, grądy środkowoeuropejskie, łęgi; tereny otwarte: murawy kserotermiczne, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, wilgotne łąki; na siedliskach pośrednich pomiędzy lasami i łąkami, głównie zarośla i widne krzewowiska, a także obszary o postępującej sukcesji leśnej.	2		V		1
13.	Mącznica lekarska	<i>Acrostaphylos uva-ursi</i>	OS	Bory, wrzosowiska.	1	NT			1
14.	Pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>	OC	Bory, bory mieszane.	5	NT			1
15.	Rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	OS	Torfowiska, bory bagienne, wilgotne wrzosowiska, brzegi dystroficznych jezior.	1	NT	V		1
16.	Śnieżycza wiosenna	<i>Leucojum vernum</i>	OC	Lasy łęgowe, wilgotne łąki.	2	NT	I		1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba znanych stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło informacji
							Wlkp.		
17.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	OC	Buczyny, grądy, lasy łąkowe.	13		I		1
18.	Turzyca piaszkowa	<i>Carex arenaria</i>	OC	Bory, wrzosowiska, murawy napiaskowe.	1				1
19.	Wawrzynek wilczczyko	<i>Daphne mezereum</i>	OC	Cieniste lasy i lasy mieszane.	1		R		2
20.	Wężymord stepowy	<i>Scorzonera purpurea</i>	OS	Suche, trawiaste zbocza, murawy, rzadkie zarośla.	1	EN	E		1

* gatunki oznaczone cyfrą (3) w załącznikach nr 1 i 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt. 1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.)

OC – ochrona częściowa (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.)

PL – Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych (Kaźmierczakowa R. (red.). *Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, 2016)

Ex – takson całkowicie wymarły; EW – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach; RE – takson wymarły na obszarze Polski; REW – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach na obszarze Polski; CR – krytycznie zagrożony; EN – zagrożony; VU – narażony; NT – bliski zagrożenia; DD – takson, którego stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku wystarczających informacji

Listy regionalne:

Wlkp. – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); E – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); V – gatunki narażone, R – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznanych

Źródło informacji:

1- Waloryzacja przyrodnicza Nadleśnictwa

2- Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla LKP Puszcza Notecka

• Ochrona gatunkowa zwierząt

Listę gatunków podlegających ochronie zawiera Rozporządzenie MŚ z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

Tabela 17. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
Bezkregowce									
1.	Tęcznik liszkarz	<i>Calosoma sycophanta</i>	OC	Bory sosnowe.	pospolity		NT		1
2.	Biegacz (rodzaj)	<i>Carabus sp.</i>	OC	Zasiedlają lasy, łąki i uprawy; większość gatunków związanych jest z lasami.	pospolity				1
3.	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	OS	Występuje tylko na dębach (szypułkowych i bezszypułkowych). Preferuje dobrze nasłonecznione, ponad 100-letnie drzewa, rosnące pojedynczo lub w niewielkich skupiskach (stare, dobrze prześwieczone dąbrowy). Spotkać go można tylko na żywych drzewach.	1	VU	VU	T	1
4.	Zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	OS	Różne wody stojące – małe oczka i śródleśne bagna, torfianki, torfowiska niskie, jeziora.	1			T	1
5.	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	OS	Wilgotne łąki; lasy łęgowe.	2			T	1
6.	Modliszka zwyczajna	<i>Mantis religiosa</i>	OS	Mocno nasłonecznione polany, uprawy leśne, brzegi borów sosnowych porośnięte wrzosowiskami lub murawami.	1	EN	CR		1
Plazy									
1.	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	OS	Zbiorniki wodne: stawy, jeziora, niewielkie oczka wodne.	3			T	1
2.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	OC	Spotykana w lasach, na polach, łąkach; unika terenów bardzo suchych i podmokłych.	1				1
3.	Traszka zwyczajna	<i>Lissotriton vulgaris</i>	OC	Zasiedla lasy liściaste, iglaste	1				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				i mieszane, także suche.					
4.	Grzebiuszka ziemna	<i>Pelobates fuscus</i>	OS	Podłoża, w których łatwo może się zagrzebać w ziemi. Na okres godowy wybiera zbiorniki wody stojącej: stawy, głębsze rowy melioracyjne, okresowo zalewane łąki.	1			+	1
5.	Żaba wodna	<i>Pelophylax esculenta</i>	OC	Obficie zarośnięte wody stojące; płytkie zbiorniki jak stawy czy zatoki jezior.	1				1
6.	Ropucha zielona	<i>Pseudepidalea viridis</i>	OS	Suche lasy, zadrzewienia, tereny trawiaste. Preferuje miejsca silnie nasłonecznione; unika obszarów podmokłych tj. torfowisk, wilgotnych lasów i łąk.	1			+	1
7.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	OC	Lasy liściaste, iglaste i mieszane; tereny porośnięte krzewami, łąki (zarówno suche, jak podmokłe), polany leśne, tereny trawiaste, bagna, torfowiska, stawy, rzeki i jeziora.	1				1
8.	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	OS	Zbiorniki wodne: preferuje większe i głębsze stawy, o mulistym dnie, silnie zarośnięte roślinnością wodną.	1		NT	T	1
Gady									
1.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	OC	Słoneczne polany, skraje lasów, lasy liściaste o bogatym piętrze podszytu, łąki (zwłaszcza wilgotne), torfowiska, wrzosowiska, miedze, remizy	pospolity				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				śródpolne, parki, ogrody, przydroża.					
2.	Gniewosz płamisty	<i>Coronella austriaca</i>	OS	Tereny otwarte, suche, mocno nasłonecznione.	1	VU	VU	+	1
3.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	OS	Murawy, rumowiska skalne, wrzosowiska, nasypy kolejowe, zakrzaczone i zadrzewione łąki; stwierdzana w lasach sosnowych, mieszanych w sąsiedztwie terenów otwartych.	pospolita			+	1
4.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	OC	Tereny podmokłe, bagienne, w pobliżu zbiorników wodnych.	pospolity				1
Ptaki									
1.	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>	OS	Stare, luźne drzewostany iglaste i mieszane w pobliżu łąk, pól uprawnych i innych terenów otwartych	pospolity				1
2.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	OS	Gatunek ściśle związany ze zbiornikami wodnymi. Zasiedla rzeki, jeziora, starorzecza, żwirownie, a także niewielkie strumienie.	1			T	1
3.	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	OC	Płytke wody przy jeziorach, rzekach i estuariach, trzcinowiska. Gniazduje zazwyczaj w pobliżu wód słodkich.	4			T	1
4.	Gagoł	<i>Bucephala clangula</i>	OS	Zamieszkuje wody słodkie, rzeki, starorzecza, jeziora w strefie lasów liściastych czasem nawet stawy rybne pod warunkiem, że w pobliżu znajdują się stare, dziuplaste drzewa.	3			T	3

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
5.	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>	OS	Otwarte tereny w pobliżu lasu lub ze śródpolnymi zadrzewieniami, kępami i szpalerami drzew - preferuje ich obrzeża lub kompleksy bardziej rozrzedzone.	pospolity				1
6.	Lelek zwyczajny	<i>Caprimulgus europaeus</i>	OS	Suche, świetliste bory sosnowe w pobliżu łąk, pól, polan, zrębów, młodników. Preferuje też lasy poprzecinane porębami, ich skraje, wrzosowiska, zarastające pożarzyska i wydmy z młodymi kompleksami leśnymi.	12			T	1 3
7.	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	OS	Zasiedla olsy, grądy, łęgi i stare bory.	pospolity				1
8.	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	OS	Zasiedla trzcinowiska wokół jezior i stawów rybnych, torfowiska z zaroślami wierzbowymi, oczka wodne wśród pól uprawnych, gęsto obrosnięte szuwarami tereny podmokłe, starorzecza, wiklinowe zarośla. Unika lasów.	1			T	1
9.	Kruk	<i>Corvus corax</i>	OC	Obrzeża dużych kompleksów leśnych liściastych i iglastych, w pobliżu łąk, zadrzewień śródpolnych, rzek i zbiorników wodnych.	pospolity				1
10.	Wrona siwa	<i>Corvus corone</i>	OC	Obrzeża lasów i zadrzewień śródpolnych,	pospolita				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				otwarte tereny typu parkowego z mozaiką śródpolnych lasów z pastwiskami, polami, ogrodami i łąkami oraz parki miejskie.					
11.	Derkacz	<i>Crex crex</i>	OS	Wilgotne łąki z wysoką roślinnością zielną i kępami krzewów, pola uprawne oraz suchsze miejsca na bagnach.	1		VU	T	1
12.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	OS	Obrzeża lasów, niezbyt duże drzewostany liściaste, mieszane i iglaste, kępy zadrzewień śródpolnych, ogrody, parki.	pospolita				1
13.	Jarzębatka	<i>Curruca nisoria</i>	OS	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach półotwartych, nadrzeczne łąki, zakrzewione miedze, zagajniki, zadrzewienia śródpolne, skraje lasów mieszanych, młode uprawy leśne, nasłonecznione i zakrzaczone zbocza.	27			T	1
14.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	OS	Lasy, trzcinowiska oraz wszelkie zadrzewienia śródpolne	pospolita				1
15.	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	OS	Gniazduje na niewielkich i płytkich zbiornikach wodnych.	1			T	1
16.	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	OS	Stare lasy liściaste, iglaste lub mieszane; inne mniejsze zadrzewienia (w tym śródpolne), parki miejskie i wiejskie (nawet w centrach miast), ogrody, aleje.	pospolity				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
17.	Dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	OS	Świetliste dąbrowy i inne lasy liściaste – bukowe, olchowe, dzielnice willowe, stare parki z obumierającymi drzewami oraz sady w pobliżu polan, poręb, na terenach zalewowych.	1			T	1
18.	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	OS	Bory iglaste, lasy mieszane, rzadziej lasy liściaste, ale też zadrzewienia i duże parki miejskie.	2			T	1 3
19.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	OS	Lasy (z gęstym podszytem, dobrze wykształconymi krzewami i obfitym runem) i ich skraje, zarośla, parki, zadrzewienia, tereny miejskie i podmiejskie.	pospolity				1
20.	Sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	OS	Lasy w pobliżu wód ze starymi, wysokimi drzewami; często zasiedla także tereny zurbanizowane.	3		VU	T	1
21.	Kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	OS	Tereny otwarte z alejami drzew. Zasiedla obrzeża starych lasów, głównie sosnowych i świetlistych d-stanów w pobliżu pól (też polany w ich obrębie) i łąk z kępami zadrzewień, wrzosowisk i terenów bagiennych.	1				1
22.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	OS	Lasy i bory z ubogą warstwą krzewów i ziół, zadrzewienia śródpolne, ogrody, aleje drzew, parki.	pospolita				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
23.	Kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>	OS	Bagna, mokradła, torfowiska, jeziora, brzegi strumieni, rowy melioracyjne i podmokłe łąki.	1		VU	T	1
24.	Kokoszka zwyczajna	<i>Gallinula chloropus</i>	OS	Zbiorniki wodne z gęstą roślinnością podwodną oraz nadwodną nad stawami, wolno płynącymi rzekami, bagnami.	1			T	1
25.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	OS	Lasy liściaste i mieszane o bogatej strukturze, niewielkie zadzrewienia śródpolne; często w parkach, sadach i ogrodach.	pospolita				1
26.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	OS	Miejsca lęgowe stanowią siedliska podmokłe: śródleśne mokradła oraz zabagnione doliny rzeczne i brzegi zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych.	13			T	1
27.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	OS	Gniazduje w starych lasach, w pobliżu zbiorników wodnych, nad którymi żeruje.	5			T	1
28.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	OS	Nasłonecznione, otwarte, suche tereny z ciernistymi krzewami, wrzosowiska, torfowiska, zarośla.	33			T	1
29.	Brzeczka	<i>Locustella luscinioides</i>	OS	Rozległe trzcinowiska, zarośnięte brzegi zbiorników wodnych.	1			T	1
30.	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	OS	Obrzeża suchych prześwietlonych borów, zręby, ugory w pobliżu terenów otwartych – kompleksów leśnych,	6			T	3

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				zgrupowań wysokich drzew, śródleśnych polan, wrzosowisk, nasłonecznionych zrębów, suchych łąk i upraw leśnych.					
31.	Krakwa	<i>Mareca strepera</i>	OS	Bogato zarośnięte zbiorniki stojącej wody (jeziora, stawy).	1			T	1
32.	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	OS	Osiedla się w pobliżu terenów otwartych z dużą ilością zbiorników wodnych; gniazda buduje w niewielkiej odległości od skraju lasu; żeruje głównie nad wodą.	3	NT	NT	T	1 3
33.	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	OS	Preferuje starsze drzewostany liściaste z terenami otwartymi, szczególnie w pobliżu zbiorników wodnych; żeruje głównie poza lasem.	3			T	1
34.	Bogatka	<i>Parus majos</i>	OS	Lasy, zadrzewienia polne, często w sąsiedztwie człowieka – w parkach, ogrodach, zieleni miejskiej, wiejskiej i sadach.	pospolita				1
35.	Sosnowka	<i>Periparus ater</i>	OS	Głębsze partie starych, zwartych borów świerkowych i jodłowych na suchych stanowiskach, lasy mieszane z udziałem świerka.	pospolita				1
36.	Kormoran czarny	<i>Phalacrocorax carbo</i>	OC	Płytkie, zarówno zbiorniki wodne obfitujące w ryby.	2			T	1
37.	Sroka	<i>Pica pica</i>	OC	Obrzeża lasów i młode drzewostany; również w	pospolita				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				krajobrazie rolniczym – na polach i łąkach z kępami drzew i krzewów, w sadach, ogrodach, parkach, na wsiach i w miastach.					
38.	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	OS	Skraje świetlistych lasów liściastych i mieszanych, a także mniejsze zadrzewienia śródpolne, stare parki, sady i aleje.	4				1
39.	Perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>	OS	Jeziora i stawy, rzadziej wolno płynące rzeki, z pasem przybrzeżnych trzcin.	1			T	1
40.	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	OS	Związana z podmokłymi zadrzewieniami, nadrzecznymi łożowiskami i zakrzewieniami łągowymi, jak i z suchymi, młodymi, niskimi lasami sosnowymi i sosnowo-świerkowymi.	pospolita				1
41.	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	OS	Płytkie, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne otoczone podmokłymi łąkami.	1			T	1
42.	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	OS	Wilgotne, gęste lasy iglaste i mieszane, bory świerkowe z gęstym poszyciem, zadrzewienia, sady, parki, cmentarze, ogrody.	pospolity				1
43.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	OS	Koryta rzek z wysokimi, piaszczystymi brzegami.	2			T	1
44.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	OS	Luźne starodrzewy liściaste i mieszane, parki miejskie, aleje starych drzew,	pospolity				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				duże zadrzewienia śródpolne, większe ogrody.					
45.	Płaskonos	<i>Spatula clypeata</i>	OS	Stawy, jeziora, zalane pola, mokradła i starorzecza lub zbiorniki na otwartej przestrzeni o gęsto zarośniętych brzegach.	1		VU	T	1
46.	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>	OS	Głównie lasy liściaste i mieszane ze starymi, okazałymi drzewami; również w parkach, ogrodach, na starych cmentarzach.	1				1
47.	Perkoz	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	OS	Małe, śródlądowe, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne.	2			T	1
48.	Drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	OS	Lasy o gęstym podszycie, w pobliżu otwartych przestrzeni.	pospolity				1
49.	Dudek	<i>Upupa epops</i>	OS	Skraje starych widnych drzewostanów liściastych, aleje drzew Niewielkie prześwietlone lasy z rozległymi polanami, przerębami i szerokimi przecinkami, obrzeża dużych lasów sąsiadujące z otwartymi terenami, także sady i obrzeża siedlisk ludzkich (a nawet osiedli).	6			T	1
50.	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	OS	Bagna, wilgotne łąki, pastwiska, spuszczone stawy i brzegi zbiorników wodnych	1		EN	T	1
Ssaki									
1.	Żubr europejski	<i>Bison bonasus</i>	OS	Lasy mieszane z podmokłymi polanami.	Obserwacje w		EN		1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
					leśnictwie Murzynowo				
2.	Wilk	<i>Canis lupus</i>	OS	Wilk występuje w lasach, na równinach, w terenach górskich i bagiennych. Jest gatunkiem terytorialnym. Wyznacza rewir, do którego nie dopuszcza osobników nie należących do watahy.	Wszystkie leśnictwa			T	1
3.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	OC	Brzegi rzek i jezior, bagna, wyrobiska potorfowe i poźwirowe.	22			T	1
4.	Jeż zachodni	<i>Erinaceus europaeus</i>	OC	Widne lasy z bogatym podszyciem, zarośla, obrzeża obszarów zabudowanych, parki miejskie i ogrody.	pospolity				1
5.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	OC	Związana jest ze środowiskiem wodnym - nad brzegami rzek, potoków, stawów i jezior.	3			T	1
6.	Nocek rudy	<i>Myotis daubentonii</i>	OS	Latem zamieszkuje dziuple drzew; zimą hibernuje w kryjówkach podziemnych – jaskiniach, starych kopalniach, fortyfikacjach, piwnicach i studniach, wybierając w nich miejsca chłodne, ale wilgotne.	2			+	1
7.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	OS	Żeruje w dojrzałych lasach z ubogim podszytem, na świeżo skoszonych łąkach, murawach, w sadach; zimuje w piwnicach, fortyfikacjach,	1			T	1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Liczba stanowisk w N-ctwie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				opuszczonych kopalniach, jaskiniach.					
8.	Wiewiórka	<i>Sciurus vulgaris</i>	OC	Pospolita w lasach (głównie liściastych).	pospolita				1
9.	Kret	<i>Talpa europaea</i>	OC	Lasy, łąki o wilgotnym podłożu.	pospolity				1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PCKZ – „Polska Czerwona Księga Zwierząt”: ExP – gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe; CR – gatunki skrajnie zagrożone; EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone; VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie; NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; LC – gatunki najmniejszej troski;

CZ – „Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (Cz) (Red. Głowaciński Z., 2002 r.): EX – wymarłe; CR – krytycznie zagrożone; EN – silnie zagrożone; VU – umiarkowanie zagrożone; NT – bliskie zagrożenia; LC – najmniejszej troski; DD – o statusie słabo rozpoznanym;

CLPP – Czerwona lista ptaków Polski” (CLPP) (Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., 2020 r.): RE – wymarłe regionalnie; CR – krytycznie zagrożone; EN – zagrożone; VU – narażone; NT – bliskie zagrożenia;

T – gatunki zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Zał. II DS., Zał. I DP)

+ - gatunki zwierząt z Zał. IV DS

Źródło informacji:

1 – dane (waloryzacja przyrodnicza) N-ctwa Skwierzyna;

2 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002

3 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015

• Ochrona strefowa

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunków lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.¹⁵

Ostoje, miejsca rozrodu i regularnego przebywania niektórych gatunków zwierząt podlegają ochronie zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r., poz. 2183).

¹⁵ Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.)

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna ustanowiono 11 stref ochrony (dwie strefy wspólne dla kani czarnej i dla kani rudej), w tym:

- 4 strefy ochrony dla bielika;
- 3 strefy ochrony dla kani rudej;
- 3 strefy ochrony dla kani czarnej;
- 3 strefy ochrony dla sokoła wędrownego.

Strefy ochrony ustanowiono na podstawie:

- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 lipca 2021 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.35.2021.JK;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 lipca 2023 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.60.2023.WT;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 czerwca 2023 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.49.2023.WT;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 5 maja 2023 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.25.2023.WT;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 maja 2024 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.18.2024.WT;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 1 lipca 2024 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.47.2024.WT;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2016 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.39.2016.JK;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2016 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.37.2016.JK;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2016 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.45.2016.JK;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2016 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.42.2016.JK;
- Decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2016 r. Znak sprawy: WPN-I.6442.46.2016.JK;

Powierzchnię stref przedstawia Tabela 18.

Tabela 18. Powierzchnia stref ochrony zwierząt w Nadleśnictwie Skwierzyna

Zestawienie powierzchni stref ochrony w Nadleśnictwie Skwierzyna			
Strefa całoroczna	76,33 ha	Strefa okresowa	330,83 ha
Łącznie: 407,16 ha			

3.3.7. Siedliska przyrodnicze

Siedliska w obszarach Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 i Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 przyjęto zgodnie z opracowanymi planami zadań ochronnych dla tych obszarów. Siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 Bledzew PLH080074 przyjęto zgodnie z materiałami przekazanymi przez RDOŚ w Gorzowie Wlkp. Siedliska zlokalizowane na gruntach poza obszarami siedliskowymi Natura 2000 przyjęto zgodnie z danymi Nadleśnictwa Skwierzyna.

Wykaz typów siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony (Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia MŚ w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713) zinwentaryzowanych w Nadleśnictwie Skwierzyna:

- 2330 – wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi;
- 3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*;
- 3160 – naturalne dystroficzne zbiorniki wodne;
- 4030 – suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*);
- 6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*);
- 7230 – górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- 9110 – kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*);
- 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- 9190 – kwaśne dąbrowy;
- 91D0* – bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne);
- 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe;
- 91F0 – łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*);
- 91T0 – bory chrobotkowe (*Cladonio-Pinetum*).

Tabela 19. Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna

Kod siedliska	W granicach obszarów siedliskowych Natura 2000				Grunty N-ctwa poza obszarami siedliskowymi Natura 2000				Łącznie			
	Stan siedliska											
	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem
	Powierzchnia [ha]											
2330	-	-	-	-	-	-	0,17	0,17	-	-	0,17	0,17
3150	-	0,12	-	0,12	1,54	0,95	1,67	4,16	1,54	1,07	1,67	4,28
3160	-	-	-	-	1,69	-	-	1,69	1,69	-	-	1,69
4030	-	14,15	-	14,15	1,31	10,58	1,33	13,22	1,31	24,73	1,33	27,37

Kod siedliska	W granicach obszarów siedliskowych Natura 2000				Grunty N-ctwa poza obszarami siedliskowymi Natura 2000				Łącznie			
	Stan siedliska											
	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem	A	B	C	Razem
	Powierzchnia [ha]											
6510	-	-	-	-	-	26,24	5,86	32,10	-	26,24	5,86	32,10
7140	-	-	-	-	-	2,28	8,62	10,90	-	2,28	8,62	10,90
7230	-	-	-	-	-	1,74	-	1,74	-	1,74	-	1,74
Razem nieleśne	-	14,27	-	14,27	4,54	41,79	17,65	63,98	4,54	56,06	17,65	78,25
9110	-	-	-	-	-	2,09	-	2,09	-	2,09	-	2,09
9170	-	-	-	-	1,48	70,10	78,35	149,93	1,48	70,10	78,35	149,93
9190	-	-	-	-	-	16,55	4,80	21,35	-	16,55	4,80	21,35
91D0*	-	-	-	-	-	7,56	-	7,56	-	7,56	-	7,56
91E0*	-	-	-	-	-	63,58	25,85	89,43	-	63,58	25,85	89,43
91F0	-	32,73	3,85	36,58	-	14,24	5,33	19,57	-	46,97	9,18	56,15
91T0	-	551,37	-	551,37	7,33	22,65	8,92	38,90	7,33	574,02	8,92	590,27
Razem leśne	-	584,10	3,85	587,95	8,81	196,77	123,26	328,84	8,81	780,87	127,11	916,79
Łącznie	-	598,37	3,85	602,22	13,35	238,56	140,90	392,81	13,35	836,93	144,75	995,03

* siedliska priorytetowe

3.4. Analiza zagrożeń i ich powiązania z ustaleniami projektu planu urządzenia lasu

3.4.1. Powietrze¹⁶

Roczna ocena jakości powietrza za 2024 r. dla stref województwa lubuskiego przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Klasyfikacji dokonano dla trzech stref: miasta Gorzów Wielkopolski, miasta Zielona Góra i strefy lubuskiej, na bazie pomiarów wykonanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2024 r. Lokalizacja obszarów na terenie poszczególnych stref, na których występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych, docelowych lub celów długoterminowych dla zanieczyszczeń w powietrzu została wskazana na podstawie metody obiektywnego szacowania opartej o wyniki modelowania matematycznego transportu i przemian substancji w powietrzu dla 2024 r. Klasyfikację przeprowadzono dla poszczególnych zanieczyszczeń, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin. Odrębnie dla każdej substancji dokonuje się klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji – klasa C,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji – klasa B,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego – klasa A,
- przekracza poziom docelowy – klasa C,
- nie przekracza poziomu docelowego – klasa A,
- przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy stężeń ozonu) – klasa D2,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy stężeń ozonu) – klasa D1.

¹⁶ Praca zbiorowa. „Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2024”. Zielona Góra. 2024. www.powietrze.gios.gov.pl

W zasięgu województwa lubuskiego Nadleśnictwo Skwierzyna należy do strefy lubuskiej.

Przeprowadzone analizy wykazały, iż rok 2024 był rokiem, w którym utrzymała się poprawa jakości powietrza – szczególnie pod kątem stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Stężenia średnioroczne B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ w województwie lubuskim na każdej stacji wskazują na dotrzymanie wartości normatywnej i dzięki temu wszystkie trzy strefy (strefa miasto Gorzów Wielkopolski, strefa miasto Zielona Góra i strefa lubuska) zostały zakwalifikowane do klasy A. Dla pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, oraz ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe zawieszonym PM₁₀ odpowiednie poziomy dopuszczalne lub docelowe na terenie wszystkich stref województwa lubuskiego w 2024 roku również zostały dotrzymane i strefy te w ocenie uzyskały klasę A.

W porównaniu z oceną jakości powietrza wykonaną dla roku 2023, w strefie lubuskiej nie odnotowano przekroczenia poziomu docelowego ozonu w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Największa liczba dni z ośmiogodzinną średnią ozonu wyższą niż 120 µg/m³ (uśredniona dla 3 lat) była nieznacznie mniejsza niż w roku poprzednim i wyniosła 20 dni.

W przypadku poziomu celu długoterminowego ze względu na ochronę zdrowia, w porównaniu do roku 2023, jedynie w strefie miasto Gorzów Wielkopolski odnotowano poprawę, w pozostałych strefach utrzymało się przekroczenie tego parametru. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego w strefie lubuskiej utrzymało się także w odniesieniu do kryterium określonego ze względu na ochronę roślin. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego wyznaczony został na 2020 rok.

Mimo zauważalnej poprawy jakości powietrza zasadna jest kontynuacja działań na rzecz poprawy jakości powietrza, zawartych w programach ochrony powietrza oraz w ich aktualizacjach. Zaplanowane działania naprawcze opisane są w zaktualizowanych programach ochrony powietrza dla stref województwa lubuskiego obowiązujących od dnia 9 października 2023 r., są to: Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla strefy miasto Zielona Góra wraz z planem działań krótkoterminowych, Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla strefy miasto Gorzów Wielkopolski wraz z planem działań krótkoterminowych oraz Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie lubuskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy. Istotnym lokalnym źródłem w województwie lubuskim jest emisja z sektora komunalno-bytowego tzw. „niska emisja”, która pochodzi z domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi.

3.4.2. Wody powierzchniowe¹⁷ i podziemne

Wody powierzchniowe

Na jakość wód ma wpływ wiele czynników, do których należą między innymi: rodzaj i ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, podatność danej kategorii wód na degradację oraz zdolność jej do samooczyszczania. Do głównych zagrożeń wód można zaliczyć:

- zrzuty punktowe ścieków komunalnych, bytowych i przemysłowych;
- zanieczyszczenia dopływające do wód ze źródeł rozproszonych (spływy powierzchniowe z terenów rolniczych, miejskich i przemysłowych, depozyt zanieczyszczeń z atmosfery, małe źródła punktowe);
- nadmierny pobór wód.

Wody powierzchniowe województwa lubuskiego podzielone są na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) rzeczne i jeziorne. Co roku prowadzony jest na większości z nich monitoring (monitoring diagnostyczny i operacyjny, przeprowadzany w punkcie pomiarowo-kontrolnym, reprezentatywnym dla ocenianej JCWP) w taki sposób, aby uzyskane wyniki i dokonane na ich podstawie oceny dały jak najpełniejszy i wiarygodny obraz stanu wód.

Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego. Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny to określenie jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan/potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Na podstawie monitoringu prowadzonego w latach 2016-2021 stan JCWP rzecznych w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna oceniono jako zły stan wód.

¹⁷ <https://wody.gios.gov.pl/>

Tabela 20. Ocena stanu JCWP w zasięgu terytorialnym N-ctwa Skwierzyna

Nazwa i kod JCWP	Stan/potencjał ekologiczny JCWP	Stan chemiczny JCWP	Stan JCWP
Warta od Kamionki do Obry PLRW600012187799	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
Warta od Obry do Noteci PLRW60001218799	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
Obra od wpływu do Zb. Bledzew do ujścia PLRW600011187899	brak możliwości klasyfikacji	poniżej dobrego	zły stan wód
Dopływ z Murzynowa PLRW60001718792	zły	poniżej dobrego	zły stan wód
Kanał Postomski do Lubniewki PLRW600010189619	umiarkowany	brak informacji	zły stan wód

Wody podziemne¹⁸

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych (Program PMŚ). Monitoring wód podziemnych jest w Polsce prowadzony w sieciach: krajowej, regionalnych i lokalnych.

Przedmiotem monitoringu do roku 2015 było 161 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), w latach 2016-2021 były 172 jednolite części wód podziemnych, a od roku 2022 są 174 jednolite części wód podziemnych.

Wyniki badań i ocen wykonywanych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych służą do optymalizacji działań związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód podziemnych, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych

W 2022 r. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych.

Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie i wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- I klasa – wody bardzo dobrej jakości,
- II klasa – wody dobrej jakości,

¹⁸ <https://mjwp.gios.gov.pl>

- III klasa – wody zadowalającej jakości,
- IV klasa – wody niezadowalającej jakości ,
- V klasa – wody złej jakości.

Dane uzyskane podczas badań monitoringowych w 2022 r. posłużyły także do oceny stanu jednolitych części wód podziemnych, która została wykonana zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) w podziale na 174 JCWPd.

Nadleśnictwo Skwierzyna znajduje się w granicach trzech jednolitych części wód podziemnych:

- PLGW600033;
- PLGW600040;
- PLGW600041;
- PLGW600059.

W punktach pomiarowych ulokowanych na terenie gminy Deszczno (JCWPd Nr 33; Nr punktu pomiarowego: 6029) i gminy Skwierzyna (JCWPd Nr 41; Nr punktu pomiarowego: 1271) wody podziemne zakwalifikowano do IV klasy – wody niezadowalającej jakości.

Stan jakości wód podziemnych wszystkich JCWPd w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna oceniony został jako dobry.

3.4.4. Gleby

Główne zagrożenia dla gleb to:

- susza czyli długotrwały okres bez opadów atmosferycznych lub z nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości i wysoką temperaturą, który prowadzi do znacznego wyczerpania zapasów wodnych. powoduje przesuszenie gleby, co prowadzi do pustynnienia gleb i obniżenia ich produktywności.
- zanieczyszczenie metalami ciężkimi, pestycydami, sztucznymi nawozami i innymi substancjami pochodzącymi z przemysłu, rolnictwa i gospodarki komunalnej czy dzikich składowisk odpadów w lasach, na granicy polno-leśnej, przydrożnych rowach itp.

3.4.5. Ekosystemy leśne

Lasy narażone są na ujemne oddziaływanie kilku czynników, które mają pochodzenie:

- biotyczne,
- abiotyczne
- antropogeniczne.

Spośród czynników przyrody ożywionej (zagrożenia biotyczne) największe szkody wyrządzają:

- grzyby,
- owady,

- zwierzyna płowa.

- **Grzyby patogeniczne i inne czynniki chorobotwórcze**

Podczas prac taksacyjnych szkody wywołane przez grzyby zinwentaryzowano na 86,44 ha lasu (39 wydzieleń).

Od 2019 r. na terenie N-ctwa Skwierzyna zaobserwowano presję jemioly rozpięchłej na sośnie. Występowanie tego półpaszożyta prowadzi do znacznego osłabienia kondycji zdrowotnej drzew, a w konsekwencji do ich zamierania.

- **Owady**

Podczas prowadzenia prac terenowych na terenie Nadleśnictwa zainwentaryzowano szkody spowodowane przez owady na powierzchni 23,77 ha (10 wydzieleń). Szczegółowo są one opisane w elaboracie.

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna wyznaczono obszary ognisk gradacyjnych na powierzchni 17744 ha oraz dokonano aktualizacji liczby partii kontrolnych (PK) do jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny (375 szt.).

- **Zwierzyna**

Zwierzyna płowa wyrządza największe szkody w lasach w wieku do 20 lat, polegające na zgryzaniu sadzonek i spalowaniu drzew. Ważnym elementem jest utrzymywanie populacji na odpowiednim poziomie, co uczyni powstałe szkody gospodarczo znośnymi.

Głównymi sprawcami szkód są jeleniowate. Szkody powodowane przez zwierzynę płową są zauważalne na terenie całego Nadleśnictwa. W ostatnich latach istotnym problemem stają się uszkodzenia drzewostanów powodowane przez bobry. Szkody te dotyczą głównie zgryzania i ścinania drzew w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych oraz budowania tam powodujących zalewanie przyległych drzewostanów.

Spośród czynników przyrody nieożywionej największe zagrożenia wywołują silnie wiejące wiatry (huragany, trąby powietrzne), opady śniegu, zmiany stosunków wodnych, susze wiosenno-letnie, zbyt duże nasłonecznienie, w mniejszym stopniu zagrożenia związane z ekstremami temperatur (przymrozki wczesne, późne, okiść, listwy mrozowe itd.).

- **Wiatry**

W ostatnich latach bardzo zauważalne są zmiany klimatyczne będące następstwem zakłócenia bilansu dwutlenku węgla w atmosferze. Zmiany te przyczyniają się do powstania licznych fal huraganowych wiatrów: gwałtownych burz połączonych z bardzo silnymi wiatrami i gradobiciem.

- **Opady śniegu**

Śnieg najgroźniejsze szkody wyrządza w postaci okiści. Okiść powstaje podczas bezwietrznej pogody i przy temperaturze powyżej 0° C, kiedy mokry śnieg pada dużymi płatami i powoduje nadmierne obciążanie koron drzew. Skutkiem okiści jest łamanie wierzchołków i gałęzi, przyginanie drzew cienkich, nadrywanie korzeni, wreszcie łamanie pni i wywracanie drzew. Okiść może

spowodować duże szkody zwłaszcza w nie pielęgnowanych młodnikach. Osłabione drzewa stanowią dogodne warunki rozwoju szkodników wtórnych i grzybów patogenicznych. Aby zapobiec okiści korzystniej jest wykonywać trzebieże częściej i o słabszym nasileniu.

- **Zmiany stosunków wodnych**

Głównym czynnikiem wpływającym na kondycję drzewostanów jest ilość opadów. Susza szczególnie niebezpieczna jest na nowo zakładanych uprawach wiosną i wczesnym latem, powodując znaczne ubytki wysadzanych drzew. W starszych drzewostanach susze letnie są bardzo groźne ze względu na zwiększone zagrożenie pożarowe szczególnie w drzewostanach iglastych. Zmiana stosunków wodnych przyczynia się do osłabienia kondycji drzew szczególnie starszych, o mniejszych zdolnościach przystosowawczych, które stają się podatne na ataki ze strony szkodników wtórnych oraz grzybów patogenicznych. Dążyć należy do hamowania spływu i parowania wody z ekosystemów leśnych poprzez wprowadzanie podsadzeń, pozostawianie pasów ochronnych przy jeziorach, rzekach, bagnach, źródłiskach oraz utrzymywanie naturalnego charakteru brzegów wód powierzchniowych.

Poziom wody gruntowej, szczególnie na siedliskach wilgotnych i mokrych, ściśle związany jest z prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń wodno-melioracyjnych. Na powierzchniach zagrożonych zbyt dużą ilością wody należy zadbać przede wszystkim o właściwe funkcjonowanie urządzeń wodno-melioracyjnych, dbać tak, aby te urządzenia nie zagrażały siedliskom przyrodniczym, a przy doborze gatunków do przyszłych upraw mieć na uwadze ich odporność na niekorzystne warunki (nadmiar wody, huraganowe wiatry, zbyt silne zachwaszczenie).

W ostatnim dziesięcioleciu (2016 – 2025) miały miejsce ekstremalne zjawiska meteorologiczne – od ulewnych deszczy wywołujących podtopienia i zalania do susz glebowych połączonych ze zgorzelą słoneczną oraz oparzeniami.

- **Przymrozki**

Dość poważnym zagrożeniem dla upraw, podrostów i szkółek są późne przymrozki (wiosenne). Powodują obumieranie młodych pędów i liści, szczególnie dębów i buków. Zagrożenie występuje corocznie, ale w ostatnich latach nasila się w związku z przesuwaniem się (w kierunku późnej wiosny, a nawet wczesnego lata) terminów występowania pierwszych i ostatnich przymrozków wiosennych.

3.4.6. Przedsięwzięcia funkcjonujące lub planowane w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

- **Szlaki komunikacyjne**

Przez teren Nadleśnictwa przebiegają następujące szlaki komunikacyjne:

- droga ekspresowa S3 przebiegająca przez teren województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i dolnośląskiego o długości 470,6 km, wytyczona południkowo ze Świnoujścia do Lubawki; stanowi fragment międzynarodowej trasy E65, leżącej w transeuropejskim korytarzu transportowym (TEN-T);
- droga krajowa nr 24 (DK24) o długości 73 km, biegnąca przez teren województw: wielkopolskiego i lubuskiego (między Pniewami a Rudnicą, nieopodal Gorzowa Wielkopolskiego);

- droga wojewódzka nr 159 o długości 16 km, przebiegająca przez powiaty: gorzowski i międzyrzecki, łącząca Nowe Polichno z Skwierzyną;
- droga wojewódzka nr 199 o długości około 30 km biegnie równolegle do koryta Warty łącząc Przedlesie koło Międzychodu (województwo wielkopolskie) ze Skwierzyną (województwo lubuskie);
- drogi powiatowe; drogi gminne.

Trasy te przecinają kompleksy leśne Nadleśnictwa stanowiąc barierę ekologiczną utrudniającą swobodną migrację wielu gatunkom zwierząt. Ponadto są one znacznym źródłem zanieczyszczeń powietrza, źródłem hałasu oraz stanowią zagrożenie pożarowe.

- **Obiekty wojskowe**

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna znajdują się obszary zajmowane przez Jednostkę Wojskową 3949 (35 Skwierzyński Dywizjon Rakietowy Obrony Powietrznej):

- teren jednostki (leśnictwa: Glinik, Trzebiszewo, Dzików, Stary Dworek);
- strzelnica wojskowa (leśnictwo Zawarcie).

Działalność wojskowa, zwłaszcza w okresie letnim, może zwiększać ryzyko pożarów lasów (m. in. na skutek używania otwartego ognia lub wypadków z materiałami łatwopalnymi). Ćwiczenia wojskowe mogą prowadzić do zanieczyszczenia gleby i wód substancjami chemicznymi, paliwami, olejami czy odpadami. Manewry wojskowe, przejazdy ciężkiego sprzętu, czy użycie materiałów wybuchowych mogą powodować uszkodzenia drzew, krzewów i roślinności runa leśnego. Hałas, drgania i inne czynniki związane z działalnością wojskową mogą zakłócać naturalne zachowania zwierząt, płoszyć je i prowadzić do migracji. Zmiany w strukturze gleby, np. ubicie, mogą wpływać na retencję wody i obieg hydrologiczny w lesie.

- **Linie wysokiego napięcia**

Znajdujące się na terenie Nadleśnictwa linie wysokiego napięcia również posiadają cechy zagrażające środowisku. Głównym aspektem jest promieniowanie elektroenergetyczne występujące na tych obszarach. Istnieje również ryzyko wystąpienia pożarów.

3.5. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Trwale zrównoważona gospodarka leśna prowadzona według planu urządzenia lasu nie powinna znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Jednakże niektóre zapisy *Planu* wymagają dokładniejszej analizy bądź wyjaśnień. Dotyczą one:

- gruntów położonych w zasięgu obszarów Natura 2000;
- gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- projektów w zakresie infrastruktury technicznej.

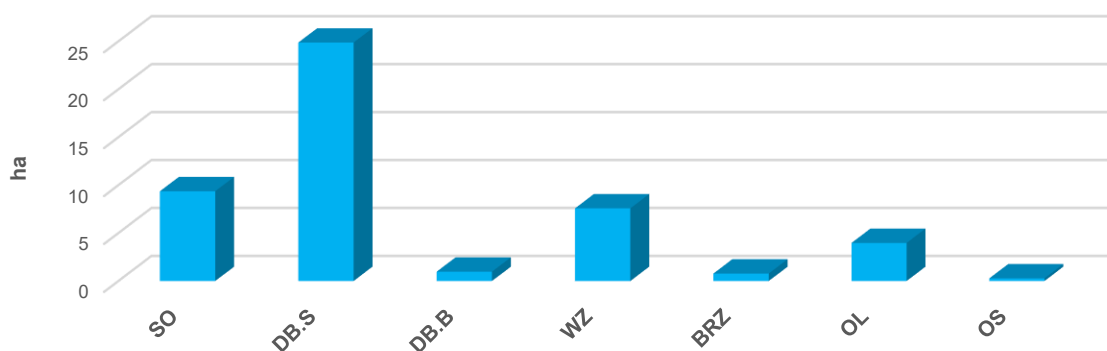
3.5.1. Obszary Natura 2000

Zawarte w *Planie* wskazania gospodarcze dotyczą również prowadzenia gospodarki leśnej na terenach objętych ochroną w postaci obszarów Natura 2000. Ich wpływ na elementy chronionych siedlisk przyrodniczych oraz na miejsca występowania gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono dany obszar, przedstawiono w dalszej części *Prognozy*. Poniżej dokonano oceny zasobów leśnych na początek okresu obowiązywania *Planu*, tj. na stan 1.01.2026 r.

- **Ujście Noteci PLH080006**

Udział gatunków rzeczywistych:

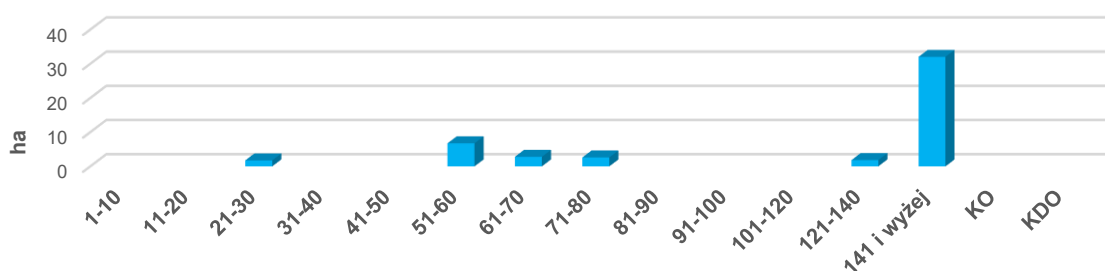
W granicach obszaru na gruntach Nadleśnictwa stwierdzono w udziale drzewostanów następujące gatunki: sosnę, dęby (szypułkowy i bezszypułkowy), wiąz, brzozę, olszę i osikę. Największy udział ma dąb szypułkowy (52%), co jest odzwierciedleniem przewagi typu siedliska leśnego występującego w obszarze (las łęgowy).

Rysunek 12. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080006

Struktura wiekowa:

W strukturze wiekowej drzewostanów obszaru Natura 2000 Ujście Noteci w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna dominują drzewostany w wieku 141 lat i starsze. Brak drzewostanów najmłodszych (1-20 lat), drzewostanów w wieku 31-50, 81-120 lat oraz drzewostanów w KO i KDO.

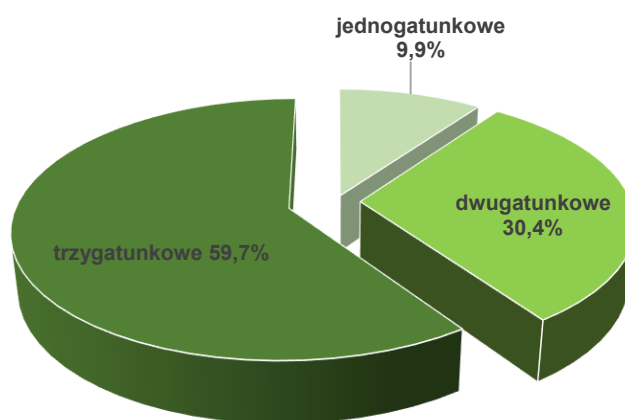
Rysunek 13. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080006

Bogactwo gatunkowe

Tabela 21. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednogatunkowe	ha	0,00	4,16	0,58	4,74	9,9
	dwugatunkowe		0,73	5,20	8,58	14,51	30,4
	trzygatunkowe		1,02	2,81	24,73	28,56	59,7
	cztero- i więcej gatunkowe		0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

Z powyższego zestawienia wynika, że w granicach obszaru Ujście Noteci PLH080006 na gruntach Nadleśnictwa największą powierzchnię zajmują drzewostany trzygatunkowe – 59,7% ogółu. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują d-stany dwugatunkowe – 30,4%. Najniższy jest udział d-stanów jednogatunkowych (0,1%). Brak drzewostanów cztero-i więcej gatunkowych.

Rysunek 14. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Budowa piętrowa

Tabela 22. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednopiętrowe	ha	1,75	12,17	33,89	47,81	100,0

W granicach obszaru Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna 100% powierzchni ogółu stanowią drzewostany jednopiętrowe. Brak drzewostanów o budowie dwu- i wielopiętrowej, drzewostanów w KO i w KDO.

Na terenie obszaru PLH080006 na gruntach Nadleśnictwa nie zinwentaryzowano wydzieleń z podrostem o charakterze II piętra.

Pochodzenie

Aż 79 % powierzchni drzewostanów w granicach obszaru Ujście Noteci na gruntach N-ctwa pochodzi z odnowienia sztucznego przez sadzenie lub siew.

Tabela 23. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	z samosiewu	ha	1,02	2,81	33,89	37,72	78,9
	z sadzenia		0,73	9,36	0,00	10,09	21,1

Borowacenie

Tabela 24. Borowacenie w granicach obszaru PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Wiek drzewostanu			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		≤40 lat	41-80	>80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	brak	1,75	5,43	33,89	41,07	85,9
	słabe	0,00	6,74	0,00	6,74	14,1
	średnie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	mocne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

86% powierzchni obszaru Ujście Noteci na gruntach Nadleśnictwa zajmują drzewostany, w których pinetyzacja nie występuje. Znacznie mniejszą powierzchnię (14%) zajmują drzewostany o słabym stopniu pinetyzacji.

Monotypizacja

Na terenie ostoi Ujście Noteci PLH080006 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono w udziale drzewostanów 2 gatunki drzew obcych (zapisane w bazie danych Taksator).

Tabela 25. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLH080006 na gruntach Nadleśnictwa

Gatunek	Forma występowania									Razem
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj,mjsc)	w II piętrze	w warstwie podrostu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	
	Liczba wydz.	Pow. wydz. [ha]	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]	Liczba wydzieli					
czeremcha późna (amerykańska)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
dąb czerwony	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin¹⁹

Tabela 26. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło informacji
						Wlkp.		
1.	Kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	OC	Murawy napiaskowe, murawy kserotermiczne, świetliste zarośla, dąbrowy i bory, również na odłogach, nieużytkach i przydrożach.				1

* gatunki oznaczone cyfrą (3) w załącznikach nr 1 i 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt. 1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.)

OC – ochrona częściowa (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.)

PL – Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych (Kaźmierczakowa R. (red.). *Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, 2016)

¹⁹ Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

Ex – takson całkowicie wymarły; EW – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach; RE – takson wymarły na obszarze Polski; REW – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach na obszarze Polski; CR – krytycznie zagrożony; EN – zagrożony; VU – narażony; NT – bliski zagrożenia; DD – takson, którego stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku wystarczających informacji

Listy regionalne:

Wlkp. – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); E – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); V – gatunki narażone, R – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznany

Źródło informacji:

1- Waloryzacja przyrodnicza Nadleśnictwa

2- Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla LKP Puszcza Notecka

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt²⁰

Tabela 27. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących w obszarze Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
Bezkręgowce								
1.	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	OS	Występuje tylko na dębach (szypułkowych i bezzypułkowych). Preferuje dobrze nasłonecznione, ponad 100-letnie drzewa, rosnące pojedynczo lub w niewielkich skupiskach (stare, dobrze prześwietlone dąbrowy). Spotkać go można tylko na żywych drzewach.	VU	VU	T	1
Ptaki								
1.	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	OS	Zasiedla trzcinowiska wokół jezior i stawów rybnych, torfowiska z zaroślami wierzbowymi, oczka wodne wśród pól uprawnych, gęsto obrosnięte szuwarami tereny podmokłe, starorzecza, wiklinowe zarośla. Unika lasów.			T	1
2.	Derkacz	<i>Crex crex</i>	OS	Wilgotne łąki z wysoką roślinnością zielną i kępami krzewów, pola uprawne oraz suchsze miejsca na bagnach.		VU	T	1 2
3.	Jarzębatka	<i>Curruca nisoria</i>	OS	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach			T	1

²⁰ Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
				półotwartych, nadrzeczne łąki, zakrzewione miedze, zagajniki, zadrzewienia śródpolne, skraje lasów mieszanych, młode uprawy leśne, nasłonecznione i zakrzaczone zbocza.				
4.	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	OS	Gniazduje na niewielkich i płytkich zbiornikach wodnych.			T	1 2
5.	Dzięcioł średni	<i>Dendropos medius</i>	OS	Świetliste dąbrowy i inne lasy liściaste – bukowe, olchowe, dzielnice willowe, stare parki z obumierającymi drzewami oraz sady w pobliżu polan, poręb, na terenach zalewowych.			T	1
6.	Kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>	OS	Bagna, mokradła, torfowiska, jeziora, brzegi strumieni, rowy melioracyjne i podmokłe łąki.		VU	T	1
7.	Kokoszka zwyczajna	<i>Gallinula chloropus</i>	OS	Zbiorniki wodne z gęstą roślinnością podwodną oraz nadwodną nad stawami, wolno płynącymi rzekami, bagnami.			T	1
8.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	OS	Miejsca lęgowe stanowią siedliska podmokłe: śródleśne mokradła oraz zabagnione doliny rzeczne i brzegi zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych.				1
9.	Gąsiorzek	<i>Lanius collurio</i>	OS	Nasłonecznione, otwarte, suche tereny z ciernistymi krzewami, wrzosowiska, torfowiska, zarośla.			T	1
10.	Brzeczka	<i>Locustella luscinioides</i>	OS	Rozległe trzcinowiska, zarośnięte brzegi zbiorników wodnych.			T	1
11.	Krakwa	<i>Mareca strepera</i>	OS	Bogato zarośnięte zbiorniki stojącej wody (jeziora, stawy).			T	1
12.	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	OS	Skraje świetlistych lasów liściastych i mieszanych, a także mniejsze zadrzewienia śródpolne, stare parki, sady i aleje.				1
13.	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	OS	Płytke, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne otoczone podmokłymi łąkami.			T	1
14.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	OS	Koryta rzek z wysokimi, piaszczystymi brzegami.			T	1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
15.	Płaskonos	<i>Spatula clypeata</i>	OS	Stawy, jeziora, zalane pola, mokradła i starorzecza lub zbiorniki na otwartej przestrzeni o gęsto zarośniętych brzegach.		VU	T	1
16.	Perkoz	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	OS	Małe, śródlądowe, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne.			T	1
17.	Dudek	<i>Upupa epops</i>	OS	Skraje starych widnych drzewostanów liściastych, aleje drzew Niewielkie prześwietlone lasy z rozległymi polanami, przerębami i szerokimi przecinkami, obrzeża dużych lasów sąsiadujące z otwartymi terenami, także sady i obrzeża siedlisk ludzkich (a nawet osiedli).			T	1
18.	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	OS	Bagna, wilgotne łąki, pastwiska, spuszczone stawy i brzegi zbiorników wodnych		EN	T	1
Ssaki								
1.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	OC	Brzegi rzek i jezior, bagna, wyrobiska potorfowe i poźwirowe.			T	1
2.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	OC	Związana jest ze środowiskiem wodnym - nad brzegami rzek, potoków, stawów i jezior.			T	1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PCKZ – „Polska Czerwona Księga Zwierząt”: ExP – gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe; CR – gatunki skrajnie zagrożone; EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone; VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie; NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; LC – gatunki najmniejszej troski; **CZ** – „Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (Cz) (Red. Głowaciński Z., 2002 r.): EX – wymarłe; CR – krytycznie zagrożone; EN – silnie zagrożone; VU – umiarkowanie zagrożone; NT – bliskie zagrożenia; LC – najmniejszej troski; DD – o statusie słabo rozpoznany;

CLPP – Czerwona lista ptaków Polski” (CLPP) (Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., 2020 r.): RE – wymarłe regionalnie; CR – krytycznie zagrożone; EN – zagrożone; VU – narażone; NT – bliskie zagrożenia;

T – gatunki zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Zał. II DS., Zał. I DP)

+ - gatunki zwierząt z Zał. IV DS

Źródło informacji:

1 – dane (waloryzacja przyrodnicza) N-ctwa Skwierzyna;

2 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002

3 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015

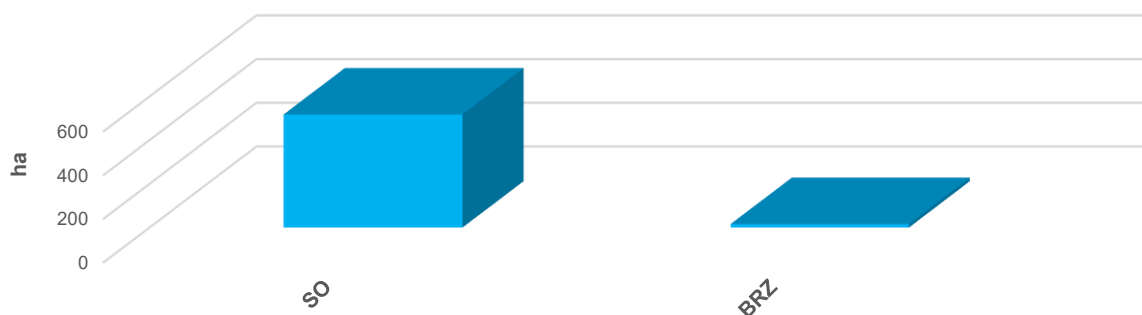
Przedmioty ochrony:

Tabela 28. Obszar Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 – siedliska przyrodnicze (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF [ha]	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL [ha]	Reprezentatywność	Pow. względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
<i>Siedliska stanowiące przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000</i>							
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	134,24	0,12	A	C	B	A
91F0	Lęgowe lasy debowo-wiązowo-jesionowe	77,85	36,58	A	C	A	B

- **Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032**

Udział gatunków rzeczywistych:

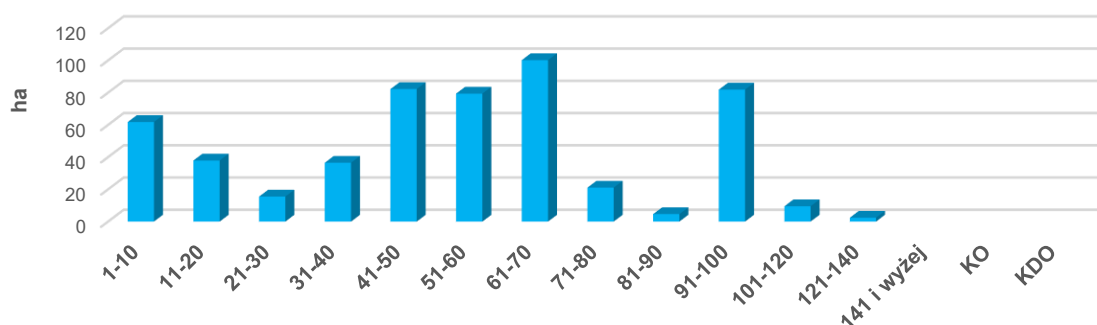

Rysunek 15. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080032

W granicach obszaru na gruntach Nadleśnictwa stwierdzono w udziale drzewostanów sosnę i brzozę. Udział sosny jest zdecydowanie dominujący – niemalże 100%.

Struktura wiekowa:

W strukturze wiekowej drzewostanów obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna dominują drzewostany w wieku 61-70 lat i zajmują ok. 19% powierzchni gruntów zalesionych. Brak drzewostanów starszych niż 140 lat, drzewostanów w KO i w KDO.

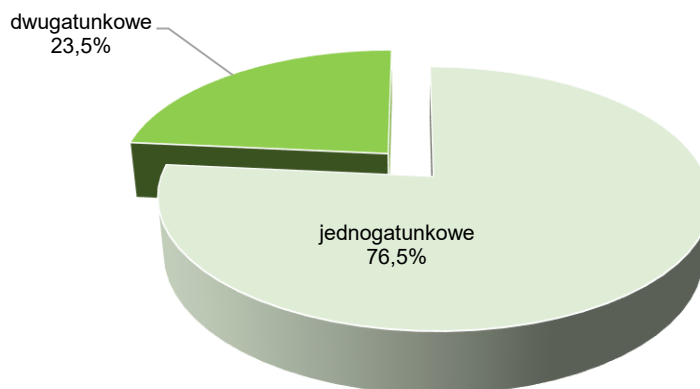
Rysunek 16. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080032

Bogactwo gatunkowe

Tabela 29. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednogatunkowe	ha	27,65	281,53	98,53	407,71	76,5
	dwugatunkowe		124,10	1,41	0,00	125,51	23,5

Z powyższego zestawienia wynika, że w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach Nadleśnictwa największą powierzchnię zajmują drzewostany jednogatunkowe – 76,5% ogółu. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują d-stany dwugatunkowe – 23,5%. Brak drzewostanów trzygatunkowych oraz cztero-i więcej gatunkowych.

Rysunek 17. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Budowa piętrowa

Tabela 30. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednopiętrowe	ha	151,75	282,94	98,53	533,22	100,0

W granicach obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach Nadleśnictwa 100% powierzchni ogółu stanowią drzewostany jednopiętrowe. Brak drzewostanów o budowie dwu- i wielopiętrowej, drzewostanów w KO i w KDO.

Na terenie obszaru PLH080032 na gruntach Nadleśnictwa nie zinwentaryzowano wydzieleń z podrostem o charakterze II piętra.

Pochodzenie

Aż 96,7 % powierzchni drzewostanów w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej na gruntach Nadleśnictwa pochodzi z odnowienia sztucznego przez sadzenie lub siew.

Tabela 31. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	z samosiewu	ha	14,03	0,00	0,00	14,03	2,6
	z sadzenia		134,03	282,94	98,53	515,50	96,7
	brak informacji		3,69	0,00	0,00	3,69	0,7

Borowacenie

Tabela 32. Borowacenie w granicach obszaru PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Wiek drzewostanu			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		≤40 lat	41-80	>80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	brak	151,75	282,94	98,53	533,22	100,0
	słabe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	średnie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	mocne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

100% powierzchni obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej na gruntach Nadleśnictwa zajmują drzewostany, w których pinetyzacja nie występuje.

Monotypizacja

Na terenie ostoi Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo monotypizacja występuje na całym obszarze (konieczność zagospodarowania w krótkim czasie terenów pogradowych – lata 20-te XX wieku, doprowadziła do występowania obecnie jednowiekowych monokultur sosnowych na dużym obszarze Puszczy Noteckiej).

Neofityzacja

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono w udziale drzewostanów 2 gatunki drzew obcych (zapisane w bazie danych Taksator).

Tabela 33. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLH080032 na gruntach Nadleśnictwa

Gatunek	Forma występowania									Razem
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj,mjśc)	w II piętrze	w warstwie podroštu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	
	Liczba wydz.	Pow. wydź. [ha]	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]	Liczba wydzieleń					
czeremcha późna (amerykańska)	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
sosna wejmutka	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin²¹

Tabela 34. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzy

Enf000052 na grantaen 14-ctwa Skwieczyña								
Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom *	Źródło informacji
						Wlkp.		
Porosty								
1.	Chrobotek leśny	<i>Cladonia arbuscula</i>	OC	Bory, bory mieszane, lasy mieszane.				2
2.	Chrobotek reniferowy	<i>Cladonia rangiferina</i>	OC	Bory, wrzosowiska, wydmy.				2
3.	Płucnica islandzka	<i>Cetraria islandica</i>	OC	Gleby piaszczyste i próchniczne				1 2

²¹ Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom *	Źródło informacji
						Wlkp.		
				w widnych lasach sosnowych i na otwartych miejscach.				
Mchy								
1.	Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>	OC	Bory, bory mieszane.				1 2
2.	Widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	OC	Bory, bory mieszane				2

* gatunki oznaczone cyfrą (3) w załącznikach nr 1 i 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt. 1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PL – „Czerwona lista roślin i grzybów Polski” (Zarzycki K., Mirek Z. 2006):

Ex – wymarłe i zaginione – gatunki, które nie występują już w Polsce na znanych dawniej stanowiskach i nie znaleziono ich nowych stanowisk.

EW – wymarłe i zaginione – gatunki wymarłe na stanowiskach naturalnych, istniejące w uprawie lub na stanowiskach zastępczych.

E – wymierające – krytycznie zagrożone – gatunki mocno zagrożone wymarciem, których przetrwanie jest mało prawdopodobne, jeśli będą się utrzymywać istniejące czynniki zagrożenia. Zaliczono tu gatunki określone jako CR, czyli krytycznie zagrożone.

[E] – wymierające krytycznie zagrożone – gatunki silnie zagrożone wymarciem na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.

V – narażone- zagrożone wyginięciem – jeżeli nie znikną czynniki ich zagrożenia, to w najbliższej przyszłości gatunki te przesunięte zostaną do kategorii wymierających.

[V] – narażone – zagrożone na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.

R – rzadki

I – o nieokreślonym znaczeniu.

PL – Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych (Każmierczakowa R. (red.). *Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, 2016)

Ex – takson całkowicie wymarły; **EW** – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach; **RE** – takson wymarły na obszarze Polski; **REW** – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach na obszarze Polski; **CR** – krytycznie zagrożony; **EN** – zagrożony; **VU** – narażony; **NT** – bliski zagrożenia; **DD** – takson, którego stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku wystarczających informacji

Listy regionalne:

Wlkp. – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); **E** – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); **V** – gatunki narażone, **R** – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; **I** – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; **K** – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznanych

Źródło informacji:

1- Waloryzacja przyrodnicza Nadleśnictwa

2- Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla LKP Puszcza Notecka

Przedmioty ochrony:

Tabela 35. Obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 – siedliska przyrodnicze (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF [ha]	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL [ha]	Reprezentatywność	Pow. względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
<i>Siedliska stanowiące przedmioty ochrony q obszarze Natura 2000</i>							
91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	1446,82	551,37	B	B	C	B

Tabela 36. Obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 – gatunki roślin i gatunki zwierząt (kolorem zielonym wyróżniono gatunki związane ze środowiskiem leśnym)

Zwierzęta (którym zielonymi wyróżniono gatunki związane ze środowiskiem leśnym)					
Kod	Nazwa gatunku	Ocena obszaru			
		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
Gatunki stanowiące przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000					
1352	Wilk <i>Canis lupus</i>	C	B	B	B

• **Bledzew PLH080074**

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Skwierzyna, a znajdujące się w granicach obszaru Bledzew PLH080074 to grunty nieleśne.

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt²²

Tabela 37. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących w obszarze Bledzew PLH080074 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
1.	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	OS	Skraje świetlistych lasów liściastych i mieszanych, a także mniejsze zadrzewienia śródpolne, stare parki, sady i aleje.				1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PL – „Czerwona lista ptaków Polski” (CLPP) (Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., 2020 r.):

RE – wymarłe regionalnie; CR – krytycznie zagrożone; EN – zagrożone; VU – narażone; NT – bliskie zagrożenia;

²² Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

TAK – gatunki zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000

Obszar Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 – siedliska przyrodnicze (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

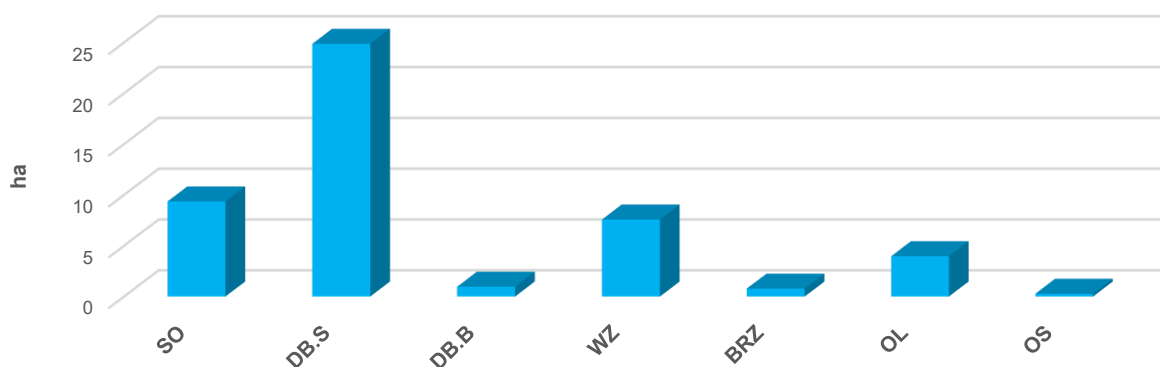
Przedmioty ochrony:

Tabela 38. Obszar Natura 2000 Bledzew PLH080074 – siedliska przyrodnicze

Kod	Nazwa siedliska	Pokrycie w obszarze wg SDF [ha]	Pow. siedliska na gruntach N-ctwa w granicach obszaru wg PUL [ha]	Reprezentatywność	Pow. względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
<i>Siedliska stanowiące przedmioty ochrony q obszarze Natura 2000</i>							
4030	Suche wrzosowiska	14,14	14,15	A	C	A	B

- **Dolina Dolnej Noteci PLB080002**

Udział gatunków rzeczywistych:

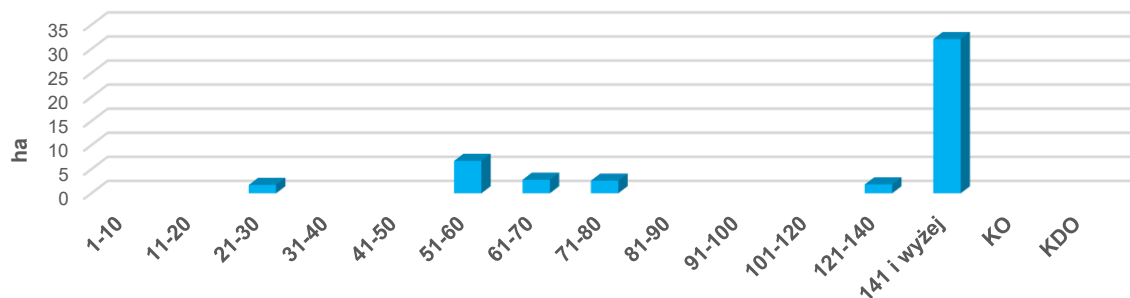

Rysunek 18. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB080002

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest dąb szypułkowy – ok. 52 % powierzchni. Zdecydowanie niższy jest udział w drzewostanach sosny zwyczajnej, wiązu i olszy czarnej.

Struktura wiekowa:

W strukturze wiekowej drzewostanów obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna dominują drzewostany w wieku 141 i więcej lat. Brak drzewostanów najmłodszych (1-20 lat), drzewostanów w wieku 31-50, 81-120 lat oraz drzewostanów w KO i KDO.

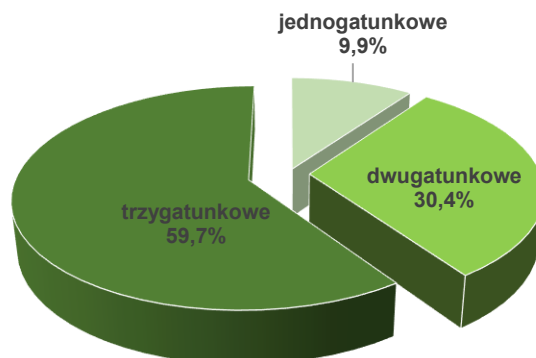
Rysunek 19. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002

Bogactwo gatunkowe

Tabela 39. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednogatunkowe	ha	0,00	4,16	0,58	4,74	9,9
	dwugatunkowe		0,73	5,20	8,58	14,51	30,4
	trzygatunkowe		1,02	2,81	24,73	28,56	59,7
	cztero- i więcej gatunkowe		0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

Z powyższego zestawienia wynika, że w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach Nadleśnictwa największą powierzchnię zajmują drzewostany trzygatunkowe – 59,7% ogółu. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują d-stany dwugatunkowe – 30,4%. Najniższy jest udział d-stanów jednogatunkowych (0,1%). Brak drzewostanów cztero-i więcej gatunkowych.

Rysunek 20. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Budowa piętrowa

Tabela 40. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednopiętrowe	ha	1,75	12,17	33,89	47,81	100,0

W granicach obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna 100% powierzchni ogółu stanowią drzewostany jednopiętrowe. Brak drzewostanów o budowie dwu-i wielopiętrowej, drzewostanów w KO i w KDO.

Na terenie obszaru PLH080006 na gruntach Nadleśnictwa nie zinwentaryzowano wydzieleń z podrostem o charakterze II piętra.

Pochodzenie

Aż 79 % powierzchni drzewostanów w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci na gruntach N-ctwa pochodzi z odnowienia sztucznego przez sadzenie lub siew.

Tabela 41. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	z samosiewu	ha	1,02	2,81	33,89	37,72	78,9
	z sadzenia		0,73	9,36	0,00	10,09	21,1

Borowacenie

Tabela 42. Borowacenie w granicach obszaru PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Wiek drzewostanu			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		≤40 lat	41-80	>80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	brak	1,75	5,43	33,89	41,07	85,9
	słabe	0,00	6,74	0,00	6,74	14,1
	średnie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0
	mocne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

86% powierzchni obszaru Dolina Dolnej Noteci na gruntach Nadleśnictwa zajmują drzewostany, w których pinetyzacja nie występuje. Znacznie mniejszą powierzchnię (14%) zajmują drzewostany o słabym stopniu pinetyzacji.

Monotypizacja

Na terenie ostoi Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono w udziale drzewostanów 2 gatunki drzew obcych (zapisane w bazie danych Taksator).

Tabela 43. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLB080002 na gruntach Nadleśnictwa

Gatunek	Forma występowania									Razem
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj,mjsc)	w II piętrze	w warstwie podrostu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	
	Liczba wydz.	Pow. wydz. [ha]	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]	Liczba wydzieli					
czeremcha późna (amerykańska)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
dąb czerwony	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin²³

Tabela 44. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło informacji
						Wlkp.		
1.	Kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	OC	Murawy napiaskowe, murawy kserotermiczne, świetliste zarośla, dąbrowy i bory, również na odłogach, nieużytkach i przydrożach.				1

* gatunki oznaczone cyfrą (3) w załącznikach nr 1 i 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt. 1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.)

OC – ochrona częściowa (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.)

²³ Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

PL – Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych (Kaźmierczakowa R. (red.). *Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, 2016)

Ex – takson całkowicie wymarły; EW – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach; RE – takson wymarły na obszarze Polski; REW – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach na obszarze Polski; CR – krytycznie zagrożony; EN – zagrożony; VU – narażony; NT – bliski zagrożenia; DD – takson, którego stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku wystarczających informacji

Listy regionalne:

Wlkp. – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); E – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); V – gatunki narażone, R – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznanym

Źródło informacji:

1- Waloryzacja przyrodnicza Nadleśnictwa

2- Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla LKP Puszcza Notecka

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt²⁴

Tabela 45. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących w obszarze Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DS	Źródło informacji
Bezkregowce								
1.	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	OS	Występuje tylko na dębach (szypułkowych i bezszypułkowych). Preferuje dobrze nasłonecznione, ponad 100-letnie drzewa, rosnące pojedynczo lub w niewielkich skupiskach (stare, dobrze prześwietlone dąbrowy). Spotkać go można tylko na żywych drzewach.	VU	VU	T	1
Ptaki								
1.	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	OS	Zasiedla trzcinowiska wokół jezior i stawów rybnych, torfowiska z zaroślami wierzbowymi, oczka wodne wśród pól uprawnych, gęsto obrosnięte szuwarami tereny podmokłe, starorzecza, wiklinowe zarośla. Unika lasów.			T	1
2.	Derkacz	<i>Crex crex</i>	OS	Wilgotne łąki z wysoką roślinnością zielną i kępami krzewów, pola uprawne oraz		VU	T	1 2

²⁴ Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
				suchsze miejsca na bagnach.				
3.	Jarzębatka	<i>Curruca nisoria</i>	OS	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach półotwartych, nadrzeczne łąki, zakrzewione miedze, zagajniki, zadrzewienia śródpolne, skraje lasów mieszanych, młode uprawy leśne, nasłonecznione i zakrzaczone zbocza.			T	1
4.	Łabędź niemy	<i>Cygnus olor</i>	OS	Gniazduje na niewielkich i płytkich zbiornikach wodnych.			T	1 2
5.	Dzięcioł średni	<i>Dendropos medius</i>	OS	Świetliste dąbrowy i inne lasy liściaste – bukowe, olchowe, dzielnice willowe, stare parki z obumierającymi drzewami oraz sady w pobliżu polan, poręb, na terenach zalewowych.			T	1
6.	Kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>	OS	Bagna, mokradła, torfowiska, jeziora, brzegi strumieni, rowy melioracyjne i podmokłe łąki.		VU	T	1
7.	Kokoszka zwyczajna	<i>Gallinula chloropus</i>	OS	Zbiorniki wodne z gęstą roślinnością podwodną oraz nadwodną nad stawami, wolno płynącymi rzekami, bagnami.			T	1
8.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	OS	Miejsca lęgowe stanowią siedliska podmokłe: śródleśne mokradła oraz zabagnione doliny rzeczne i brzegi zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych.				1
9.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	OS	Nasłonecznione, otwarte, suche tereny z ciernistymi krzewami, wrzosowiska, torfowiska, zarośla.			T	1
10.	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	OS	Rozległe trzcinowiska, zarośnięte brzegi zbiorników wodnych.			T	1
11.	Krakwa	<i>Mareca strepera</i>	OS	Bogato zarośnięte zbiorniki stojącej wody (jeziora, stawy).			T	1
12.	Dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	OS	Skrraje świetlistych lasów liściastych i mieszanych, a także mniejsze zadrzewienia śródpolne, stare parki, sady i aleje.				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
13.	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	OS	Płytkie, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne otoczone podmokłymi łąkami.			T	1
14.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	OS	Koryta rzek z wysokimi, piaszczystymi brzegami.			T	1
15.	Plaskonos	<i>Spatula clypeata</i>	OS	Stawy, jeziora, zalane pola, mokradła i starorzecza lub zbiorniki na otwartej przestrzeni o gęsto zarośniętych brzegach.		VU	T	1
16.	Perkoz	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	OS	Małe, śródlądowe, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne.			T	1
17.	Dudek	<i>Upupa epops</i>	OS	Skraje starych widnych drzewostanów liściastych, aleje drzew. Niewielkie prześwietlone lasy z rozległymi polanami, przerębami i szerokimi przecinkami, obrzeża dużych lasów sąsiadujące z otwartymi terenami, także sady i obrzeża siedlisk ludzkich (a nawet osiedli).			T	1
18.	Czajka	<i>Vanellus vanellus</i>	OS	Bagna, wilgotne łąki, pastwiska, spuszczone stawy i brzegi zbiorników wodnych		EN	T	1
Ssaki								
1.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	OC	Brzegi rzek i jezior, bagna, wyrobiska potorfowe i poźwirowe.			T	1
2.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	OC	Związana jest ze środowiskiem wodnym - nad brzegami rzek, potoków, stawów i jezior.			T	1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PCKZ – „Polska Czerwona Księga Zwierząt”: ExP – gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe; CR – gatunki skrajnie zagrożone; EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone; VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie; NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; LC – gatunki najmniejszej troski; **CZ** – „Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (Cz) (Red. Głowaciński Z., 2002 r.): EX – wymarłe; CR – krytycznie zagrożone; EN – silnie zagrożone; VU – umiarkowanie zagrożone; NT – bliskie zagrożenia; LC – najmniejszej troski; DD – o statusie słabo rozpoznany;

CLPP – Czerwona lista ptaków Polski” (CLPP) (Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., 2020 r.): RE – wymarłe regionalnie; CR – krytycznie zagrożone; EN – zagrożone; VU – narażone; NT – bliskie zagrożenia;

T – gatunki zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Zał. II DS., Zał. I DP) + - gatunki zwierząt z Zał. IV DS

Źródło informacji:

1 – dane (waloryzacja przyrodnicza) N-ctwa Skwierzyna;

2 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002

3 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015

Przedmioty ochrony:

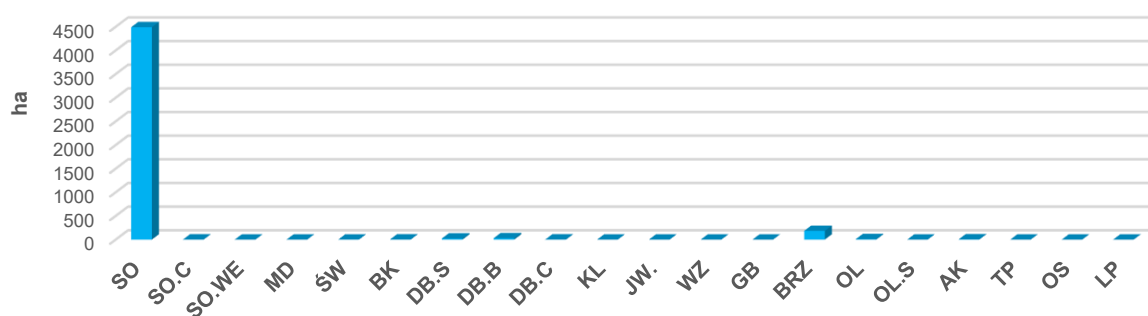
Tabela 46. Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 – gatunki ptaków (kolorem zielonym wyróżniono gatunki związane ze środowiskiem leśnym)

Kod	Nazwa gatunku	Populacja w obszarze			Ocena obszaru			
		Typ	Wielkość		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
			min	maks				
A056	Płaskonos <i>Anas clypeata</i>	r	10	12	C	B	C	C
A051	Krakwa <i>Anas strepera</i>	r	15	17	C	B	C	C
A122	Derkacz <i>Drex crex</i>	r	135	140	C	B	C	C
A036	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>	r	50	50	C	B	C	C
A153	Kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	r	282	300	C	B	C	C
A127	Żuraw <i>Grus grus</i>	r	62	67	C	C	C	C
A119	Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	r	84	90	B	B	C	B
A307	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	r	53	170	C	B	C	C

• **Puszcza Notecka PLB300015**

Udział gatunków rzeczywistych:

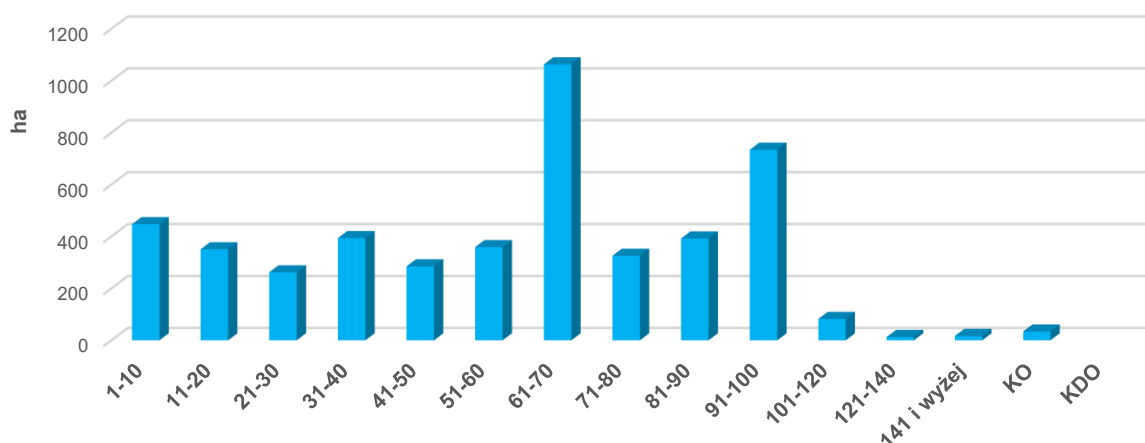
Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna – ok. 94 % powierzchni. Spośród pozostałych gatunków najwyższy udział mają brzoza, dęby (bezszypułkowy i szypułkowy) i olsza.

Rysunek 21. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB300015

Struktura wiekowa:

W strukturze wiekowej drzewostanów obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna dominują drzewostany w wieku 61-70 lat zajmując ok. 22% powierzchni gruntów zalesionych.

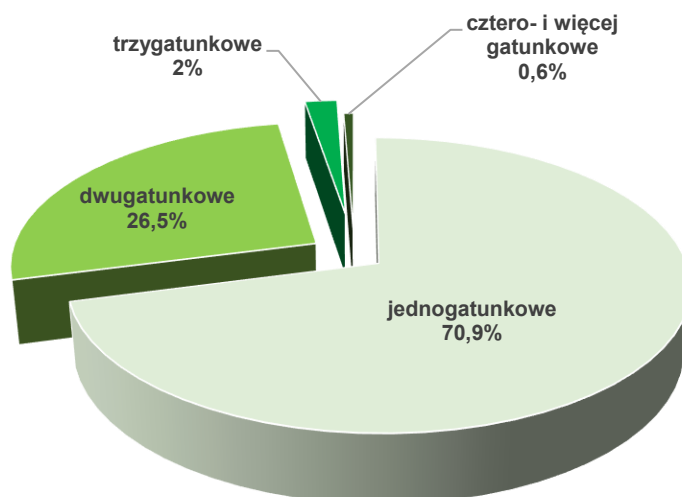
Rysunek 22. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015

Bogactwo gatunkowe

Tabela 47. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednogatunkowe	ha	238,53	1924,79	1211,14	3374,46	70,9
	dwugatunkowe		1163,42	79,08	22,01	1264,51	26,5
	trzygatunkowe		49,52	22,16	22,82	94,50	2,0
	cztero- i więcej gatunkowe		2,60	7,31	17,10	27,01	0,6

Z powyższego zestawienia wynika, że w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach Nadleśnictwa największą powierzchnię zajmują drzewostany jednogatunkowe – 70,9% ogółu drzewostanów. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują d-stany dwugatunkowe – 26,5%. D-stany trzygatunkowe zajmują 2% ogółu d-stanów. Znikomą powierzchnię zajmują drzewostany cztero- i więcej gatunkowe – niespełna 1%.

Rysunek 23. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Budowa piętrowa

W granicach obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna dominują drzewostany jednopiętrowe, które zajmują 99 % powierzchni. Drzewostany w KO i KDO stanowią niespełna 1% ogółu drzewostanów. Drzewostany dwupiętrowe zajmują marginalną powierzchnię.

Na terenie ostoi PLB300015 na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna występuje 7 wydzielen (21,35 ha), w którym zinwentaryzowano podrost o charakterze II piętra.

Tabela 48. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	jednopiętrowe	ha	1454,07	2033,34	1238,21	4725,62	99,3
	dwupiętrowe		0,00	0,00	0,97	0,97	0,0
	w KO i KDO		0,00	0,00	33,89	33,89	0,7

Pochodzenie

Aż 96% powierzchni drzewostanów w granicach obszaru Puszcza Notecka na gruntach Nadleśnictwa pochodzi z odnowienia sztucznego przez sadzenie lub siew.

Tabela 49. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo	z samosiewu	ha	165,48	4,90	3,81	174,19	3,7
	z sadzenia		1276,53	2028,44	1254,01	4558,98	95,8
	brak informacji		12,06	0,00	15,25	27,31	0,6

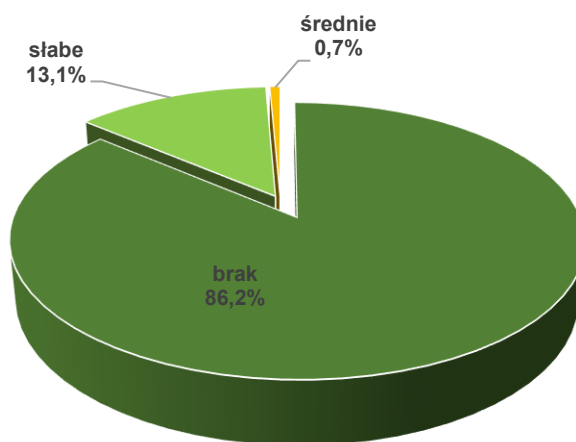
Borowacenie

Tabela 50. Borowacenie w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Wiek drzewostanu			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		≤40 lat	41-80	>80 lat		
Nadleśnictwo Skwierzyna	brak	1322,47	1744,30	1036,53	4103,30	86,2
	słabe	126,75	264,97	230,12	621,84	13,1
	średnie	4,85	24,07	6,42	35,34	0,7
	mocne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0

Z zestawień wynika, że 86% powierzchni ostoi Puszcza Notecka na gruntach Nadleśnictwa zajmują drzewostany, w których pinetyzacja nie występuje. Drzewostany ze słabym borowaceniem stanowią 13% ogółu, a borowaceniu średniemu uległo zaledwie niespełna 1% powierzchni drzewostanów. Mocne borowacenie nie dotyczy drzewostanów na omawianym obszarze.

Zachowanie trwałości zasobów przyrody i poprawa jej stanu są warunkami determinującymi gospodarkę leśną, dlatego też podejmowanie działań wynikających z planowania prac związanych z gospodarką leśną opartą na wyżej wymienionych zasadach, będzie sprzyjało minimalizowaniu negatywnego zjawiska, jakim jest borowacenie.

Rysunek 24. Borowacenie w drzewostanach w obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Monotypizacja

Na terenie ostoi PLB300015 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo monotypizacja występuje na znacznym obszarze (konieczność zagospodarowania w krótkim czasie terenów pogradowych – lata 20-te XX wieku, doprowadziła do występowania obecnie jednowiekowych monokultur sosnowych na dużym obszarze Puszczy Noteckiej).

Neofityzacja

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono w udziale drzewostanów 11 gatunków drzew i krzewów obcych (zapisane w bazie danych Taksator).

Tabela 51. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLB300015 na gruntach Nadleśnictwa

Gatunek	Forma występowania									Razem
	gatunek panujący		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)		do 5% w składzie d-stanu (poj,mjśc)	w II piętrze	w warstwie podrostu, nalotu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień	
	Liczba wydz.	Pow. wydz. [ha]	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]	Liczba wydzieli					
czeremcha późna (amerykańska)	-	-	-	-	1	-	-	243	-	244
dagleżja zielona	-	-	-	-	8	-	1	-	2	11
dąb czerwony	2	1,61	8	2,74	34	-	1	3	9	57
kasztanowiec biały	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
klon jesionolistny	-	-	-	-	2	-	-	3	-	5
robinia akacjowa	1	2,64	11	4,55	75	1	2	75	8	173
sosna Banksa	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
sosna czarna	2	1,88	3	0,55	2	-	-	-	3	10
sosna smołowa	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
sosna wejmutka	1	1,01	-	-	11	-	-	9	5	26
śnieguliczka biała	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin²⁵

Tabela 52. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PL	Listy regionalne	Nie podlega odstępstwom*	Źródło informacji
						Wlkp.		
Porosty								
1.	Chrobotek leśny	<i>Cladonia arbuscula</i>	OC	Bory, bory mieszane, lasy mieszane.				2
2.	Chrobotek najeżony	<i>Cladonia portentosa</i>	OC	Bory, wrzosowiska, wydmy.				2
3.	Chrobotek reniferowy	<i>Cladonia rangiferina</i>	OC	Bory, wrzosowiska, wydmy.				2
4.	Chrobotek rodzaj	<i>Cladonia sp.</i>	OC	Bory, bory mieszane, lasy mieszane.				1
5.	Płucnica islandzka	<i>Cetraria islandica</i>	OC	Gleby piaszczyste i próchniczne w widnych lasach sosnowych i na otwartych miejscach.				1 2
Mchy								
1.	Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>	OC	Bory, bory mieszane.				1 2
2.	Brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	OC	Bory, bory mieszane.				2
3.	Widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	OC	Bory, bory mieszane				2
Rośliny nasienne								
1.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	OC	Lasy, lasy mieszane.		R		1
2.	Gruszyczka mniejsza	<i>Pyrola minor</i>	OC	Bory mieszane, lasy mieszane, torfowiska, wydmy.				2
3.	Grzybień białe	<i>Nymphaea alba</i>	OC	Płytkie zbiorniki wodne, wolno płynące rzeki.				1
4.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	OC	Lasy wilgotne, lasy łąkowe, olsy, również na siedliskach kwaśnych i ubogich (bory, bory mieszane), w zaroślach, na łąkach i wydmach.				1 2
5.	Wawrzynek wilczczyko	<i>Daphne mezereum</i>	OC	Cieniste lasy i lasy mieszane.		R		2

* gatunki oznaczone cyfrą (3) w załącznikach nr 1 i 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt. 1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PL – „Czerwona lista roślin i grzybów Polski” (Zarzycki K., Mirek Z. 2006):

Ex – wymarłe i zaginione – gatunki, które nie występują już w Polsce na znanych dawniej stanowiskach i nie znaleziono ich nowych stanowisk.

²⁵ Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

EW – wymarłe i zaginione – gatunki wymarłe na stanowiskach naturalnych, istniejące w uprawie lub na stanowiskach zastępczych.

E – wymierające – krytycznie zagrożone – gatunki mocno zagrożone wymarciem, których przetrwanie jest mało prawdopodobne, jeśli będą się utrzymywać istniejące czynniki zagrożenia. Zaliczono tu gatunki określone jako CR, czyli krytycznie zagrożone.

[E] – wymierające krytycznie zagrożone – gatunki silnie zagrożone wymarciem na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.

V – narażone- zagrożone wyginięciem – jeżeli nie znikną czynniki ich zagrożenia, to w najbliższej przyszłości gatunki te przesunięte zostaną do kategorii wymierających.

[V] – narażone – zagrożone na izolowanych stanowiskach poza głównym obszarem swojego występowania.

R – rzadki

I – o nieokreślonym znaczeniu.

PL – Polska Czerwona Lista Paprotników i Roślin Kwiatowych (Kaźmierczakowa R. (red.). *Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, 2016)

Ex – takson całkowicie wymarły; **EW** – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach; **RE** – takson wymarły na obszarze Polski; **REW** – takson wymarły w stanie dzikim na swoich naturalnych stanowiskach na obszarze Polski; **CR** – krytycznie zagrożony; **EN** – zagrożony; **VU** – narażony; **NT** – bliski zagrożenia; **DD** – takson, którego stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku wystarczających informacji

Listy regionalne:

Wlkp. – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); **E** – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); **V** – gatunki narażone, **R** – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; **I** – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; **K** – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznanym

Źródło informacji:

1- Waloryzacja przyrodnicza Nadleśnictwa

2- Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla LKP Puszcza Notecka

Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt²⁶

Tabela 53. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS. lub Zał. I DP	Źródło informacji
Bezkręgowce								
1.	Zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	OS	Różne wody stojące – małe oczka i śródleśne bagna, torfianki, torfowiska niskie, jeziora.			T	1
2.	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	OS	Wilgotne łąki; lasy łęgowe.			T	1
Plazy								
1.	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	OS	Zbiorniki wodne: stawy, jeziora, niewielkie oczka wodne.			T	1

²⁶ Gatunki ze znaną lokalizacją w wydzieleniach leśnych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
2.	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	OS	Zbiorniki wodne: preferuje większe i głębsze stawy, o mulistym dnie, silnie zarośnięte roślinnością wodną.		NT	T	1
Ptaki								
1.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	OS	Gatunek ściśle związany ze zbiornikami wodnymi. Zasiedla rzeki, jeziora, starorzecza, żwirownie, a także niewielkie strumienie.			T	1
2.	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	OS	Płytkie wody przy jeziorach, rzekach i estuariach, trzcinowiska. Gniazduje zazwyczaj w pobliżu wód słodkich.			T	1
3.	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	OS	Zamieszkuje wody słodkie, rzeki, starorzecza, jeziora w strefie lasów liściastych czasem nawet stawy rybne pod warunkiem, że w pobliżu znajdują się stare, dziuplaste drzewa.			T	1 3
4.	Lelek zwyczajny	<i>Caprimulgus europaeus</i>	OS	Suche, świetliste bory sosnowe w pobliżu łąk, pól, polan, zrębów, młodników. Preferuje też lasy poprzecinane porębami, ich skraje, wrzosowiska, zarastające pożarzyska i wydmy z młodymi kompleksami leśnymi.			T	1 3
5.	Jarzębatka	<i>Curruca nisoria</i>	OS	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach półotwartych, nadrzeczne łąki, zakrzewione miedze, zagajniki, zadrzewienia śródpolne, skraje lasów mieszanych, młode uprawy leśne, nasłonecznione i zakrzaczone zbocza.			T	1
6.	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	OS	Bory iglaste, lasy mieszane, rzadziej lasy liściaste, ale też zadrzewienia i duże parki miejskie.			T	1 3
7.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	OS	Miejsca lęgowe stanowią siedliska podmokłe: śródlęgowe mokradła oraz zabagnione doliny				1

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	Występowanie	Kategoria wg PCKZ	Kategoria wg CZ/CLPP	Gatunki z Zał. II lub IV DS, lub Zał. I DP	Źródło informacji
				rzeczne i brzegi zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych.				
8.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	OS	Gniazduje w starych lasach, w pobliżu zbiorników wodnych, nad którymi żeruje.			T	1
9.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	OS	Nasłonecznione, otwarte, suche tereny z ciernistymi krzewami, wrzosowiska, torfowiska, zarośla.			T	1
10.	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	OS	Obrzeża suchych prześwietlonych borów, zręby, ugory w pobliżu terenów otwartych – kompleksów leśnych, zgromadzeń wysokich drzew, śródleśnych polan, wrzosowisk, nasłonecznionych zrębów, suchych łąk i upraw leśnych.			T	1 3
11.	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	OS	Preferuje starsze drzewostany liściaste z terenami otwartymi, szczególnie w pobliżu zbiorników wodnych; żeruje głównie poza lasem.			T	1
12.	Dudek	<i>Upupa epops</i>	OS	Skraje starych widnych drzewostanów liściastych, aleje drzew Niewielkie prześwietlone lasy z rozległymi polanami, przerębami i szerokimi przecinkami, obrzeża dużych lasów sąsiadujące z otwartymi terenami, także sady i obrzeża siedlisk ludzkich (a nawet osiedli).			T	1
Ssaki								
1.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	OC	Brzegi rzek i jezior, bagna, wyrobiska potorfowe i poźwirowe.			T	1

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PCKZ – „Polska Czerwona Księga Zwierząt”: ExP – gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe; CR – gatunki skrajnie zagrożone; EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone; VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie; NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; LC – gatunki najmniejszej troski; **CZ** – „Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” (Cz) (Red. Głowaciński Z., 2002 r.): EX – wymarłe; CR – krytycznie zagrożone; EN – silnie zagrożone; VU – umiarkowanie zagrożone; NT – bliskie zagrożenia; LC – najmniejszej troski; DD – o statusie słabo rozpoznany;

CLPP – Czerwona lista ptaków Polski” (CLPP) (Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., 2020 r.): RE – wymarłe regionalnie; CR – krytycznie zagrożone; EN – zagrożone; VU – narażone; NT – bliskie zagrożenia;

T – gatunki zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (Zał. II DS., Zał. I DP)
+ - gatunki zwierząt z Zał. IV DS

Źródło informacji:

1 – dane (waloryzacja przyrodnicza) N-ctwa Skwierzyna;

2 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002

3 – materiały do pzo obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015

Przedmioty ochrony:

Tabela 54. Obszar Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 – gatunki ptaków (kolorem zielonym wyróżniono gatunki związane ze środowiskiem leśnym)

Kod	Nazwa gatunku	Populacja w obszarze			Ocena obszaru			
		Typ	Wielkość		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
			min	maks				
Gatunki stanowiące przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000								
A229	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	p	25	35	C	C	C	C
A067	Gągoł <i>Bucephala clangula</i>	r	220	260	A	B	C	C
A224	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	r	240	820	B	B	B	B
A236	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	p	170	400	C	C	B	C
A127	Żuraw <i>Grus grus</i>	r	130	140	C	B	C	C
A075	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	p	21	23	B	B	C	B
A246	Lerka <i>Lullula arborea</i>	r	2180	3230	C	A	A	B
A338	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	r	490	1470	C	C	C	C
A074	Kania ruda <i>Milvus milvus</i>	r	20	25	B	B	C	B
A307	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	r	50	300	C	B	C	C

3.5.2. Grunty przeznaczone do zalesienia

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 września 2019 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 r., poz.1839):

§ 3. 1. Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać środowisko zalicza się następujące rodzaje przedsięwzięć:

(...)

90) zalesienia:

a) pastwisk lub łąk, na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu art.16 pkt 33 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, a jeżeli została sporządzona mapa zagrożenia powodziowego – na obszarach, o których mowa w art. 169 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,

b) nieużytków na glebach bagiennych,

c) nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych, znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy;

91) zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha inne niż wymienione w pkt 90.

W Nadleśnictwie Skwierzyna – zgodnie z aktualnymi przepisami prawa lokalnego figuruje grunty przeznaczone do zalesienia:

- łąka o powierzchni 0,60 ha (leśnictwo Murzynowo, oddz. 1s);
- pastwisko o powierzchni 1,89 ha (leśnictwo Murzynowo, oddz. 1w).

Grunty te znajdują się w poza zasięgiem obszarów sieci Natura 2000; nie stwierdzono tu występowania płatów siedlisk przyrodniczych.

3.5.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej

Plan urządzenia lasu potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej określa jako potencjalne, w sposób ramowy, bez konkretnej lokalizacji, nie jest więc podstawą ich realizacji. Plan urządzenia lasu nie zawiera projektów:

- budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych,
- budowy i remontów siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych,
- budowy i konserwacji zbiorników małej retencji,
- urządzeń dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Plan urządzenia lasu nie zawiera więc elementów, które mogłyby być przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko w zakresie infrastruktury technicznej.

3.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Planu

Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania raz na 10 lat dla każdego nadleśnictwa nakłada ustawa o lasach. Tak więc nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji.

W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji planu, nie ma potrzeby analizowania zmian, jakie niesie ze sobą brak jego realizacji.

Trzeba zaznaczyć, że właściwe planowanie urządzeniowe oraz realizacja tego planowania jest jednym z elementów nakreślających sens prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Brak

Planu przyczyniłby się do niekontrolowanego korzystania z zasobów leśnych oraz możliwego zniszczenia wielu cennych elementów środowiska przyrodniczego.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należałoby przede wszystkim ograniczenie rynku pracy. W lokalnych warunkach zatrudnienie w Nadleśnictwie oraz w firmach związanych z prowadzeniem prac leśnych, jak również z przetwórstwem drewna, ma duże znaczenie. Zaniechanie realizacji *Planu* wiązałoby się z koniecznością zwolnień w wielu firmach związanych z przetwórstwem drewna.

Ekonomiczne skutki braku realizacji *Planu* poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, to także straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest dość duży.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* trzeba wspomnieć o konieczności jak najszybszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. Drewno, którego pozyskanie odbywa się głównie w nadleśnictwach, należy do grupy surowców odnawialnych, a dotychczasowa gospodarka leśna, oparta o plany urządzenia lasu, sprzyja powiększaniu się zasobów drzewnych w skali kraju, umożliwiając tym samym szersze ich wykorzystanie. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce, np. materiały sztuczne, plastyki, metale – w meblarstwie, czy węgiel – w domowych kotłowniach. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie ze sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza emitowanych podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Innym przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest ograniczenie ingerencji w naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Dla wielu gatunków i siedlisk jest to efekt pożądany, natomiast dla innych zdecydowanie negatywny. Część siedlisk i niektóre gatunki zwierząt i roślin dla zachowania ich typowych biotopów wymagają ingerencji człowieka, czasami wręcz w formie gospodarczego użytkowania.

3.7. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody, a gospodarką leśną

Ewentualne miejsca lub obszary, gdzie może nastąpić kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, to:

- realizacja użytkowania rębego w drzewostanach, w których stwierdzono stanowiska roślin chronionych lub miejsca bytowania zwierząt chronionych, bez odpowiedniej ochrony tych miejsc oraz bez przestrzegania terminów wykonania zabiegów;
- zmiana, w ramach użytkowania lasu lub zabiegów hodowlanych, właściwej dla danego gatunku chronionego lub siedliska przyrodniczego struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów;
- stosowanie w trakcie odnowień składów gatunkowych upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

4. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko i obszary Natura 2000

4.1. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko

Wyniki przewidywanego oddziaływania projektu *Planu* na środowisko, z uwzględnieniem ocen oddziaływania określonych grup wskazań gospodarczych i łącznej oceny wynikowej, zestawiono w tabeli A „Macierz przewidywanego oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa” (część tabelaryczna *Prognozy*).

4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji. Różnorodność biologiczną można podzielić na:

- różnorodność gatunkową – bogactwo roślin i zwierząt,
- różnorodność genetyczną (wewnątrzgatunkową) – zróżnicowanie genów poszczególnych gatunków,
- różnorodność ekosystemów – bogactwo siedlisk warunkujących bogactwo ekosystemów.

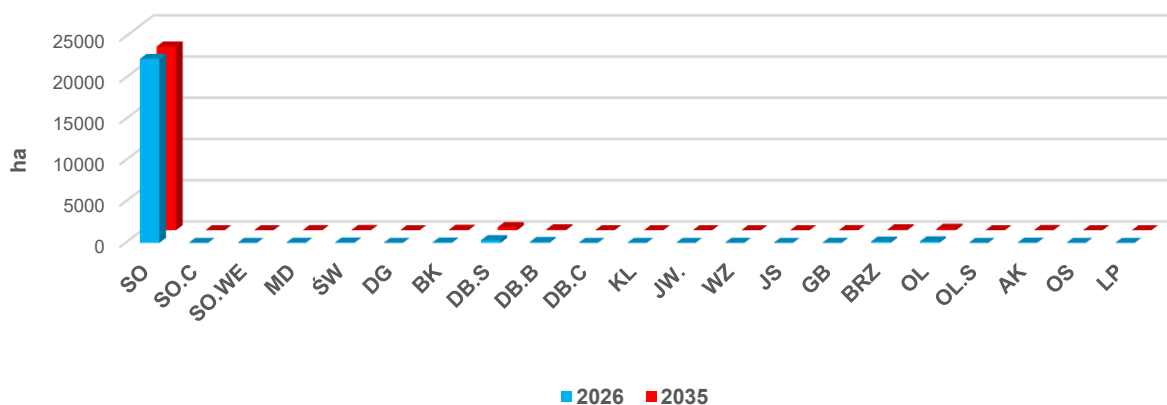
Ochrona różnorodności biologicznej w lasach realizowana jest na podstawie obowiązujących w Lasach Państwowych zarządzeń i instrukcji.

- **Różnorodność gatunkowa**

W lasach Nadleśnictwa Skwierzyna występuje 60 gatunków drzew i krzewów, spośród których 20 pełni rolę gatunków panujących w drzewostanach. Dla zachowania tej różnorodności, a nawet jej zwiększenia, *Plan* zwraca uwagę na właściwy dobór gatunków nie tylko w uprawach i warstwie drzewiastej, ale też w podszytach.

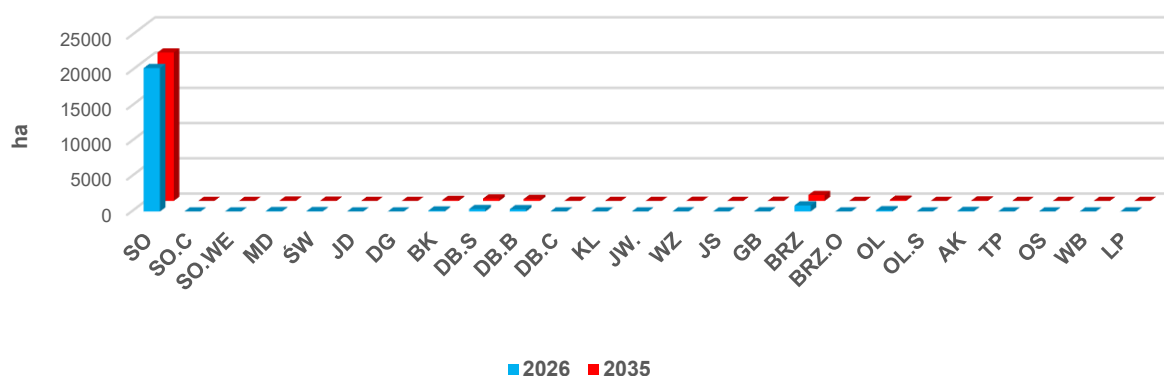
Wszelkie czynności gospodarcze w drzewostanie należy więc realizować tak, by wytworzyły się korzystne warunki dla rozwoju wszystkich warstw lasu.

Gatunki panujące w Nadleśnictwie Skwierzyna

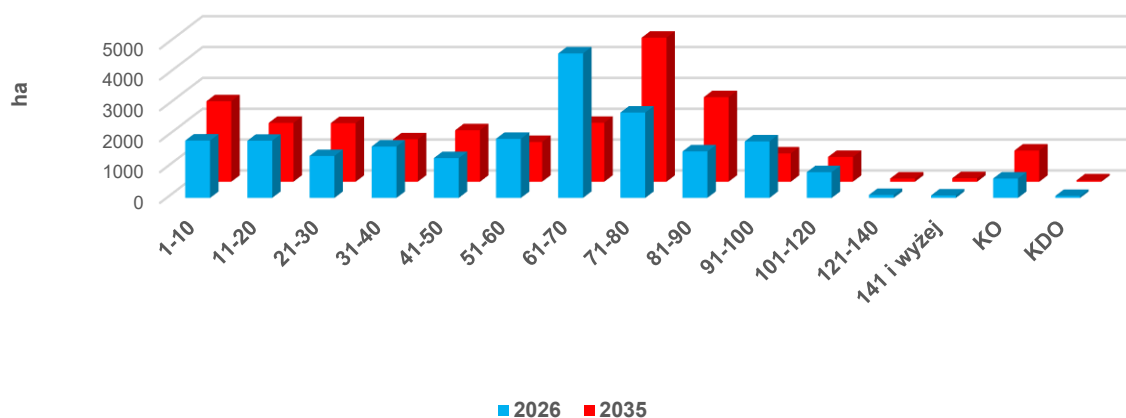
Rysunek 25. Udział powierzchniowy wg gatunków panujących na początku i na końcu obowiązywania obecnego *Planu*

Gatunki rzeczywiste w Nadleśnictwie Skwierzyna

Rysunek 26. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych na początku i na końcu obowiązywania obecnego *Planu*

Struktura wiekowa drzewostanów w Nadleśnictwie Skwierzyna

Rysunek 27. Struktura wiekowa drzewostanów na początku i na końcu obowiązywania obecnego *Planu*

Oceniając typy drzewostanów i przyjęte orientacyjne składy gatunkowe upraw można stwierdzić, że uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie w zasięgu Nadleśnictwa. *Plan* zaleca, by podczas planowania składów gatunkowych odnowień wziąć pod uwagę zainwentaryzowane siedliska przyrodnicze Natura 2000.

Zapisy planu urządzenia lasu przyczyniają się do ochrony różnorodności gatunkowej również poprzez zainwentaryzowanie znanych stanowisk roślin i zwierząt chronionych oraz uwidocznienie ich w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Informacja taka pozwoli odpowiednio dostosować prace gospodarcze w lasach do zasad ochrony tych gatunków i przez to przyczyni się do ich zachowania.

- **Różnorodność genetyczna**

W *Planie* zamieszczono wykazy i zestawienia bazy nasiennej Nadleśnictwa Skwierzyna. Rozbudowana baza nasienna, a ponadto ochrona populacji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt wpłynie pozytywnie na różnorodność genetyczną.

- **Różnorodność ekosystemów**

W celu zachowania różnorodności ekosystemów *Plan* zwraca uwagę m.in. na:

- wykorzystanie zmienności w ramach mikrosiedlisk,
- pozostawianie w stanie naturalnym cieków, zbiorników wodnych, bagien, torfowisk, itp.,
- zachowanie trwałości lasów, w tym lasów łęgowych i olsów,
- pozostawianie drzew dziuplastych,
- kształtowanie strefy ekotonowej na obrzeżach lasu,
- czynną ochronę ekosystemów łąkowych.

Realizacja planowanych zadań gospodarczych zgodnie z przedstawionymi uwagami nie tylko nie wpłynie niekorzystnie na występujące w Nadleśnictwie ekosystemy, ale powinna przyczynić się do zwiększenia ich ilości i naturalności.

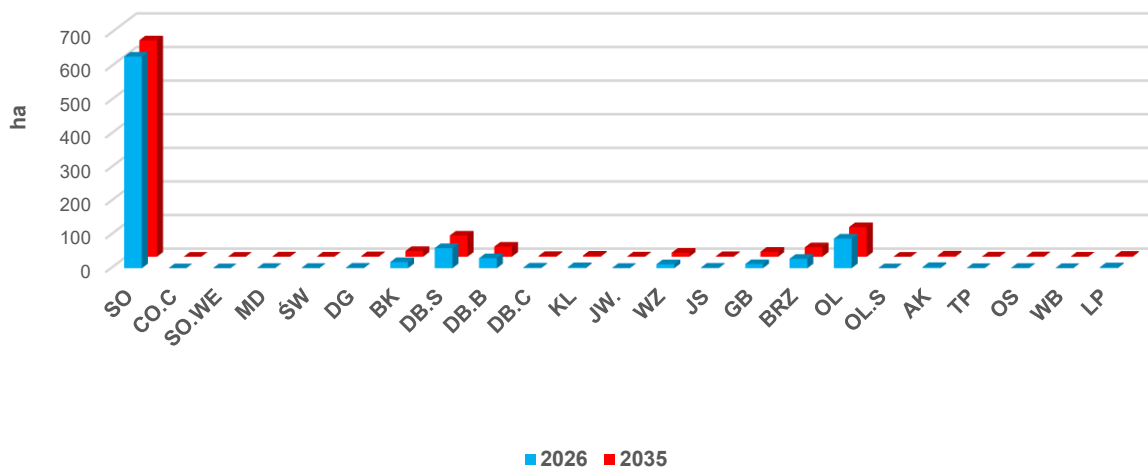
Dla siedlisk przyrodniczych położonych w obszarach Natura 2000 z Dyrektywy Siedliskowej (SOO), oraz dla części siedlisk przyrodniczych poza tymi obszarami przyjęto TD, orientacyjne składy upraw oraz rodzaje rębni zgodnie z załącznikiem do aneksu Nr 3/2014 z dnia 27 sierpnia 2014 r. do Porozumienia nr 1/2010 z dnia 15 stycznia 2010 r., zawartym pomiędzy Dyrektorem RDLP w Szczecinie a Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Leśne siedliska przyrodnicze

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna zidentyfikowano 7 typów leśnych siedlisk przyrodniczych. Szczegółowe wyniki inwentaryzacji zamieszczono w „Programie ochrony przyrody”. Sposób zagospodarowania przyjęty dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych przedstawiają tabele i diagramy.

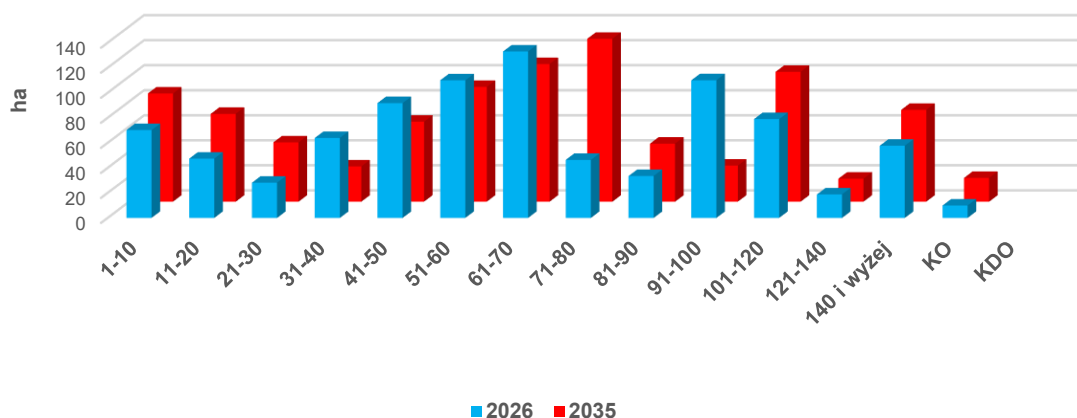
W analizowanym *Planie* postępowanie na siedliskach przyrodniczych zostało omówione przede wszystkim w programie ochrony przyrody.

Rozmieszczenie siedlisk przyrodniczych przedstawiono na mapach załączonych do programu ochrony przyrody.

Rysunek 28. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Wysoki udział sosny w drzewostanach leśnych siedlisk przyrodniczych jest odzwierciedleniem powierzchniowej dominacji borów chrobotkowych w zasięgu Nadleśnictwa. Zauważalny jest również udział olszy, dębów, brzozy. W wyniku realizacji zapisów *Planu*, po 10 latach, można założyć, że udział tych gatunków pozostanie na tym samym poziomie.

Rysunek 29. Struktura wiekowa drzewostanów na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

W drzewostanach na leśnych siedliskach przyrodniczych najwyższy udział mają obecnie drzewostany w wieku 61-70 lat. Na końcu okresu objętego planowaniem najwyższy udział będą miały d-stany w przedziale wiekowym 71-80 lat. Znacząco wzrośnie również udział d-stanów w KO.

Analiza oddziaływania ustaleń projektu *Planu* na leśne siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Skwierzyna została omówiona w poniższych zestawieniach.

Analiza oddziaływania ustaleń projektu *Planu* na siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000, a występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Skwierzyna, przedstawiona została oddzielnie w tabeli B „Przewidywany wpływ planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta, rośliny)” (część tabelaryczna *Prognozy*).

Tabela 55. Rodzaje zadań z zakresu użytkowania w drzewostanach, w których zinwentaryzowano leśne siedliska przyrodnicze Natura 2000

Zielone Nisze Natura 2000								
Lp.	Kod	Pow. ogólna siedlisk	Rodzaje planowanych zadań				Brak zadań (w tym grunt nieleśny)	Przewidywany wpływ
			Odnowienia	Piel. drzewo- stanów**	Rębnie zupełne	Rębnie złożone		
		powierzchnia w ha						
1	2	4	5	6	7	8	9	10
1.	9110	2,09	-	2,09	-	-	-	+
2.	9170	149,93	9,29	64,53	-	20,00	83,22	+
3.	9190	21,35	2,40	18,54	-	-	4,93	+
4.	91D0*	7,56	-	-	-	-	7,56	+
5.	91E0*	89,43	1,42	26,36	-	2,84	63,91	+
6.	91F0	56,15	-	6,25	-	-	50,02	+
7.	91T0	590,27	82,69	493,40	64,54	-	44,95	+
Razem			95,80	611,17	64,54	22,84	254,59	+

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

**pielęgnowanie drzewostanów – planowane zabiegi: PIEL, CW, CP, TW, TP

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – wpływ obojętny,

– (minus) – wpływ ujemny, negatywny.

Suma powierzchni objętej wskazaniem gospodarczymi (w tym z zapisem BRAK WSKAZAŃ) jest wyższa od sumy ogólnej powierzchni siedlisk zinwentaryzowanych w Nadleśnictwie, co wynika z faktu, że część siedlisk zinwentaryzowanych zostało punktowo, zajmują więc tylko część powierzchni wydzielania, natomiast zabiegiem objęta jest powierzchnia całego wydzielania, w którym stwierdzono siedlisko. Ponadto do jednego wydzielania może być zaprojektowanych kilka wskazań np. RB III, ODN-ZŁOŻ.

O wybraniu konkretnej rębni dla danego siedliska decydują:

- typy siedliskowe lasu i docelowe typy drzewostanu ustalone na Komisji Założeń Planu, a przyjęte zgodnie z załącznikiem do aneksu Nr 3/2014 z dnia 27 sierpnia 2014 r. do

Porozumienia nr 1/2010 z dnia 15 stycznia 2010 r., zawartego pomiędzy Dyrektorem RDLP w Szczecinie a Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim (dla siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych w obszarach Natura 2000 z dyrektywy siedliskowej SOO oraz dla części siedlisk przyrodniczych poza tymi obszarami);

- potrzeby hodowlane;
- uzyskanie właściwego składu gatunkowego odpowiedniego do typu siedliskowego lasu, przyspieszającego przywracanie naturalnego stanu siedliska oraz zachowanie trwałości lasu.

Sposób wykonania konkretnych rębni ustalany jest na etapie wykonawstwa, na podstawie Zasad Hodowli Lasu, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Programie Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa.

Zestawienie struktury i funkcji leśnych siedlisk przyrodniczych przedstawione w formie tabeli w programie ochrony przyrody jest wyciągiem z: wyników inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych w specjalnych obszarach ochrony siedlisk Natura 2000 oraz inwentaryzacji i/lub weryfikacji siedlisk przyrodniczych poza zasięgiem obszarów SOO, pośrednio również wyników opracowania fitosocjologicznego leśnych zbiorowisk roślinnych dla LKP „Puszcza Notecka”. Podczas prac taksacyjnych nastąpiła zmiana adresów leśnych oraz powierzchni części drzewostanów, dlatego też dane te wymagały aktualizacji. *Plan* nie zawiera informacji o strukturze stanu każdego z płatów siedlisk przyrodniczych, nie jest więc możliwe wykonanie analizy przyczyn uznania stanu za nieoptymalny.

Należy zauważyć, że na podstawie art. 52, pkt 1 *Ustawy OOS*, „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko (...) powinny być (...) dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu (...).

Wnioski wynikające z analizy powierzchni zabiegów określonych dla drzewostanów z zainwentaryzowanymi siedliskami przyrodniczymi przedstawiono poniżej.

Kwaśne buczyny (9110)

Siedlisko to charakteryzuje się dominacją buka oraz minimalnym udziałem dębu bezszypułkowego i szypułkowego. Występująca w drzewostanie w dużym udziale sosna stanowi gatunek niepożądany. Zachowanie tego siedliska przyrodniczego we właściwym stanie ochrony (wymóg Natura 2000) polega w szczególności na zachowaniu w dobrym stanie gatunku typowego, jakim dla tego siedliska jest buk. Drzewostany bukowe wymagają zabiegów hodowlanych w całym okresie życia.

Kwaśne buczyny zainwentaryzowano na w jednym wydzielaniu o powierzchni 2,09 ha. Zaplanowane zadania, które dotyczą pielęgnacji (CW) drzewostanów przyczynią się pozytywnie do zachowania siedliska.

Taki sposób ujęcia w *Planie* zadań gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan zachowania siedliska. Właściwe wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170)

Siedlisko 9170 obejmuje wielowarstwowe i wielogatunkowe lasy występujące na świeżych i przeważnie żyznych siedliskach. Budowane jest przede wszystkim przez dąb szypułkowy *Quercus robur*, grab zwyczajny *Carpinus betulus* i lipę drobnolistną *Tilia cordata*.

Siedlisko zainwentaryzowano na łącznej powierzchni 149,93 ha. Rodzaje planowanych zadań dotyczą głównie pielęgnowania – 64,53 ha powierzchni drzewostanów, na których opisano grądy. Planowanie rębni złożonych na 20,00 ha powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odnowienia drzewostanów, z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia. Bez wskazań gospodarczych pozostawiono 79,64 ha drzewostanów, na których zainwentaryzowano siedlisko. 3,58 ha stanowią grunty nieleśne, dla których *Plan* nie zawiera wskazań.

Taki sposób planowania zabiegów w tych drzewostanach nie wpłynie negatywnie na stan zachowania siedliska, a właściwe wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i cięć przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Kwaśne dąbrowy (9190)

Siedlisko to tworzą drzewostany z panującym dębem, czasem z udziałem buka, brzozy i sosny, o ubogim runie z dominacją gatunków borowych.

Kwaśne dąbrowy zainwentaryzowano na łącznej powierzchni 21,35 ha. Rodzaje planowanych zadań dotyczą głównie pielęgnacji – 18,54 ha powierzchni drzewostanów, na których zainwentaryzowano siedlisko. Bez wskazań gospodarczych pozostawiono 4,93 ha drzewostanów, na których zainwentaryzowano siedlisko.

Taki sposób planowania zabiegów w tych drzewostanach nie wpłynie negatywnie na stan zachowania siedliska, a właściwe wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i cięć przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Bory i lasy bagienne (91D0)

Siedlisko obejmuje ubogie w gatunki lasy iglaste (rzadziej liściaste), występujące lokalnie na wilgotnych podłożach torfowych. Siedlisko jest rzadkie, ale silnie zróżnicowane florystycznie, troficznie i klimatycznie. Drzewostan jest budowany przez nieliczne gatunki i najczęściej są to: sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, świerk pospolity *Picea abies*, brzoza omszona *Betula pubescens* i olsza czarna *Alnus glutinosa*.

Siedlisko zainwentaryzowano na łącznej powierzchni 7,56 ha. Wydzielenia z siedliskiem pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Taki sposób użytkowania nie spowoduje zaniku tego siedliska oraz zmniejszenia jego powierzchni.

Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0)

Siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym, związane z przepływem wody, umiejscowione wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, jak również związane z wypływem wód

podziemnych (źródłiskowe lasy olszowe). Drzewostan tworzy przeważnie olsza, niekiedy z udziałem jesionu.

W warunkach Nadleśnictwa Łęgi zidentyfikowano w drzewostanach na łącznej powierzchni 89,43 ha. Rodzaje planowanych zadań dotyczą głównie pielęgnacji drzewostanów – 26,36 ha powierzchni drzewostanów, na których zinwentaryzowano siedlisko. Rębnie złożoną (IIA) zaplanowano na 2,84 ha w jednym wydzieleniu. Jest to drzewostan na siedlisku LMw o składzie 9 Ol 61 lat, 1 Db.s 45 lat, położony poza zasięgiem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia. Bez wskazań gospodarczych pozostawiono 59,52 ha drzewostanów, na których zinwentaryzowano siedlisko, a 4,39 ha stanowią grunty nieleśne, dla których *Plan* nie zawiera wskazań.

Taki sposób ujęcia w *Planie* zadań gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan zachowania siedliska, a właściwe wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i cięć przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0)

Siedlisko obejmuje wilgotne lasy dębowo-wiązowo-jesionowe będące pod wpływem ruchomych wód, przede wszystkim zalewów lub spływów powierzchniowych oraz rzadziej zmian poziomu wód gruntowych. Siedlisko reprezentuje roślinność związaną z dolinami średnich i dużych rzek. Drzewostan budujący siedlisko jest wielogatunkowy, jednak najczęściej i obficie występują w nim gatunki takie jak: dąb szypułkowy *Quercus robur*, wiąz pospolity *Ulmus minor* i jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. Ważną cechą dla identyfikacji siedliska jest stała obecność wiazu pospolitego *Ulmus minor* i wiazu szypułkowego *U. laevis* oraz klonu polnego *Acer campestre*.

Łęgi dębowo-wiązowo-jesionowe zainwentaryzowano na łącznej powierzchni 56,15 ha. Rodzaje planowanych zadań dotyczą pielęgnacji drzewostanów – 6,25 ha powierzchni drzewostanów, na których zinwentaryzowano siedlisko. Bez wskazań gospodarczych pozostawiono 50,02 ha drzewostanów.

Taki sposób użytkowania nie spowoduje zaniku tego siedliska oraz zmniejszenia jego powierzchni.

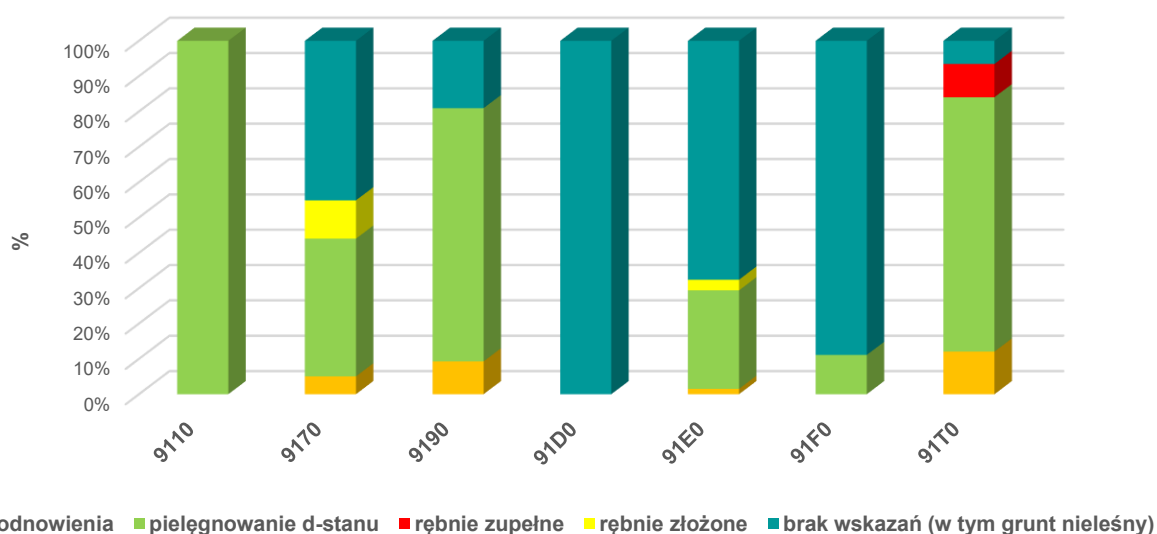
Bory chrobotkowe (91T0)

Siedlisko to jest stosunkowo jednorodne pod względem fitosocjologicznym na terenie naszego kraju, a fitocenozy tego siedliska zaliczane są przede wszystkim do zespołu *Cladonio-Pinetum*. Charakteryzuje się stosunkowo mało zwartym drzewostanem sosnowym, niemal całkowitym brakiem podszytu oraz występowaniem bardzo licznych chrobotków (*Cladonia*) w runie. Właśnie chrobotki (są to naziemne i nadrzewne porosty) nadają charakterystyczny rys temu zespołowi roślinnemu.

Bory chrobotkowe zajmują łączną powierzchnię 590,27 ha. Rodzaje planowanych zadań dotyczą głównie pielęgnacji drzewostanów – 493,40 ha powierzchni drzewostanów, na których zinwentaryzowano siedlisko. Użytkowanie rębnią zupełną zaplanowano na powierzchni 64,54 ha w 14 wydzieleniach położonych w obszarze PLH080032, dla którego PZO przewiduje stosowanie rębni

zupełnych. Są to drzewostany z panującą sosną zwyczajną w wieku rębny na siedlisku Bśw. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia. Bez wskazań gospodarczych pozostawiono 44,95 ha drzewostanów, na których zinwentaryzowano siedlisko.

Taki sposób ujęcia w *Planie* zadań gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan zachowania siedliska, a właściwe wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i cięć przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Rysunek 30. Rodzaje zadań z zakresu użytkowania głównego i hodowli w drzewostanach, w których zinwentaryzowano leśne siedliska przyrodnicze

• Nieleśne siedliska przyrodnicze

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna zidentyfikowano 7 typów nieleśnych siedlisk przyrodniczych. Dokładną lokalizację oraz parametry wynikające z inwentaryzacji zamieszczono w programie ochrony przyrody.

W programie znalazły się również ramowe wskazania dotyczące ochrony tych siedlisk. Planowane zabiegi gospodarcze w drzewostanach położonych w sąsiedztwie nieleśnych siedlisk przyrodniczych nie powinny negatywnie wpłynąć na ich stan zachowania.

• Grunty do naturalnej sukcesji

W *Planie* do naturalnej sukcesji przeznaczono 58 wydzielen o łącznej powierzchni 180,66 ha. Są to głównie grunty na siedliskach bagiennych i wilgotnych, jak również niewielkie odkryte powierzchnie, ważne dla zachowania różnorodności biologicznej.

4.1.2. Oddziaływanie na ludzi

Plan urządzenia lasu nie zawiera propozycji zadań mających znaczący wpływ na zdrowie i życie ludzi. Zapisy *Planu*, a w szczególności programu ochrony przyrody, mogą się jednak przydać Nadleśnictwu przy projektowaniu miejsc turystyczno – rekreacyjnych, szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych, oznaczaniu osobliwości przyrodniczych, edukacji przyrodniczo-leśnej, itp.

Pogodzenie funkcji środowiskowej, społecznej i gospodarczej jest niezbędne we współczesnym gospodarowaniu lasem. Lasy mogą być wykorzystywane na cele turystyczne i rekreacyjne z jednoczesnym prowadzeniem gospodarki leśnej. Rosnące zapotrzebowanie na drewno, wzrost potrzeb ochrony krajobrazu, zwiększająca się świadomość społeczeństwa związana ze zdrowiem oraz coraz większy wpływ funkcji rekreacyjnej lasu doprowadzają do konieczności partycypacji społecznej związanej z prowadzoną gospodarką leśną. Wymaga to modyfikacji w sposobie gospodarowania lasami. Aby wypracować racjonalny kompromis konieczne jest nieschematyczne podejście do wszystkich drzewostanów, są to działania wymagające dużej wiedzy.²⁷

Na terenie Nadleśnictwa Skwierzyna wyznaczono 5 obszarów lasów o zwiększonej funkcji społecznej na powierzchni około 867 ha w zasięgu gmin Bledzew, Skwierzyna i Deszczno:

- „Grupa Warowna Ludendorff” – pow. ok. 40 ha;
- „Glinik” – pow. ok. 323 ha;
- „Ścieżka dydaktyczna Szlakiem Bobrów” – pow. ok. 307 ha;
- „Lasy w granicach miasta Skwierzyna” – pow. ok. 193 ha;
- „Punkt widokowy Zawarcie” – pow. ok. 4 ha.

W lasach o zwiększonej funkcji społecznej prowadzenie gospodarki leśnej ukierunkowane jest na zachowanie ich charakteru oraz utrzymanie walorów krajobrazowych lasu. Preferowane jest stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia oraz umiarkowanym i rozłożonym w czasie poborem miąższości.

4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, rośliny i grzyby, w szczególności na gatunki chronione

Analizę wpływu zapisów *Planu* na zwierzęta, rośliny i grzyby (w szczególności na gatunki chronione) wykonano na podstawie listy gatunków przedstawionej w programie ochrony przyrody oraz zaplanowanych zabiegów gospodarczych w wydzieleniach, w których te gatunki zinwentaryzowano. Wyniki analizy zestawione zostały w tabeli C „Przewidywany wpływ planowanych wskazań gospodarczych na chronione gatunki zwierząt, roślin i grzybów (ochrona ścisła i częściowa), niebędące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000” (część tabelaryczna *Prognozy*).

Przewidywane rozwiązania, mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań planowanych zabiegów gospodarczych, zawarto w dalszym rozdziale *Prognozy*.

²⁷ Szymanek W. 2024. *Planowanie przestrzenne w urządzaniu lasu*.

W wydzieleniach z gniazdami gatunków objętych ochroną strefową oraz w strefie ochrony całorocznej zabiegów nie planowano. W strefie ochrony okresowej w drzewostanach zabiegi dotyczą głównie pielęgnacji. Na pow. 12,17 ha na gruntach leśnych nie zaprojektowano wskazań gospodarczych, a 7,49 ha stanowią grunty nieleśne. Na pow. 26,58 ha zaplanowano rębnie złożone, a rębnię zupełną przewidziano w sześciu wydzieleniach na powierzchni 9,54 ha. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia.

W programie ochrony przyrody oraz w *Prognozie* podano informację iż należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.01. – 31.07. dla bielika, 1.01. – 31.07. dla sokoła wędrownego, 1.03. – 31.08. dla kani czarnej i kani rudej) i wszelkie cięcia prowadzić poza tym okresem lub za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Program ochrony przyrody wymienia inne gatunki zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, w tym występujące w zasięgu Nadleśnictwa Skwierzyna, co do których brak dokładnej lokalizacji, jak również gatunki pospolicie występujące w całym Nadleśnictwie.

Rozplanowanie poszczególnych działań gospodarczych na cały obszar Nadleśnictwa, a więc brak tak czasowej, jak i powierzchniowej koncentracji czynności gospodarczych w jednym miejscu, powoduje rozproszenie ryzyka negatywnego oddziaływania na siedliska i populacje zwierząt. Zaplanowane w poszczególnych pododdziałach czynności mają stosunkowo niewielki wpływ na populacje gatunków związanych z lasem. Prace związane z wykonaniem powyższych zabiegów trwają w konkretnym wydzieleniu najwyżej kilka do kilkunastu dni. Sprzyja to także utrzymaniu populacji gatunków związanych z lasami. Mimo możliwego niekorzystnego wpływu zabiegów na pojedyncze stanowiska cennych gatunków, plan urządzenia lasu nie oddziałuje długookresowo negatywnie na stan całych populacji chronionych gatunków zwierząt oraz ich siedlisk.

Plan urządzenia lasu nie zajmuje się planowaniem zabiegów gospodarczych na gruntach nieleśnych, w tym jeziorach, bagnach, użytkach ekologicznych, rolach, pastwiskach i zabudowaniach. W związku z powyższym zapisy planu nie mają wpływu na gatunki zwierząt związanych z gruntami nieleśnymi.

Zagadnienia ochrony zwierząt ujęto również w programie ochrony przyrody, gdzie przedstawiono zalecenia dla Nadleśnictwa związane m.in. z zachowaniem bogactwa gatunkowego. Spośród nich można wymienić:

- należy przestrzegać obowiązujących regulacji prawnych obowiązujących w strefach ochrony gatunków chronionych (np. strefy ochrony wokół gniazd);
- monitorowanie stanowisk gatunków chronionych;
- pozostawiać drzewa dziuplaste (z wyłączeniem sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia). W drzewostanach sosnowych, w miarę potrzeb zaleca się rozwieszanie skrzynek lęgowych, w tym skrzynek dla nietoperzy. Skrzynki dla nietoperzy należy koncentrować na skraju lasu, oraz w pobliżu skraju bagien, zrębów i upraw.

Taki sposób postępowania przyczyni się do ochrony potencjalnych miejsc bytowania różnych cennych gatunków zwierząt.

Na gruntach Nadleśnictwa znajdują się pospolite, chronione gatunki roślin i grzybów podlegające ochronie częściowej lub będące gatunkami cennymi, dla których Program ochrony przyrody nie podaje szczegółowej lokalizacji stanowisk. Gatunki te to m. in.: rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, widłoząb miotłasty *Dicranum scoparium*, gajnik lśniący *Hylocomium splendens*. Rośliny te często rosną w wydzieleniach leśnych, zatem osobniki mogą ulec zniszczeniu podczas wykonywania zabiegów gospodarczych.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania zapisów *Planu* na całe populacje pospolicie występujących gatunków.

Zagadnienia ochrony roślin ujęto w programie ochrony przyrody, gdzie przedstawiono zalecenia dla Nadleśnictwa związane m.in. z zachowaniem różnorodności ekosystemów. Spośród nich można wymienić:

- podnoszenie wiedzy przyrodniczej wśród pracowników służby leśnej w Nadleśnictwie;
- monitorowanie stanowisk gatunków chronionych;
- wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych tak, by nie szkodziły one gatunkom chronionym.

Leśniczy podczas projektowania szlaków zrywkowych (ciągów technologicznych) na etapie sporządzania szacunków brakarskich ma obowiązek uwzględnić wszystkie elementy związane z ochroną przyrody, w tym rzadkie i chronione rośliny. Stanowiska tych gatunków zaznacza na szkicu powierzchni manipulacyjnej, w której będzie wykonywane pozyskanie. Przy użytkowaniu rębny pozostawia się biogrupy i kępy z wszystkimi warstwami lasu. Taki sposób przygotowywania powierzchni pozwoli ochronić nie tylko te gatunki, których stanowiska są znane i opisane w programie ochrony przyrody, ale również nowe stanowiska roślin.

4.1.4. Oddziaływanie na wodę

Jednym z podstawowych czynników decydujących o trwałości lasów, pozostających w zakresie wpływu *Planu* na gospodarkę leśną, jest ograniczenie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach.

Kategorię ochronności podano w opisach taksacyjnych i zaznaczono na odpowiednich mapach tematycznych.

W *Planie*, w drzewostanach położonych bezpośrednio przy ciekach i zbiornikach wodnych, w których istnieją warunki do odnowienia naturalnego, planowano rębnie złożone, natomiast na słabszych siedliskach, podczas stosowania rębni zupełnej (Ib), zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywanie lub kształtowanie strefy pasa ochronnego.

Ponadto w programie ochrony przyrody zaleca się:

- poprawę stosunków wodnych na terenie nadleśnictwa poprzez:
 - utrzymywanie naturalnego charakteru brzegów bagien, jezior, rzek;

- zachowanie istniejących torfowisk;
- niestosowanie cięć zupełnych w obrębie siedlisk bagiennych (wszystkie Bb, BMb, LMb oraz Ol w 3 stopniu uwilgotnienia) i w pasie szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych;
- ograniczenie cięć zupełnych w strefie buforowej o szerokości jednej wysokości drzewostanu wokół wydzieleni taksacyjnych ze zdiagnozowanym siedliskiem bagiennym (wszystkie Bb, BMb, LMb oraz Ol w 3 stopniu uwilgotnienia).

Powyższe nie dotyczy sytuacji klęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.

W miejscach tych zaleca się pozostawianie naturalnych stref ekotonowych lub ich tworzenie poprzez sadzenie krzewów – w razie ich braku, oraz pielęgnowanie.

4.1.5. Oddziaływanie na powietrze

Biorąc pod uwagę charakter zaplanowanych prac w Nadleśnictwie, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu mogła mieć negatywny wpływ na stan powietrza atmosferycznego. Zachowanie zasobów leśnych jest jednym z podstawowych celów gospodarowania. Realizacja założeń planu w żadnym wypadku nie powoduje zmniejszenia leśnych zasobów ani zarazem ich możliwości związanych z pochłanianiem dwutlenku węgla. Wręcz przeciwnie, można uznać, że zabiegi *Planu* poprawiające stan lasów, równocześnie polepszają stan powietrza, który w dużym stopniu zależy od produkcji tlenu oraz pochłaniania dwutlenku węgla.

4.1.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Jedynie działania mogące wpływać na powierzchnię ziemi to przygotowanie gleby pod odnowienia na zrębach. Wycięcie drzewostanów na powierzchniach zrębowych mogłoby powodować nasilenie erozji tylko na terenach silniej urzeźbionych, które w obszarze nadleśnictwa spotykane są rzadko. Krótkookresowe pozbawienie roślinności (dla każdego zrębu zaplanowano odnowienie lasu) na rozproszonych powierzchniach nie wpłynie negatywnie na stan gleby. Utrzymanie roślinności leśnej, będące podstawowym założeniem planu urządzenia lasu, sprzyja zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej oraz jest głównym zabezpieczeniem gleby przed erozją. Analizując wpływ założeń *Planu* na powierzchnię ziemi można stwierdzić brak znacząco negatywnego oddziaływania.

4.1.7. Oddziaływanie na krajobraz

Krajobraz leśny jest przestrzennym układem elementów przyrodniczych takich jak: roślinność (drzewa, krzewy, runo), rzeźba terenu, woda powierzchniowa oraz elementów będących wynikiem działalności człowieka: drogi, szlaki zrywkowe, linie energetyczne, infrastruktura turystyczno-rekreacyjna, obiekty kultu religijnego, pomniki historii itp.

O walorach estetyczno-krajobrazowych lasu decydują: przebieg granicy polno-leśnej, zróżnicowanie architektury wnętrza lasu, występowanie cieków i zbiorników wodnych, cenne gatunki roślin i zwierząt.

Wpływ *Planu* na krajobraz przejawia się głównie w kształtowaniu przestrzeni przyrodniczej poprzez sporządzenie wykazu cięć użytków rębnych na najbliższe 10-lecie, a zwłaszcza w wyborze drzewostanów do wycięcia zrębami zupełnymi. W celu podniesienia estetyki powierzchni zrębowych podczas wykonywania planu cięć kierowano się postulatami zawartymi w Zasadach Hodowli Lasu (2012), w tym wytycznymi w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych. Postulaty te zawarto również w programie ochrony przyrody.

Stosowanie zrębów zupełnych ograniczono głównie do:

- drzewostanów przewidzianych do odnowienia gatunkami światłożądnymi, na siedliskach borowych, jak również na siedliskach silnie zachwaszczonych;
- drzewostanów, których natychmiastowe wycięcie podyktowane jest względami sanitarnymi;
- innych drzewostanów, w których uzyskanie odnowienia naturalnego jest utrudnione.

W celu urozmaicenia przebiegu działek zrębowych wykorzystywano naturalne granice wyłączeń taksacyjnych, takich jak drogi leśne, rowy, itp. W drzewostanach użytkowanych rębiami zupełnymi planowano do pozyskania 95% miąższowości. Leśniczy na etapie wykonawstwa pozostawia fragment starodrzewu wraz z niższymi warstwami lasu (ok. 5%) w formie kęp lub grup drzew do naturalnej śmierci. W przypadku cięć uprzątających w rębniach złożonych odpowiedni % miąższowości do pozyskania planowano zgodnie z potrzebami na gruncie. W programie ochrony przyrody zwraca się uwagę na kształtowanie strefy ekotonowej. W związku z powyższym zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywanie lub kształtowanie strefy pasa ochronnego w bezpośrednim sąsiedztwie użytków rolnych, ważniejszych dróg publicznych, bagien, zbiorników i cieków. Ponadto należy dążyć do tego, aby strefy ekotonowe były maksymalnie wypełnione przez roślinność zielną, krzewy i drzewa w układzie pionowym i poziomym.

Do poprawy atrakcyjności krajobrazowej przyczyniają się także prace związane z dostosowaniem drzewostanów do warunków siedliskowych. Przebudowa litych drzewostanów iglastych na lasy mieszane lub liściaste, urozmaicone pod względem składu gatunkowego, ma pozytywny wpływ na walory krajobrazowe.

Realizacja użytkowania rębego ma ponadto bezpośredni wpływ na strukturę wiekowo-przestrzenną. Planowane rozmieszczenie cięć przyczyni się do urozmaicenia kompleksów leśnych, dzięki czemu ograniczy się powstawanie monokultur jednowiekowych i jednogatunkowych.

4.1.8. Oddziaływanie na klimat

Realizacja zadań zwartych w *Planie* nie powoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach, których celem jest zachowanie ciągłości lasów mogą wpływać tylko na krótko-

i średnioterminową zmianę mikroklimatu lokalnego, jedynie w miejscach wykonywanych zrębów i ich najbliższej okolicy.

Nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na stan klimatu.

4.1.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Jednym z podstawowych zadań planu urządzenia lasu jest kształtowanie wielkości i struktury zapasu produkcyjnego w urządzonej jednostce, dzięki optymalizacji etatów użytkowania rębego i przedrębego oraz ustalaniu możliwości lokalizacji cięć rębnych w wielkości przyjętej za optymalną. Tak prowadzona gospodarka leśna powinna pozostawić zasoby leśne dla przyszłych pokoleń w stanie lepszym niż dotychczas.

Na tej podstawie można przyjąć, że plan urządzenia lasu ma pozytywny wpływ na kształtowanie się zasobów naturalnych.

4.1.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna występują następujące dobra kultury materialnej:

Tabela 56. Wykaz obiektów kultury materialnej

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Zabieg	Przewidywany wpływ
1.	Stanowiska archeologiczne	Brzozowiec 215i	Ślad osadnictwa z okresu kultury łużyckiej	TP, CP	0
2.		Skwierzyna 541j		TP, CP	0
3.		Skwierzyna 542a		BRAK WSK	+
4.		Stary Dworek 545f		BRAK WSK	+
5.		Stary Dworek 546f		TP	0
6.		Stary Dworek 591k		TP	0
7.		Brzozowiec 215g	Ślady osadnictwa z epoki średniowiecza	TP	0
8.		Skwierzyna 434hx		TP	0
9.		Skwierzyna 575d		RB IIIA	0
10.		Skwierzyna 621g		TP	0
11.		Skwierzyna 625b		TP	0
12.		Brzozowiec 215m	Osada z okresu starożytności	-	brak
13.		Brzozowiec 216a	Ślady osadnictwa (okres nieokreślony)	TP	0
14.		Brzozowiec 216d		-	brak

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Zabieg	Przewidywany wpływ
15.		Brzozowiec 217l		BRAK WSK	+
16.		Trzebiszewo 403d		TP	0
17.		Skwierzyna 541b		TP, CP	0
18.		Skwierzyna 542a		TP	0
19.		Skwierzyna 713a		-	brak
20.		Stary Dworek 543k		-	brak
21.		Brzozowiec 219b	Kurhan z okresu neolitu	TP	0
22.		Brzozowiec 224a	Osada z okresu kultury przeworskiej	BRAK WSK	+
23.		Skwierzyna 434y		TP	0
24.		Skwierzyna 539d		BRAK WSK	+
25.		Skwierzyna 620g		-	brak
26.		Skwierzyna 626c		BRAK WSK	+
27.		Skwierzyna 712a		-	brak
28.		Dąbrówka 693k		TP	0
29.		Brzozowiec 224b	Cmentarzysko z okresu kultury łużyckiej	ODN-ZŁOŻ, PIEL (1,03 ha)	0
30.		Brzozowiec 231n	Ślady osadnictwa z epoki kamienia	TP	0
31.		Brzozowiec 239c		TP	0
32.		Brzozowiec 274h	Osada z okresu rzymskiego	TP	0
33.		Jeleniec 640c	Ślady osadnictwa – karczma na szlaku cysterskim	TP	0
34.		Brzozowiec 277g	Zbiorowe mogiły z okresu I wojny światowej.	RB IB	0
35.	Miejsca pamięci, miejsca historyczne, obiekty dawnej infrastruktury	Brzozowiec 246j	Dawne cmentarze; pozostałości dawnych cmentarzy.	CP	0
36.		Glinik 252d		-	brak
37.		Glinik 253h		-	brak
38.		Glinik 272f		-	brak
39.		Glinik 272l		-	brak
40.		Glinik 291g		-	brak
41.		Glinik 291h		-	brak
42.		Skwierzyna 469w		BRAK WSK	+

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Zabieg	Przewidywany wpływ
43.		Pniewo 496g		TP	0
44.		Chrobotek 194c		-	brak
45.		Brzozowiec 278f		TP	0
46.		Brzozowiec 279f	Pamiętkowe głazy.	PIEL, CW	0
47.		Brzozowiec 322d		CP	0
48.		Jeleniec 640d	Spalona leśniczówka	TP, CP	0
49.		Dąbrówka 692f	„Tadek” – pamiętkowy głaz upamiętniający leśniczego leśnictwa Dąbrówka, Tadeusza Smilkowskiego.	TP	0
50.		Dąbrówka 906c	Pozostałości po elementach piętrzących.	-	brak
51.		Sokola Dąbrowa 899j	Ruiny dawnej osady leśnej „Preisner”	TP, CP	0
52.		Murzynowo 94c	Krzyż” – grobowiec rodziny dawnych właścicieli ziemskich z Murzynowa.	TP	0
53.		Murzynowo 95b	Miejsce kultu Matki Bożej – na trasie pieszej pielgrzymki z Gorzowa Wlkp. do Rokitna.	TP	0
54.		Brzozowiec 241h		TP	0
55.		Trzebiszewo 367g		ODN-ZRB, PIEL	0
56.		Trzebiszewo 403j		BRAK WSK	+
57.		Stary Dworek 588d		-	brak
58.		Jeleniec 764j	Pozostałości po dawnych zabudowaniach z okresu II wojny światowej.	-	brak
59.		Pniewo 497i		TP	0
60.		Sokola Dąbrowa 875d		RB IIIAU	0
61.		Sokola Dąbrowa 876d		PIEL, CW, CP	0
62.		Glinik 399d		TP	0
63.		Pniewo 424b	Betonowe umocnienia artylerii z okresu II wojny światowej.	TP	0
64.		Stary Dworek 435h		TP	0
65.		Stary Dworek 436a		TP	0
66.		Stary Dworek 475g	Pozostałości bunkrów, schronów z okresu II wojny światowej.	TP	0
67.		Stary Dworek 475h		TP	0
68.		Stary Dworek 476g		TP	0

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Zabieg	Przewidywany wpływ
69.		Stary Dworek 476j		TP	0
70.		Stary Dworek 509i		TP	0
71.		Stary Dworek 509j		TP	0
72.		Stary Dworek 543d		TW	0
73.		Stary Dworek 545h		TP	0
74.		Stary Dworek 545l		BRAK WSK	+
75.		Stary Dworek 546f		TP	0
76.		Stary Dworek 589a		BRAK WSK	+
77.		Stary Dworek 589b		BRAK WSK	+
78.		Stary Dworek 590s		TP	0
79.		Stary Dworek 591r		TP	0
80.		Jeleniec 491b		TP	0
81.		Jeleniec 524d		CP	0
82.		Jeleniec 638b		TP	0
83.		Dąbrówka 658h		TP	0
84.		Dąbrówka 784i		ODN-ZRB, PIEL	0
85.		Dąbrówka 829f		TP	0
86.		Dąbrówka 923a		BRAK WSK	+
87.		Stary Dworek 543k		-	brak
88.		Stary Dworek 544j		TP	0
89.		Stary Dworek 589g		-	brak
90.		Stary Dworek 589h		-	brak
91.		Stary Dworek 589j		-	brak
92.		Stary Dworek 590y		-	brak
93.		Stary Dworek 630b		-	brak
94.		Stary Dworek 630n		-	brak
95.		Stary Dworek 543d	Pozostałości po dawnych zabudowaniach z okresu II wojny światowej – obóz, koszary.	TW	0
96.		Stary Dworek 544l		-	brak

Lp.	Nazwa obiektu	Lokalizacja	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Zabieg	Przewidywany wpływ
97.		Stary Dworek 545f		BRAK WSK	+

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;

0 (zero) – brak znaczącego wpływu;

- (minus) – wpływ ujemny, negatywny;

brak – brak czynności w Planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ

Niektóre spośród wymienionych obiektów znajdują się tylko w części wydzielenia. Planowane zabiegi gospodarcze powinny być wykonywane ze szczególnym uwzględnieniem tych miejsc.

Przy stanowiskach w drzewostanach, w których zaplanowano zabiegi gospodarcze wskazane jest zachować szczególną ostrożność podczas prowadzenia prac, pozostawiając kępę starodrzewu z obiektem bez zabiegu.

Planowane zabiegi pielęgnacyjne drzewostanów nie mają wpływu na stan i zachowanie cennych zasobów kultury materialnej. W dalszym rozdziale *Prognozy* podano rozwiązania mające na celu ograniczenie wpływu planowanych zadań gospodarczych zawartych w *Planie*.

Krótką charakterystyką powyższych miejsc, szczegółowe dane w zakresie ich ochrony zamieszczona w programie ochrony przyrody oraz zaznaczenie tych obiektów na odpowiednich mapach tematycznych przyczyni się do utrwalenia wiedzy o występowaniu tego rodzaju dziedzictwa kulturowego na gruntach Nadleśnictwa.

4.1.11. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko

Syntetyczne zebranie ocen cząstkowych określonych dla poszczególnych elementów zawarte w poprzednich rozdziałach, pozwala na zbiorcze zestawienie wyników i dokonanie ogólnej oceny przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko. Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych nie wynika wprost ze średniej ocen cząstkowych, ale jest subiektywną oceną popartą wiedzą ekspercką autora *Prognozy*.

Macierz oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa zawarta jest w tabeli A części tabelarycznej prognozy.

Ogólna analiza oddziaływania ustaleń *Planu* pozwala stwierdzić, że **nie wpływa on znacząco negatywnie na środowisko** i poszczególne jego elementy. Niektóre planowane zadania mogą w trakcie realizacji oddziaływać okresowo negatywnie, krótkoterminowo i w tych przypadkach zaproponowano sposoby wyeliminowania lub ograniczenia tego rodzaju wpływu. Jednak oddziaływanie łączne planowanych zadań gospodarczych nie będzie negatywne dla któregośkolwiek elementu środowiska.

4.2 Oddziaływanie planu na prawne formy ochrony przyrody z wyjątkiem ochrony gatunkowej oraz obszarów Natura 2000

4.2.1. Oddziaływanie *Planu* na rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody „Santockie Zakole”

Tabela 57. Planowane czynności gospodarcze oraz ich przewidywany wpływ na rezerwat przyrody „Santockie Zakole”

Lp.	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Rodzaj pow.	Rodzaj planowanej czynności	Przewidywany wpływ ¹
1	2	3	4	5	6
1.	212a	24,73	D-STAN	BRAK WSK	+
2.	212b	0,67	D-STAN	BRAK WSK	+
3.	212c	0,37	D-STAN	BRAK WSK	+
4.	213a	6,06	D-STAN	BRAK WSK	+
5.	213b	0,21	D-STAN	BRAK WSK	+
6.	213c	1,85	D-STAN	BRAK WSK	+
7.	213d	2,81	D-STAN	BRAK WSK	+

¹ symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych:

+ (plus) – wpływy dodatni, pozytywny;

0 (zero) – wpływ obojętny;

- (minus) – wpływ ujemny, negatywny;

brak – brak czynności w planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Wydzielenia obejmujące grunty leśne na obszarze rezerwatu pozostawiono bez wskazań gospodarczych, w związku z czym *Plan* będzie mieć pozytywny wpływ na cel i przedmiot ochrony. W *Planie*, a dokładnie w programie ochrony przyrody, zestawiono zadania ochronne wynikające z ustanowionego dla rezerwatu przyrody planu ochrony.

4.2.2. Oddziaływanie *Planu* na istniejące pomniki przyrody

Zabiegi gospodarcze zaplanowane w wydzieleniach, w których występują pomniki przyrody wynikają z potrzeb drzewostanów. Umieszczenie informacji w programie ochrony przyrody oraz zaznaczenie na mapach tematycznych tych obiektów wpłynie pozytywnie na stan ich ochrony oraz popularyzacji.

4.2.3. Oddziaływanie *Planu* na istniejące użytki ekologiczne

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna znajduje się 21 użytków ekologicznych o łącznej pow. 97,92 ha.

Tabela 58. Planowane czynności gospodarcze w wyłączeniach leżących w bezpośrednim sąsiedztwie użytków ekologicznych

Lp.	Nazwa Wydzielenie	Oddział pododdział	Pow. (ha)	Rodzaj pow.	Rodzaj planowanej czynności	Przewidywany wpływ*
1.	„Torfowiska Rogi” Oddz.: 536f, 537g, 538f	536b	2,27	D-STAN	ODN-ZŁOŻ, PIEL (1,14ha)	0
		536c	0,40	D-STAN	BRAK WSK	+
		536h	7,14	D-STAN	TP	0
		537d	1,49	D-STAN	BRAK WSK	+
		537f	1,61	D-STAN	TP	0
		537h	3,06	D-STAN	CP	0
		537i	3,43	D-STAN	CW	0
		537j	5,02	D-STAN	TW	0
		538c	3,71	D-STAN	TW	0
		538d	2,96	D-STAN	TW	0
		538g	3,60	D-STAN	TW	0
2.	„Rogi” Oddz.: 567f	566f	2,08	D-STAN	BRAK WSK	+
		567b	1,76	D-STAN	TW	0
		567c	2,88	D-STAN	CP	0
		567d	6,51	D-STAN	TP	0
		567g	2,64	D-STAN	TP	0
3.	„Bagno Przy Torach” Oddz.: 366h	366c	3,37	D-STAN	TW	0
		366d	2,50	D-STAN	CW	0
		366g	5,41	D-STAN	BRAK WSK	+
		366i	1,40	D-STAN	RB IIIAU	0
4.	„Staw Raby” Oddz.: 365c	365f	1,50	D-STAN	TW	0
		365g	0,16	D-STAN	BRAK WSK	+
		365i	1,00	R	-	brak
		365j	1,90	D-STAN	BRAK WSK	+
5.	„Nad Wartą” Oddz.: 232a, 232b, 232c, 232d, 238a, 238b, 238i	232f	2,27	D-STAN	BRAK WSK	+
		238c	1,34	D-STAN	BRAK WSK	+
		238d	7,49	D-STAN	CW	0
		238h	1,84	D-STAN	BRAK WSK	+
		238j	0,32	Ł	-	brak
6.	„Nad Glinikiem” Oddz.: 349h	349f	2,85	D-STAN	RB IVD	0
		349g	1,06	D-STAN	RB IVD	0
		349i	5,58	D-STAN	TP	0
		349j	0,15	ROWY	-	brak
7.	„Przy Jeziorze” Oddz.: 328b	328a	0,98	D-STAN	BRAK WSK	+
		328c	2,09	D-STAN	TP	0
		328d	0,65	D-STAN	BRAK WSK	+
		328f	1,83	D-STAN	BRAK WSK	+
		428f	1,27	D-STAN	BRAK WSK	+
8.	„Oczko” Oddz.: 428g, 428h, 429i	429h	0,97	D-STAN	BRAK WSK	+
		460b	12,53	D-STAN	TP	0
		460c	0,52	BRAGNO	-	brak
		307d	3,35	D-STAN	BRAK WSK	+
9.	„Mały Półwysep” Oddz.: 307f	307g	0,35	D-STAN	BRAK WSK	+
		639h	3,85	D-STAN	TP	0
10.	„Przy rowie” Oddz.: 639i, 667b	639j	0,57	D-STAN	BRAK WSK	+
		667a	2,77	D-STAN	TP	0
		667c	2,56	D-STAN	BRAK WSK	+
		667f	2,83	D-STAN	BRAK WSK	+
		667h	5,79	D-STAN	TP	0
		665b	8,74	D-STAN	CP	0
11.	„Łąki” Oddz.: 665d, 666j, 692d, 693b	665c	12,00	D-STAN	RB IVD	0
		665f	0,26	D-STAN	BRAK WSK	+
		666h	1,12	D-STAN	TP	0
		666i	4,76	D-STAN	BRAK WSK	+
		666k	2,95	D-STAN	TP	0
		692c	6,04	D-STAN	TW	0
		693a	1,26	D-STAN	TW	0

Lp.	Nazwa Wydzielenie	Oddział pododdział	Pow. (ha)	Rodzaj pow.	Rodzaj planowanej czynności	Przewidywany wpływ*
		693c	1,31	D-STAN	TP	0
		693d	1,86	D-STAN	TP/CW	0
12.	„Jeleniec” Oddz.: 601i, 602j	601d	5,82	D-STAN	TP/CP	0
		601f	0,71	D-STAN	TP	0
		601g	0,92	D-STAN	TP	0
		601h	0,30	D-STAN	BRAK WSK	+
		601j	0,13	D-STAN	BRAK WSK	+
		601k	1,39	D-STAN	TP	0
		602d	16,75	D-STAN	TP/CP	0
		602i	3,63	D-STAN	TP	0
		640a	11,88	D-STAN	BRAK WSK	+
		595c	16,32	D-STAN	RB IIIA/ TP	0
13.	„Narożnik” Oddz.: 634c	595d	2,15	D-STAN	RB IIIAU	0
		596i	1,88	D-STAN	TP	0
		634b	1,02	D-STAN	TP	0
		634d	3,71	D-STAN	TP	0
		635a	1,49	D-STAN	TP	0
		762d	6,76	D-STAN	TP	0
14.	„Torfowisko” Oddz.: 762g	762f	1,05	D-STAN	TP	0
		763d	2,08	D-STAN	TP	0
		763f	1,06	D-STAN	TP	0
		630n	0,09	URZ WOD	-	brak
15.	„Przy Obrze” Oddz.: 658a, 658b, 658g, 684k, 777h	658c	0,96	D-STAN	BRAK WSK	+
		658d	3,14	D-STAN	BRAK WSK	+
		684h	3,15	D-STAN	BRAK WSK	+
		777i	1,51	D-STAN	BRAK WSK	+
		495i	2,30	D-STAN	TP	0
16.	„Na Linii” Oddz.: 495k, 496i	495j	0,93	BAGNO	-	brak
		496g	3,69	D-STAN	TP	0
		496j	1,08	D-STAN	TP	0
		565a	1,35	D-STAN	BRAK WSK	+
17.	„Długie Torfowisko” Oddz.: 565g, 566d	565b	1,46	D-STAN	TW	0
		565c	2,06	D-STAN	TW	0
		565d	2,68	D-STAN	TP	0
		565f	2,83	D-STAN	TW	0
		565h	3,57	D-STAN	BRAK WSK	+
		565i	7,03	D-STAN	BRAK WSK	+
		565j	2,48	D-STAN	TP	0
		565k	1,84	D-STAN	TW	0
		566b	7,66	D-STAN	TP	0
		566c	6,64	D-STAN	TW	0
		566f	2,08	D-STAN	BRAK WSK	+
		854c	2,23	D-STAN	TP	0
18.	„Suche Bagno” Oddz.: 854b	854d	2,94	D-STAN	RB IIIA	0
		906b	5,79	D-STAN	TP	0
19.	„Kolo Mlyna” Oddz.: 906c	906g	1,73	D-STAN	BRAK WSK	+
20.	„Bagienko” Oddz.: 850c	850a	1,74	D-STAN	BRAK WSK	+
21.	„Nad Obrą” Oddz.: 543l, 544c, 544d, 544f, 544g, 544p, 545k, 589d, 589f, 589g, 589h, 589i, 589j, 589w, 590t, 590w, 590x, 590y, 630a, 630b, 630c, 630j	543k	0,80	URZ WOD	-	brak
		544b	0,11	R	-	brak
		544j	1,70	D-STAN	TP	0
		544l	0,61	LZ	-	brak
		544o	1,71	D-STAN	BRAK WSK	+
		545j	1,33	D-STAN	BRAK WSK	+
		589c	5,89	D-STAN	RB IVD	0
		589m	2,44	D-STAN	BRAK WSK	+
		589p	10,39	D-STAN	TP/CP	0
		589t	1,63	D-STAN	TP/CP	0
		590a	5,85	D-STAN	PIEL, CP	0
		590ax	1,15	D-STAN	BRAK WSK	+
		591p	2,61	PS	-	brak

Lp.	Nazwa Wydzielenie	Oddział pododdział	Pow. (ha)	Rodzaj pow.	Rodzaj planowanej czynności	Przewidywany wpływ*
		630d	2,77	D-STAN	RB IIIAU	0
		630k	2,71	D-STAN	BRAK WSK	+
		630s	0,82	D-STAN	BRAK WSK	+

* Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na formy ochrony:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Zaplanowane czynności gospodarcze w wyłączeniach leżących w bezpośrednim sąsiedztwie użytków ekologicznych nie będą miały znaczącego wpływu na zmianę stosunków wodnych.

Zaznaczenie użytków ekologicznych na odpowiednich mapach tematycznych oraz umieszczenie informacji w opisach taksacyjnych przyczyni się do ochrony tych obiektów.

4.2.4. Oddziaływanie *Planu* na istniejące obszary chronionego krajobrazu

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna ustanowiono 3 obszary chronionego krajobrazu.

OChK „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”

Tabela 59. Planowane czynności gospodarcze z zakresu użytkowania głównego w wydzieleniach będących w zasięgu OChK „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”

Rodzaj zabiegu	Powierzchnia zabiegu [ha]	Przewidywany wpływ*
BRAK WSK	57,28	+3
Odnowienia	26,29	+2
Pielęgnowanie drzewostanów (CP, CW, PIEL, TP, TW)	276,44	+2
Rębnia zupełna	17,11	-1
Rębnie złożone	16,75	-1
Grunt nieleśny	5,11	brak

* symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływy dodatni, pozytywny;

0 (zero) – wpływ obojętny;

- (minus) – wpływ ujemny, negatywny;

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ;

1- oddziaływanie krótkoterminowe;

2- oddziaływanie średnioterminowe;

3- oddziaływanie długoterminowe.

OChK „Dolina Obry”

Tabela 60. Planowane czynności gospodarcze z zakresu użytkowania głównego w wydzieleniach będących w zasięgu OChK „Dolina Obry”

Rodzaj zabiegu	Powierzchnia zabiegu [ha]	Przewidywany wpływ*
BRAK WSK	92,56	+3
Odnowienia	110,71	+2
Pielęgnowanie drzewostanów (CP, CW, PIEL, TP, TW)	811,88	+2

Rodzaj zabiegu	Powierzchnia zabiegu [ha]	Przewidywany wpływ*
Rębnia zupełna	25,93	-1
Rębnie złożone	99,51	-1
Grunt nieleśny	64,89	brak

*symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływy dodatni, pozytywny;

0 (zero) – wpływ obojętny;

- (minus) – wpływ ujemny, negatywny;

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ;

1- oddziaływanie krótkoterminowe;

2- oddziaływanie średnioterminowe;

3- oddziaływanie długoterminowe.

OChK „Dolina warty i Dolnej Noteci”

Tabela 61. Planowane czynności gospodarcze z zakresu użytkowania głównego w wydzieleniach będących w zasięgu OChK „Dolina warty i Dolnej Noteci”

Rodzaj zabiegu	Powierzchnia zabiegu [ha]	Przewidywany wpływ*
BRAK WSK	84,95	+3
Odnowienia	19,14	+2
Pielęgnowanie drzewostanów (CP, CW, PIEL, TP, TW)	190,49	+2
Rębnia zupełna	4,29	-1
Rębnie złożone	16,00	-1
Grunt nieleśny	49,09	brak

* symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływy dodatni, pozytywny;

0 (zero) – wpływ obojętny;

- (minus) – wpływ ujemny, negatywny;

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ;

1- oddziaływanie krótkoterminowe;

2- oddziaływanie średnioterminowe;

3- oddziaływanie długoterminowe.

Zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu nie dotyczą prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, która jest wynikiem realizacji zapisów *Planu*. Przedstawienie w programie ochrony przyrody tematyki związanej z tą formą ochrony przyczyni się do popularyzacji wartości, dla których utworzono obszar.

Zaznaczenie granic obiektu na odpowiednich mapach tematycznych oraz umieszczenie informacji w opisach taksacyjnych przyczyni się do jego ochrony.

4.2.5. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko

Tabela 62. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na formy ochrony przyrody

Lp.	Formy ochrony przyrody	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w obiektach lub w stosunku do obiektów chronionych	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w Planie lub Prognozie	Przewidywane oddziaływanie *
1	2	3	4	5
1.	Rezerwat przyrody	Działania powinny wynikać z ustanowionego planu ochronny.		+
2.	Obszary Natura 2000	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na obszary N2000 zamieszczono w części tabelarycznej <i>Prognozy</i> .		
3.	Obszary chronionego krajobrazu	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów.	Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej	+
4.	Pomniki przyrody	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów, w których występują pomniki.	Umieszczenie informacji w programie ochrony przyrody oraz zaznaczenie na mapach tematycznych.	+
5.	Użytki ekologiczne	Brak zabiegów w obiektach, w najbliższym otoczeniu; planowane zabiegi pielęgnacyjne bez wpływu na obiekty.	Umieszczenie informacji w programie ochrony przyrody oraz wskazanie sposobów ochrony cennych siedlisk; zaznaczenie na mapach tematycznych.	+
6.	Ochrona gatunkowa	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na gatunki chronione i rzadkie zamieszczono w części tabelarycznej <i>Prognozy</i>		

* Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na formy ochrony:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Podsumowanie oceny przewidywanego oddziaływania zamieszczonego w tabeli:

- w stosunku do rezerwatu – **wpływ dodatni**, ponieważ w *Planie* są zawarte informacje z planu ochrony ustanowionego dla rezerwatu;
- w stosunku do obszarów chronionego krajobrazu – **wpływ dodatni**, ponieważ *Plan* przyczynia się do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, jako narzędzia zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych;
- w stosunku do pomników przyrody – **wpływ dodatni**, ponieważ podanie w opisach taksacyjnych i programie ochrony przyrody lokalizacji oraz zaznaczenie jej na mapach tematycznych zapobiegnie przypadkowemu uszkodzeniu;

- w stosunku do użytków ekologicznych – **wpływ dodatni**, ponieważ *Plan* propaguje zagadnienia ochrony ekosystemów stwierdzonych w tych obiektach;

Przewidywane oddziaływanie *Planu* na obszary Natura 2000 oraz gatunki roślin i zwierząt ujęto w części tabelarycznej *Prognozy*.

4.3 Oddziaływanie *Planu* na specjalne obszary ochrony siedlisk

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Skwierzyna znajdują się trzy obszary specjalnej ochrony siedlisk:

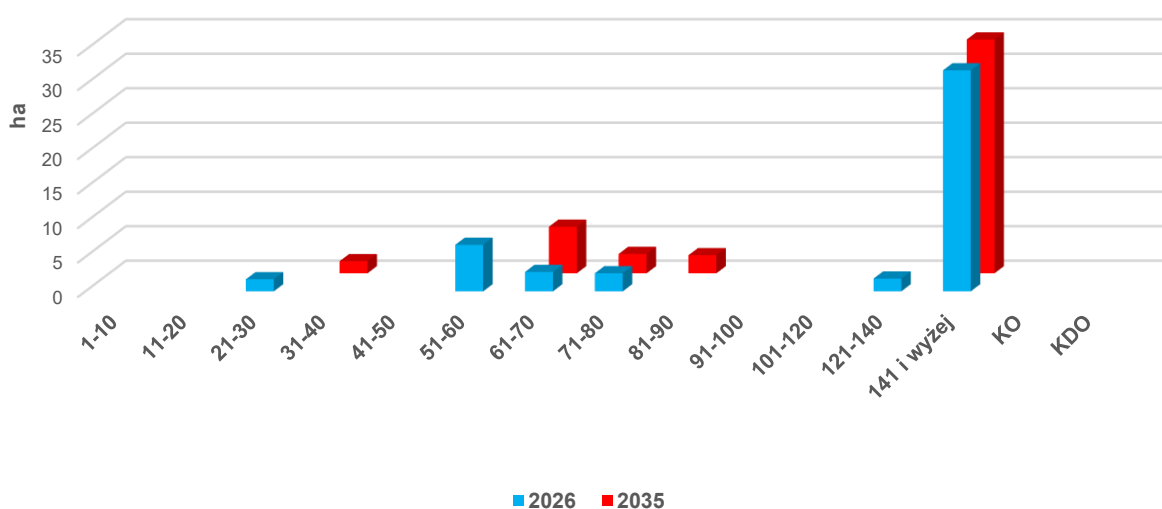
- **Ujście Noteci PLH080006**

Obszar o powierzchni ogólnej 3994,54 ha. w zasięgu terytorialnym N-ctwa Skwierzyna obszar zajmuje powierzchnię 1651,99 ha, z czego 47,81 ha stanowią grunty zarządzane przez Nadleśnictwo.

Plan nie zawiera wskazówek dla gruntów nie będących w zarządzie Nadleśnictwa.

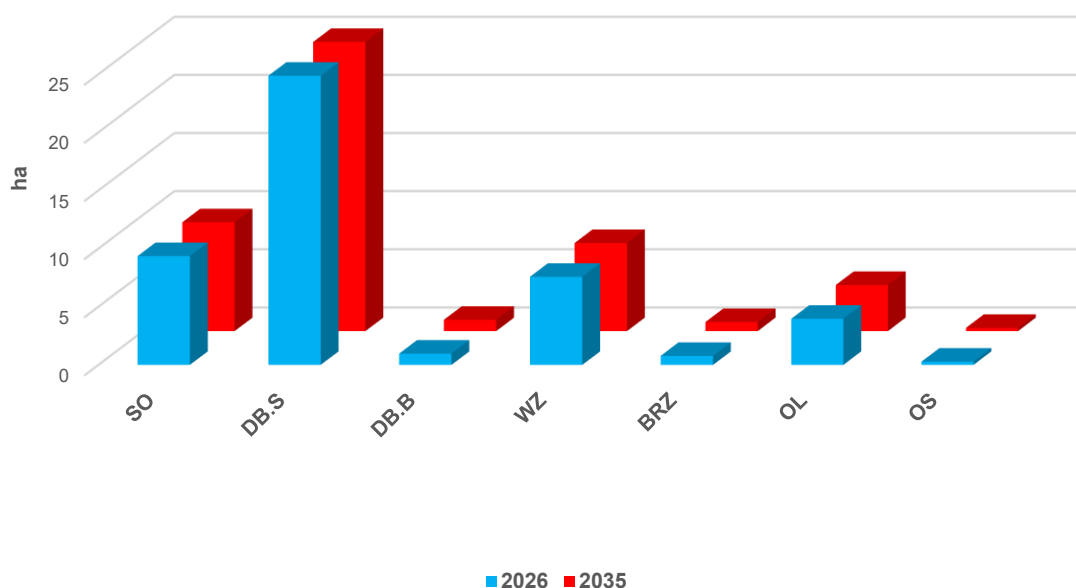
Zapisy *Planu* z wskazaniem gospodarczymi przyporządkowanymi do konkretnych wydzieleń dotyczą 47,81 ha.

Struktura wiekowa:

Rysunek 31. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080006 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Gatunki rzeczywiste:

Rysunek 32. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080006 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Przedmioty ochrony:

- Siedliska przyrodnicze

Tabela 63. Analiza wpływu *Planu* na siedliskach przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Ujście Noteci PLH080006 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
1	2	3	4	5	6	7
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	A	1	0,12	Siedlisko zinwentaryzowano punktowo w wydzielaniu, które bez wskazań gospodarczych. Ogólne wskazania dotyczące ochrony tego siedliska zawarto w programie ochrony przyrody, podając sposoby zabezpieczenia przed ewentualnymi zagrożeniami.
2.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	B	7	36,58	Wydzielenia, w których zinwentaryzowano siedlisko pozostawiono bez wskazań gospodarczych. Taki sposób ujęcia w <i>Planie</i> zadań gospodarczych przyczyni się do poprawy struktury

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba pól siedliska w obszarze	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
						i funkcji niektórych parametrów, związanych ze stanem zachowania siedliska.

Plan zadań ochronnych:

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 287). Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Santockie Zakole” (plan ochrony rezerwatu zawiera zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody²⁸).

Szczegółowa macierz przewidywanego oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarze zawarta jest w tabeli B części tabelarycznej prognozy.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania** na przedmioty ochrony w obszarze Ujście Noteci PLH080006.

- **Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032**

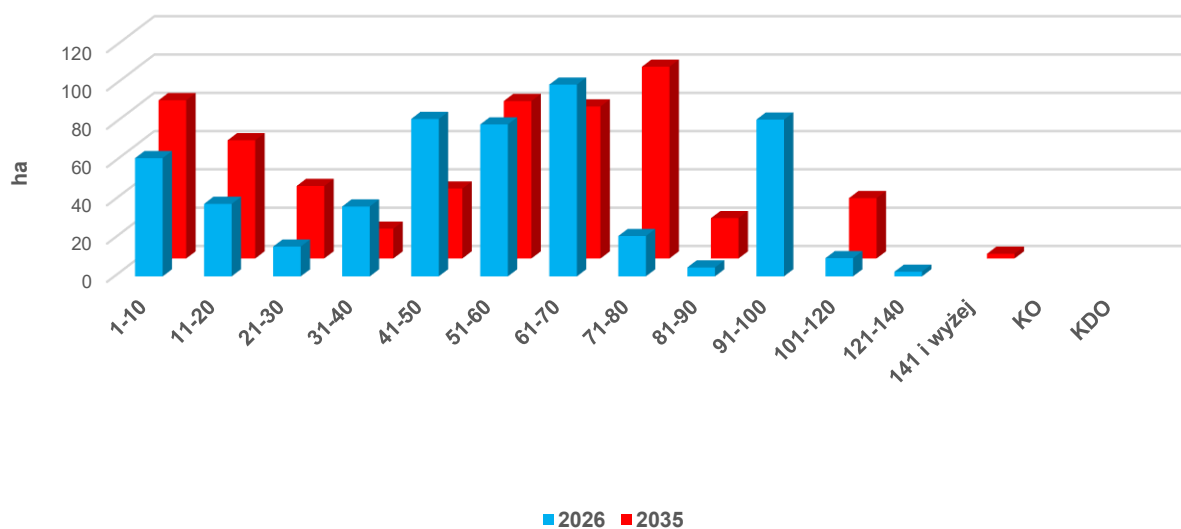
Obszar o powierzchni ogólnej 2309,03 ha, z czego 562,90 ha stanowią grunty zarządzane przez Nadleśnictwo, w tym ok. 10 ha tych gruntów stanowią wydzielienia nieleśne. *Plan* nie zawiera szczegółowych wskazań gospodarczych dla gruntów nieleśnych, jedynie w programie ochrony przyrody zamieszczono ogólne wytyczne i zalecenia odnoszące się do działań na tego rodzaju gruntach.

Plan nie zawiera wskazówek dla gruntów nie będących w zarządzie Nadleśnictwa.

Zapisy *Planu* z wskazaniem gospodarczymi przyporządkowanymi do konkretnych wydziałów dotyczą ok. 553 ha.

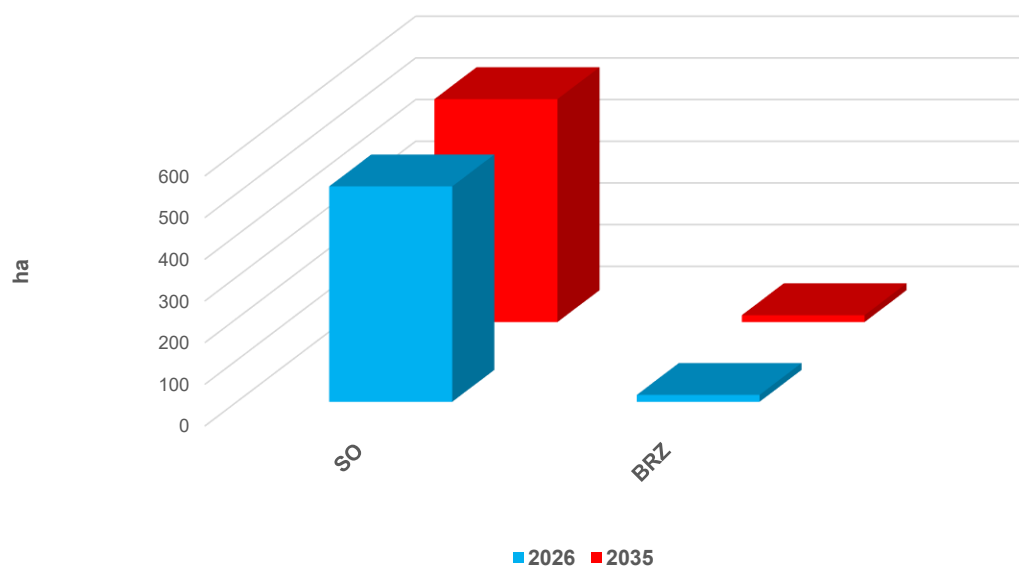
²⁸ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.)

Struktura wiekowa:

Rysunek 33. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080032 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Gatunki rzeczywiste:

Rysunek 34. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080032 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Przedmioty ochrony:

- Siedliska przyrodnicze

Tabela 64. Analiza wpływu *Planu* na siedliskach przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
1	2	3	4	5	6	7
1.	91T0	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	B	140	551,37	Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych sprzyja utrzymaniu odpowiednich warunków świetlnych dla siedliska. Do użytkowania rębnią zupełną zaplanowano 14 wydzieleni (wśród nich wydzielania zaplanowane w PZO do użytkowania rębnią zupełną) o łącznej powierzchni 64,54* ha. Są to drzewostany sosnowe na siedlisku Bśw, które osiągnęły wiek rębny. Powierzchnię 14,91*ha w 5 wydzieleniach pozostawiono bez wskazań gospodarczych. Taki sposób ujęcia w <i>Planie</i> zadań gospodarczych przyczyni się do poprawy struktury i funkcji niektórych parametrów, związanych ze stanem zachowania siedliska.

* jest to łączna powierzchnia objęta zabiegiem w wydzieleniach

Sposób użytkowania determinowany jest przez warunki siedliskowe, wymagania ekologiczne poszczególnych gatunków drzew, stan drzewostanów, co przekłada się na określenie celu hodowlanego lub ochronnego wyrażonego w typie drzewostanu, w tym o kierunku ochronnym (zgodnie z zapisami protokołu z KZP). Przy wyborze odpowiedniego sposobu użytkowania bierze się pod uwagę potrzebę zachowania trwałości lasu i zapobieganie degradacji siedliska. By wypełnić powyższe, niekiedy jedyną alternatywą jest zrębowy sposób zagospodarowania.

- Gatunki roślin i gatunki zwierząt

Tabela 65. Zestawienie gatunków roślin i gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
1	2	3
Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do Dyrektywy 92/43/EWG		
1352 Wilk B	Wilk występuje w lasach, na równinach, w terenach górskich i bagiennych. Jest gatunkiem terytorialnym. Wyznacza rewir, do którego nie dopuszcza osobników nie należących do watahy.	Gatunek stwierdzony na gruntach całego N-ctwa (obserwacje), brak informacji o potwierdzonym stanowisku lęgowym gatunku na gruntach N-ctwa (konkretne wydzielenie leśne) w granicach obszaru.

Plan zadań ochronnych:

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 r., poz. 875). Pewne zmiany w akcie prawnym wprowadza Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 kwietnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2016 r., poz. 735).

Szczegółowa macierz przewidywanego oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarze zawarta jest w tabeli B części tabelarycznej prognozy.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania** na przedmioty ochrony w obszarze Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032.

• **Bledzew PLH080074**

26,13 ha stanowią grunty zarządzane przez Nadleśnictwo. Całość tych gruntów stanowią wydzielenia nieleśne. *Plan* nie zawiera szczegółowych wskazań gospodarczych dla gruntów nieleśnych, jedynie w programie ochrony przyrody zamieszczono ogólne wytyczne i zalecenia odnoszące się do działań na tego rodzaju gruntach.

Plan nie zawiera wskazówek dla gruntów nie będących w zarządzie Nadleśnictwa.

Tabela 66. Analiza wpływu *Planu* na siedliskach przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Bledzew PLH080032

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
1	2	3	4	5	6	7
1.	4030	Suche wrzosowiska	B	72 (w czternastu wydzieleniach)	14,15	Siedlisko zinwentaryzowano punktowo w wydzieleniach, które stanowią grunty nieleśne. <i>Plan</i> nie zawiera wskazań dla gruntów nieleśnych. Ogólne wskazania dotyczące ochrony tego siedliska zawarto w programie ochrony przyrody, podając sposoby zabezpieczenia przed ewentualnymi zagrożeniami.

Obszar nie posiada ustanowionego planu zadań ochronnych.

Szczegółowa macierz przewidywanego oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarze zawarta jest w tabeli B części tabelarycznej prognozy.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania** na przedmioty ochrony w obszarze Bledzew PLH080074.

4.4. Oddziaływanie *Planu* na obszary specjalnej ochrony ptaków

Na gruntach Nadleśnictwa Skwierzyna znajdują się dwa obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):

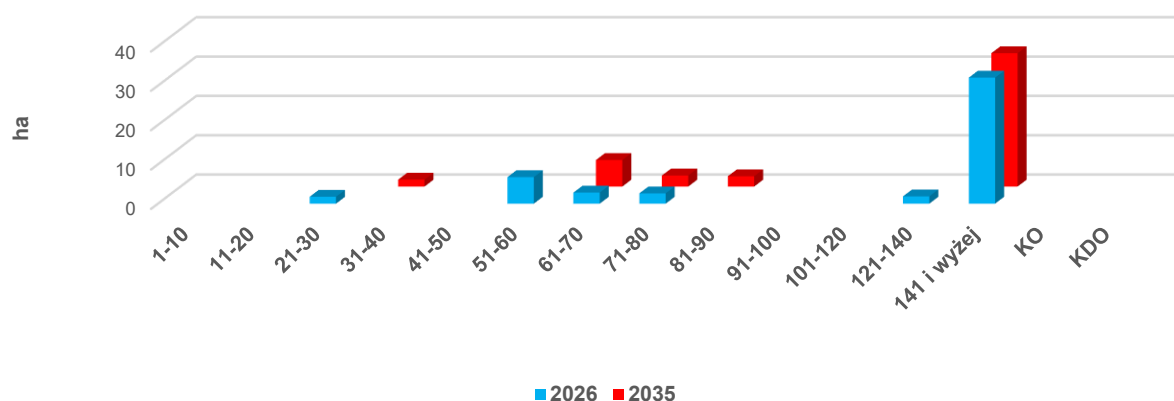
- **Dolina Dolnej Noteci PLB080002**

Obszar o powierzchni ogólnej 24943,56 ha, z czego 47,81 ha stanowią grunty zarządzane przez Nadleśnictwo.

Plan nie zawiera wskazówek dla gruntów nie będących w zarządzie Nadleśnictwa.

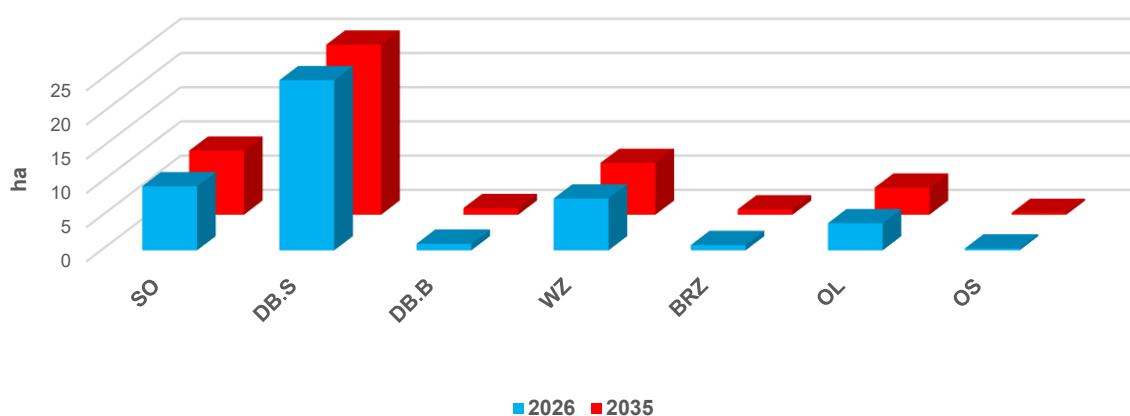
Zapisy *Planu* z wskazaniem gospodarczymi przyporządkowanymi do konkretnych wydziałów dotyczą 47,81 ha.

Struktura wiekowa:

Rysunek 35. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLB080002 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Gatunki rzeczywiste:

Rysunek 36. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB080002 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Przedmioty ochrony:

Tabela 67. Analiza wpływu *Planu* na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
1	2	3
Gatunki objęte np. 4 Dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do Dyrektywy 92/43/EWG		
A056 Płaskonos C	Stawy, jeziora, zalane pola, mokradła i starorzecza lub zbiorniki na otwartej przestrzeni o gęsto zarośniętych brzegach.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzielaniu, które pozostawiono bez wskazań.

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
A051 Krakwa C	Bogato zarośnięte zbiorniki stojącej wody (jeziora, stawy).	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzieleniu, które pozostawiono bez wskazań.
A122 Derkacz C	Wilgotne łąki z wysoką roślinnością zielną i kępami krzewów, pola uprawne oraz suchsze miejsca na bagnach.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzieleniu, które pozostawiono bez wskazań.
A036 Łabędź niemy C	Gniazduje na niewielkich i płytkich zbiornikach wodnych.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzieleniu, które pozostawiono bez wskazań.
A153 Kszyk C	Bagna, mokradła, torfowiska, jeziora, brzegi strumieni, rowy melioracyjne i podmokłe łąki.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzieleniu, które pozostawiono bez wskazań.
A127 Żuraw B	Miejsca lęgowe stanowią siedliska podmokłe: śródleśne mokradła oraz zabagnione doliny rzeczne i brzegi zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 2 wydzieleniach, które pozostawiono bez wskazań.
A119 Kropiatka C	Płytke, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne otoczone podmokłymi łąkami.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzieleniu, które pozostawiono bez wskazań.
A307 Jarzębatka C	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach półotwartych, nadrzeczne łąki, zakrzewione miedze, zagajniki, zadrzewienia śródpolne, skraje lasów mieszanych, młode uprawy leśne, nasłonecznione i zakrzaczone zbocza.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzieleniu, które pozostawiono bez wskazań.

Na podstawie dokonanej analizy można wymienić gatunek, którego tryb życia związany jest w znacznej mierze z obszarami leśnymi. Jest to żuraw *Grus grus*. Na gruntach Nadleśnictwa w granicach OSO Dolina Dolnej Noteci PLB080002 nie wyznaczono stref ochrony. Pozostałe gatunki najczęściej związane są ze środowiskiem wodnym i środowiskiem otwartych przestrzeni (torfowisk, pastwisk, łąk), na które *Plan* nie ma bezpośredniego wpływu. Pewne zapisy w programie ochrony przyrody dotyczące kształtowania stref ekotonowych oraz stosunków wodnych, w tym pozostawiania pasów ochronnych wzdłuż cieków i zbiorników, mogą przyczynić się do zachowania potencjalnych siedlisk tych ptaków.

Plan zadań ochronnych:

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 188). Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar z wyłączeniem części pokrywającej się z rezerwatem przyrody „Santockie Zakole” (plan ochrony rezerwatu zawiera zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody²⁹).

Szczegółowa macierz przewidywanego oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarze zawarta jest w tabeli B części tabelarycznej prognozy.

Przedstawiona analiza wskazuje, że realizacja ustaleń zawartych w *Planie* **nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu** na przedmioty ochrony, dla których utworzono obszar Dolina Dolnej Noteci PLB080002.

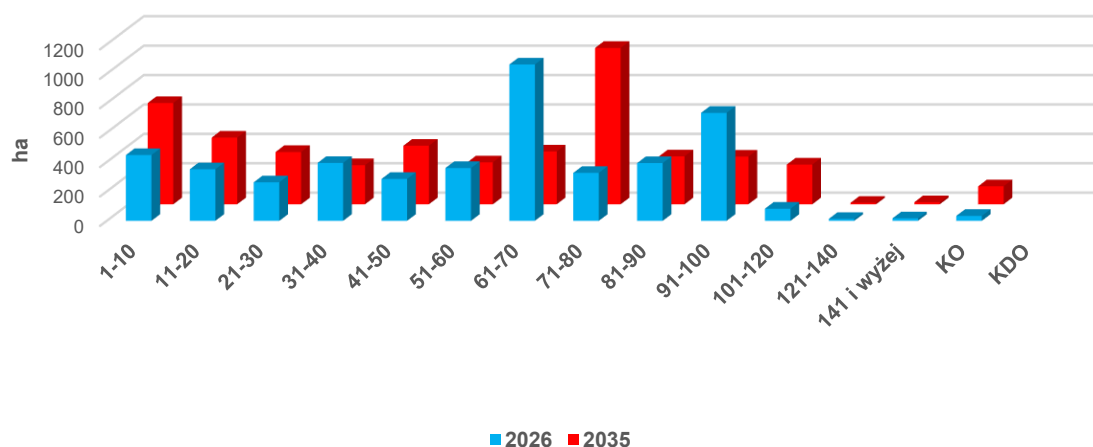
- **Puszcza Notecka PLB300015**

Obszar o powierzchni ogólnej 178255,76 ha, z czego 5090,31 ha stanowią grunty zarządzane przez Nadleśnictwo, w tym ok. 150 ha tych gruntów stanowią wydzielania nieleśne. *Plan* nie zawiera szczegółowych wskazań gospodarczych dla gruntów nieleśnych, jedynie w programie ochrony przyrody zamieszczono ogólne wytyczne i zalecenia odnoszące się do działań na tego rodzaju gruntach.

Plan nie zawiera wskazówek dla gruntów nie będących w zarządzie Nadleśnictwa.

Zapisy *Planu* z wskazaniem gospodarczymi przyporządkowanymi do konkretnych wydziałów dotyczą ok. 4940 ha.

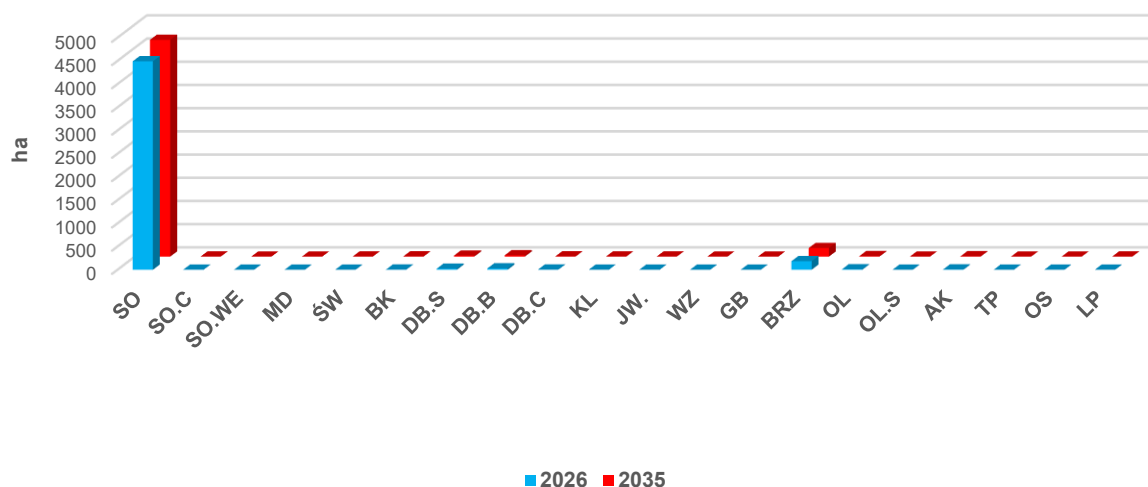
Struktura wiekowa:

Rysunek 37. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLB300015 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

²⁹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.)

Gatunki rzeczywiste:

Rysunek 38. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB300015 na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

Przedmioty ochrony:

Tabela 68. Analiza wpływu *Planu* na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
1	2	3
Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do Dyrektywy 92/43/EWG		
A229 Zimorodek C	Gatunek ściśle związany ze zbiornikami wodnymi. Zasiedla rzeki, jeziora, starorzecza, żwirownie, a także niewielkie strumienie.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 1 wydzielaniu, które pozostawiono bez wskazań.
A067 Gągoł C	Zamieszkuje wody słodkie, rzeki, starorzecza, jeziora w strefie lasów liściastych czasem nawet stawy rybne pod warunkiem, że w pobliżu znajdują się stare, dziuplaste drzewa.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa potwierdzono 3 stanowiska gatunku w wydzielaniach, które stanowią grunty nieleśne. <i>Plan</i> nie zawiera wskazań dla gruntów nieleśnych.
A224 Lelek B	Suche, świetliste bory sosnowe w pobliżu łąk, pól, polan, zrębów, młodników. Preferuje też lasy poprzecinane porębami, ich skraje, wrzosowiska, zarastające pożarzyska i wydmy z młodymi kompleksami leśnymi.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa potwierdzono 11 stanowisk gatunku, w których zaplanowano zabiegi związane z pielęgnacją d-stanu (CP, TW).
A236 Dzięcioł czarny C	Bory iglaste, lasy mieszane, rzadziej lasy liściaste, ale też zadrzewienia i duże parki miejskie.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa potwierdzono 2 stanowiska gatunku.

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
		W wydzieleniach zaplanowano zabiegi związane z pielęgnacją (TP, PIEL) oraz odnowieniem d-stanu (ODN-ZRB).
A127 Żuraw C	Miejsca lęgowe stanowią siedliska podmokłe: śródleśne mokradła oraz zabagnione doliny rzeczne i brzegi zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 2 wydzieleniach, które pozostawiono bez wskazań.
A075 Bielik B	Gniazduje w starych lasach, w pobliżu zbiorników wodnych, nad którymi żeruje.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa wyznaczono 1 strefę ochrony. W wydzieleniach z gniazdem, oraz w strefie ochrony całorocznej zabiegów nie planowano. W programie ochrony przyrody oraz w <i>Prognozie</i> zamieszczono informację o konieczności przestrzegania terminu ochrony okresowej (1.01. – 31.07.) i wszelkie cięcia prowadzić poza tym okresem lub za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
A246 Lerka B	Obrzeża suchych prześwietlonych borów, zręby, ugory w pobliżu terenów otwartych – kompleksów leśnych, zgrupowań wysokich drzew, śródleśnych polan, wrzosowisk, nasłonecznionych zrębów, suchych łąk i upraw leśnych.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa potwierdzono stanowiska gatunku w 7 wydzieleniach. W 6 wydzieleniach zaplanowano zabiegi związane z pielęgnacją drzewostanu, a w 1 wydzieleniu zaplanowano odnowienie i pielęgnację d-stanu.
A338 Gąsiorzek C	Nasłonecznione, otwarte, suche tereny z ciernistymi krzewami, wrzosowiska, torfowiska, zarośla.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 32 wydzieleniach. W 5 wydzieleniach zaplanowano zabiegi związane z pielęgnowaniem d-stanu (TW, TP), a 7 pozostawiono bez wskazań gospodarczych. 20 wydzieleni stanowią grunty nieleśne, dla których <i>Plan</i> nie zawiera wskazań.
A074 Kania ruda B	Preferuje starsze drzewostany liściaste z terenami otwartymi, szczególnie w pobliżu zbiorników wodnych; żeruje głównie poza lasem.	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa wyznaczono 1 strefę ochrony. W wydzieleniach z gniazdem, oraz w strefie ochrony całorocznej zabiegów nie planowano. W programie ochrony przyrody oraz w <i>Prognozie</i> zamieszczono informację o konieczności przestrzegania terminu ochrony okresowej (1.03 – 31.08) i wszelkie cięcia prowadzić poza tym okresem lub za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.
A307 Jarzębatka C	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach półotwartych, nadrzeczne łąki, zakrzewione miedze, zagajniki, zadrzewienia śródpolne,	W zasięgu OSO na gruntach N-ctwa stwierdzono występowanie gatunku w 27 wydzieleniach. W 5 wydzieleniach zaplanowano zabiegi związane z pielęgnowaniem d-stanu

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Planowane czynności mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony
	skraje lasów mieszanych, młode uprawy leśne, nasłonecznione i zakrzaczone zbocza.	(TW, TP), a 7 pozostawiono bez wskazań gospodarczych. 15 wydzieleń stanowią grunty nieleśne, dla których <i>Plan</i> nie zawiera wskazań.

Na podstawie dokonanej analizy można wymienić te gatunki, których tryb życia jest związany z obszarami leśnymi. Są to: lelek, dzięcioł czarny, żuraw, lerka, kania ruda, bielik. Na gruntach Nadleśnictwa w granicach OSO Puszcza Notecka PLB300015 wyznaczono 1 strefę ochrony dla bielika, i 1 strefę ochrony dla kani rudej. Pozostałe gatunki najczęściej związane są ze środowiskiem wodnym i środowiskiem otwartych przestrzeni (torfowisk, pastwisk, łąk), na które *Plan* nie ma bezpośredniego wpływu. Pewne zapisy w programie ochrony przyrody dotyczące kształtowania stref ekotonowych oraz stosunków wodnych, w tym pozostawiania pasów ochronnych wzdłuż cieków i zbiorników, mogą przyczynić się do zachowania potencjalnych siedlisk tych ptaków.

Plan zadań ochronnych:

Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 698).

Szczegółowa macierz przewidywanego oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarze zawarta jest w tabeli B części tabelarycznej prognozy.

Przedstawiona analiza wskazuje, że realizacja ustaleń zawartych w *Planie* **nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu** na przedmioty ochrony, dla których utworzono obszar Puszcza Notecka PLB300015.

4.5 Oddziaływanie *Planu* na integralność obszarów Natura 2000

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody określenie „integralność obszaru Natura 2000” oznacza: „spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000”.

Na podstawie przedstawionych w *Prognozie* analiz można ocenić wpływ *Planu* na integralność obszarów Natura 2000, które są zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa.

• Oddziaływanie *Planu* na integralność obszarów SOO

Celem wyznaczenia obszarów siedliskowych jest skuteczna ochrona zagrożonych ekosystemów, poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt. Przedmiotem

ochrony są siedliska oraz gatunki, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000 (dla których w Standardowym Formularzu Danych, tzw. SDF wskazano „ocenę znaczenia ogólnego” A, B lub C).

Najważniejszym elementem *Planu*, który może mieć wpływ na stan zachowania siedlisk oraz istniejących lub potencjalnych miejsc bytowania zwierząt są przedsięwzięcia dotyczące użytkowania drzewostanów.

Na podstawie analiz uzasadniono, że planowane zabiegi na siedliskach leśnych przyczynią się do poprawy parametrów struktury i funkcji, a zatem do poprawy stanu siedliska.

Celem przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych jest uzyskanie najodpowiedniejszych dla danych warunków siedliskowych składów gatunkowych poprzez eliminowanie gatunków niepożądanych.

Planowane użytkowanie rębniami złożonymi ma na celu stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia. Rodzaje rębni dobrano najbardziej zbliżone do naturalnych procesów rozwojowych drzewostanów w danych warunkach siedliskowych. Użytkowanie rębne nie spowoduje zaniku określonego typu siedliska oraz zmniejszenia jego powierzchni. Z użytkowania wyłączono część drzewostanów, które potencjalnie mogą stanowić powierzchnie referencyjne.

Objęcie szczególną troską siedlisk nieleśnych, głównie poprzez zapisy w programie ochrony przyrody, powinno się przyczynić do zachowania tych siedlisk w odpowiednim stanie.

Na podstawie zamieszczonych informacji oraz prognoz odnośnie zakresu zmian, które mogą wynikać podczas realizacji zadań gospodarczych można ustalić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego wpływu na integralność obszarów SOO/OZW.**

- **Oddziaływanie *Planu* na integralność obszarów OSO**

Celem ochrony obszarów Natura 2000 są gatunki ptaków oraz ich siedliska, dla których w Standardowym Formularzu Danych wskazano ocenę znaczenia ogólnego A, B, C.

Najważniejszym elementem *Planu*, który może mieć wpływ na kluczowe gatunki i siedliska są przedsięwzięcia dotyczące użytkowania drzewostanów, odnoszące się do obszarów bytowania ptaków.

Pewne obszary niepewności dotyczą braku dostatecznej informacji odnośnie konkretnych miejsc występowania gatunków, dla których powołano obszar Natura 2000. W *Prognozie* starano się wytypować potencjalne siedliska ptaków na podstawie wymagań ekologicznych oraz określić, jaki wpływ na te siedliska mogłaby mieć realizacja działań ujętych w *Planie*.

We wcześniejszym rozdziale uzasadniono, że zapisy *Planu* będą miały pozytywny lub obojętny wpływ na przedmioty ochrony Obszarów Natura 2000 OSO. Przestrzeganie zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody odnośnie kształtowania stosunków wodnych, stref ekotonowych, pozostawiania drzew dziuplastych i martwych z pewnością przyczyni się do ochrony populacji ptaków. Pozytywny wpływ na niektóre gatunki ma również udział drzewostanów starszych, pozostawianie pasów ochronnych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych. Dla niektórych gatunków podano terminy wykonania zabiegów, aby w maksymalny sposób wyeliminować lub zredukować ewentualne

krótkotrwałe negatywne oddziaływanie. Takie zapisy *Planu* pozwolą zachować spójność czynników strukturalnych mających znaczenie dla funkcjonowania populacji również poza obszarem Natura 2000.

Na tej podstawie można przyjąć, że realizacja zapisów *Planu* warunkuje zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk, **i nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu na integralność OSO.**

5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu realizacji ustaleń projektu planu urządzenia lasu

Realizacja zadań zawartych w *Planie* nie będzie powodować istotnych oddziaływań transgranicznych.

6. Zbiorne zestawienie i omówienie działań mitygacyjnych zastosowanych w projekcie planu urządzenia lasu

Działania mitygacyjne w leśnictwie są to działania lub modyfikacje działań minimalizujące negatywne oddziaływanie na elementy środowiska przyrodniczego (IUL).

Przykłady działań mitygacyjnych w leśnictwie:

- **ochrona istniejących lasów:** przeciwdziałanie degradacji i wylesianiu, ochrona starych drzewostanów, które są naturalnymi magazynami węgla;
- **zalesianie i zalesianie na gruntach porolnych:** tworzenie nowych lasów na terenach wcześniej nieleśnych, co zwiększa pochłanianie CO₂.
- **stosowanie zrównoważonych praktyk gospodarki leśnej:** wybieranie drzewostanów mieszanych i wielogatunkowych, które są bardziej odporne na zmiany klimatu i lepiej magazynują węgiel.
- **zarządzanie lasami w sposób sprzyjający akumulacji węgla:** wydłużanie okresu użytkowania drzewostanów, stosowanie cięć przerębowych zamiast rębni zupełnej, co pozwala na większe nagromadzenie biomasy i węgla w ekosystemie.

Przy określaniu zadań gospodarczych dla Nadleśnictwa kierowano się przepisami oraz zasadami zawartymi w:

- ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 567)
- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2024 r., poz. 1478 ze zm.)
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1326);
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1718);

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z 2021 r., poz. 1535 ze zm.);
- rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. z 1992 r. Nr 67, poz. 337);
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1302);
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2830);
- obwieszczeniu Ministra Środowiska z 30.10.2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713);
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 60, poz. 533);
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133);
- rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U. 2023 poz. 672);
- Instrukcji urządzania lasu z 2012 r.,
- Zasadach Hodowli Lasu z 2012 r., 2023 r.
- Instrukcji ochrony lasu z 2012 r.,
- Instrukcji ochrony przeciwpożarowej z 2019 r.,
- wytycznymi KZP.

W *Planie* założono cele długookresowe (perspektywiczne) i krótkookresowe (doraźne) oraz przyjęto dla nich odpowiednie sposoby postępowania gospodarczego.

Cele długookresowe wskazują m.in. na:

- a) zachowanie trwałości lasu i ciągłości jego użytkowania poprzez:
 - optymalizowanie technicznego celu gospodarki leśnej, wyrażonego w formie przyjętych wieków rębności,

- dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu, najkorzystniejszych do realizacji przyjętych celów gospodarki leśnej (hodowlanych i technicznych);
- b) zgodność składów gatunkowych drzewostanów z możliwościami produkcyjnymi siedlisk, wyrażonymi w formie przyjętych TD;
- c) planowanie gospodarki leśnej zgodnie z przepisami prawa.

Określenie celów krótkookresowych polegało na:

- a) określeniu wskazań i wytycznych postępowania gospodarczego dla poszczególnych gospodarstw;
- b) określeniu wskazań i wytycznych postępowania gospodarczego dla poszczególnych drzewostanów z uwzględnieniem zróżnicowanych warunków mikrosiedliskowych oraz zróżnicowanego stanu drzewostanu;
- c) zapewnieniu pożądanego ładu czasowego i przestrzennego w użytkowaniu lasu (podział na ostępy);
- d) wskazaniu drzewostanów do przebudowy, których stan nie zapewniał osiągnięcia celów gospodarki leśnej;
- e) określeniu wskazań i wytycznych zmierzających do zachowania równowagi ekologicznej w ekosystemach leśnych, m.in. poprzez:
 - określenie zadań z zakresu odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu,
 - określenie zadań wynikających z programu ochrony przyrody,
- f) planowaniu zadań gospodarczych zgodnie z obowiązującymi zasadami hodowli lasu.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Pierwszym etapem wariantowania były decyzje Komisji Założeń Planu, zwołanej w celu ustalenia wytycznych i ogólnych zasad prowadzenia terenowych prac urzędzeniowych w Nadleśnictwie Skwierzyna. Najważniejszymi ustaleniami były:

- podział na gospodarstwa, czyli jednostki regulacyjne, utworzone na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych);
- przyjęcie przeciętnych wieków rębności dla głównych gatunków drzew, wyznaczające przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania;
- przyjęcie sposobów zagospodarowania (określonych rodzajów rębni), typów drzewostanów (TD) oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu;
- określenie kolejności kwalifikowania drzewostanów do przebudowy;

- przyjęcie średnich okresów odnowienia dla poszczególnych gospodarstw, który oznacza przewidywany okres od zainicjowania odnowienia drzewostanu użytkowanego rębnią złożoną do cięcia uprzętającego.

Ustalenia zapadły w procesie dyskusji z udziałem społeczeństwa oraz zostały zapisane w formie protokołu z KZP, dołączonego do elaboratu.

Kolejnym etapem, na którym rozważano różne warianty, było sporządzenie wykazu projektowanych cięć rębnych wraz z mapą przeglądową cięć. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Przy określaniu lokalizacji planowanych cięć rębnych przestrzegano:

- 1) wymogów ładu czasowego i przestrzennego;
- 2) ograniczeń i nakazów prawnych wynikających z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany;
- 3) zasad i wytycznych zawartych w aktach normalizacji wewnętrznej w Lasach Państwowych (np. odnośnie szerokości zrębów, nawrotów cięć, długości okresów odnowienia, itp.),
- 4) wytycznych KZP.

Optymalne rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych i ma zapewnić ciągłość produkcji.

Wariantowanie *Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono zalecenia modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej w stosunku do obiektów objętych ochroną, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków, jak również podano zalecenia mające na celu ochronę siedlisk przyrodniczych.

Najważniejsze ustalenia tego dokumentu, odnoszące się bezpośrednio do *Planu*, dotyczyły zmiany TD, orientacyjnych składów gatunkowych upraw oraz sposobów zagospodarowania dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych. Podczas opracowywania *Prognozy* wskazano elementy, które powinny ulec modyfikacji. Są to: dostosowanie TD do siedlisk przyrodniczych oraz sposoby ochrony stanowisk gatunków chronionych.

Zestawienie działań mitygacyjnych zastosowanych w projekcie planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Skwierzyna zawiera Tabela E (część tabelaryczna prognozy).

7. Propozycja monitoringu skutków realizacji ustaleń projektu planu urządzenia lasu na środowisko

Do monitorowania realizacji zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu proponuje się wykorzystanie systemu kontroli istniejącego w Lasach Państwowych.

W Nadleśnictwie realizacja zadań planu urządzenia lasu kontrolowana jest wewnętrznie w każdym leśnictwie, przez kierownictwo jednostki.

W ramach przeprowadzanych kontroli zwraca się szczególną uwagę na:

- sposób wykonania cięć w użytkowaniu rębny w odniesieniu do propozycji zawartych w *Planie* (pozostawienie pasów ochronnych, biogrup);
- okres wykonania zabiegów związanych z użytkowaniem rębny i przedrębny w drzewostanach, co do których podano w *Prognozie* zalecane terminy przeprowadzenia zabiegów;
- wykonanie planów gospodarczych z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia), dotyczących głównie ustalenia składów gatunkowych upraw na siedliskach przyrodniczych;
- prowadzenie ewidencji występowania nowych stanowisk gatunków prawnie chronionych;
- wymienianie stanowisk gatunków prawnie chronionych w waloryzacji przyrodniczej nadleśnictwa i coroczną aktualizację tej waloryzacji.

Do oceny realizacji ustaleń planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska służy monitoring następujących wskaźników (analizowanych w cyklu 10-letnim, przy okazji sporządzania projektu planu urządzenia lasu):

- 1) struktury powierzchniowej lasów według gatunków panujących i rzeczywistych oraz wieku dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych obszarów Natura 2000;
- 2) zgodności składów gatunkowych upraw uzyskanych na siedliskach przyrodniczych z przyjętymi w planie orientacyjnymi składami gatunkowymi upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych;
- 3) powierzchni uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w okresie realizacji planu i ich udziału w całkowitej powierzchni odnowień;
- 4) zasobów drewna martwego w ekosystemach leśnych nadleśnictwa.

8. Podsumowanie prac

8.1. Ogólna ocena oddziaływania ustaleń projektu planu urządzenia lasu na środowisko

Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Skwierzyna na lata 2026-2035 nie wpływa znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele i przedmioty ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

8.2. Skład osobowy autorów prognozy

Autorem prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Skwierzyna na lata 2026-2035 jest mgr inż. Magdalena Małecka.

Gorzów Wielkopolski, dnia 10.11.2025 r.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że posiadam uprawnienia do sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko (wykształcenie kierunkowe), zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Magdalena Małecka

Literatura

- Atlas hydrologiczny Polski*. IMiGW. Wyd. Geolog. Warszawa 1987.
- Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego*
- Chyliński, J., Kowalski, P. *Nielegalna turystyka zmotoryzowana na terenie Lasów Państwowych w Polsce*. Przegląd Geograficzny, 94(1), 45–60. 2022.
- Czarnecka H. (red). 2005. *Atlas Podziału Hydrograficznego Polski*. Warszawa.
- Elaborat siedliskowy Nadleśnictwa Skwierzyna*. 2004.
- Elaborat Nadleśnictwa Skwierzyna*. KRAMKO Sp. z o.o. 2015.
- Elaborat Nadleśnictwa Skwierzyna*. BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2026.
- Głowaciński Z. (red.). *Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce*. PWN. Warszawa 2002.
- Głowaciński Z., Nowacki J. (red.) *Polska Czerwona Księga Zwierząt. Bezkręgowce*. Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, Akademia Rolnicza im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu. 2004.
- Jackowiak B., Żukowski W. *Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski*. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań 1995.
- Instrukcja urządzania lasu*. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2012.
- Jańczak J. (red.). *Atlas jezior Polski*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań 1999.
- Jednolity Program Gospodarczo-Ochronny dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Notecka”*. BULiGL O/Poznań. 2021.
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. *Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce*. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011
- Jermaczek A., Maciantowicz M. (red). 2012. *Obszary Natura 2000 w województwie lubuskim*. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Świebódzin.
- Kapuscinski, R. Historia ochrony przyrody w lasach. *Zarządzanie Ochroną Przyrody w Lasach*. 2013, (07).
- Kaźmierczakowa R.(red.). *Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych*. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.2016.
- Kleczkowski A.S. *Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce, wymagających szczególnej ochrony*. 1990.
- Komitet Problemowy ds. Kryzysu Klimatycznego przy Prezydium PAN. (2024). *Komunikat 01/2024 na temat wpływu zmiany klimatu na lasy*. Polska Akademia Nauk.
- Kondracki J. *Geografia regionalna Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa. 2014.
- Kondracki. J. *Polska. Geografia fizyczna Polski*. PWN. Warszawa 1988.
- Kurek, W. Wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze obszarów górskich. W B. Domański & S. Skiba (Red.), *Geografia i sacrum* (T. 2, s. 95–104). 2005.
- Kwarcieńska K., Kwarcieński T., Ulman P., *Edukować i karać. Zjawisko zaśmiecania lasów w Polsce*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej w Krakowie, Kraków 2021.
- Liro A. (red.) *Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA*. Fundacja IUCN. Warszawa 1998.
- Łonkiewicz B. 1997. *Wytyczne i zalecenia w zakresie ujmowania w regionalnym i lokalnym planowaniu przestrzennym problematyki leśnej*. IBL, MOŚZNIŁ
- Maciantowicz, M. *Fragmentacja kompleksów leśnych jako istotne zagrożenie cywilizacyjne*. 2019
- Mapa podziału hydrograficznego Polski w skali 1: 10000* Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie/Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej/Wydział Systemu Informacyjnego Gospodarowania Wodami
- Matuszkiewicz J. M. *Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne 1:2500000, 1. Krajobrazy roślinne, 2. Regiony botaniczne (42.5)* (w: *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*. Główny Geodeta Kraju. IgiPZ PAN. Warszawa 1994.

Matuszkiewicz J. M. 2007. *Zespoły leśne Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa.

Matuszkiewicz W. *Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa*. PAN. Warszawa 1995.

Matuszkiewicz W. *Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski*. PWN Warszawa 2001.

Mikołajków J., Sadurski A. (red.). 2017. *Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce*. Państwowy Instytut Geologiczny; Państwowy Instytut Badawczy. Warszawa.

Mojski J. E. *Objaśnienia do Mapy Geologicznej Polski 1:200000*. Wydawnictwo Geologiczne. Warszawa 1977.

Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Notecka” – Nadleśnictwo Skwierzyna. BULiGL O/ Gorzów Wlkp. 2020.

Pawlaczyk P. (red.). *Zasady ochrony przyrody w lasach gospodarczych – propozycja społeczna*. 2008. <http://www.kp.org.pl/instrukcja/index.html>.

Pierzgałski, E. *Relacje między lasem a wodą – przegląd problemów*. 2008.

Podział hydrograficzny Polski. IMiGW, Warszawa 1983.

Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000, Lasy i bory – praca zbiorowa. Warszawa 2004.

POP Nadleśnictwa Skwierzyna na lata 2016-2025. KRAMEKO Sp. z o.o. 2015.

Program Ochrony Środowiska Województwa Lubuskiego (do roku 2027)

Referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku z zakresu ochrony lasu na Naradę Techniczno-Gospodarczą dla Nadleśnictwa Skwierzyna

Rejestr zabytków województwa lubuskiego. www.kobidz.pl

Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2024. Zielona Góra. 2024. www.powietrze.gios.gov.pl

Solon J. *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*. „Geographia Polonica”. 2 (91). s. 143-170

Standardowy Formularz Danych Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej

Standardowy Formularz Danych Ujście Noteci

Standardowy Formularz Danych Bledzew

Standardowy Formularz Danych Skwierzyna

Standardowy Formularz Danych Puszcza Notecka

Standardowy Formularz Danych Dolina Dolnej Noteci

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Zespół roboczy do spraw Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego pod kierunkiem Macieja Nowickiego (Przewodniczący Zespołu), Magdaleny Bałak-Hryńkiewicz (Zastępca Przewodniczącego Zespołu).

Szafer W., Pawłowski B. *Szata roślinna Polski*. PWN. Warszawa.

Szymanek W. *Planowanie przestrzenne w urządzaniu lasu*. 2024.

Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L. *Czerwona lista ptaków Polski*. OTOP. Marki. 2020.

Woś. A. *Klimat Polski*. PWN 1999. Warszawa.

Woś A. *Typy pogody, Regiony klimatyczne (31.8) (w:) Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*. Główny Geodeta Kraju. IGiPZ PAN. Warszawa 1994.

www.bdl.lasy.gov.pl

www.wikipedia.pl

www.gdos.gov.pl

www.gios.gov.pl

www.szczecin.lasy.gov.pl/web/Skwierzyna

<https://pl.weatherspark.com>

Zarzycki K., Kaźmierczakowa R., Mirek Z., *Polska Czerwona Księga Roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Wyd. III. uaktualnione i rozszerzone*. Instytut Ochrony Przyrody PAN. 2014.

Zasady Hodowli Lasu. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. Warszawa 2012.

Zasady Hodowli Lasu. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. Warszawa 2023.

Zielony R., Kliczkowska A. 2012. *Regionalizacja przyrodniczo – leśna Polski 2010*. CILP. Warszawa

Spis tabel

Tabela 1. Przedstawienie stopnia szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń <i>Planu</i>	15
Tabela 2. Funkcje lasu – zestawienie powierzchni.....	32
Tabela 3. Kategorie ochronności – zestawienie powierzchni.....	32
Tabela 4. Zestawienie liczby i powierzchni form ochrony przyrody (i ich otulin) w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Skwierzyna	39
Tabela 5. Zestawienie zbiorcze powierzchni obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Skwierzyna.....	41
Tabela 6. Zestawienie wspólnych powierzchni [ha] obszarów Natura 2000 na gruntach N-ctwa Skwierzyna.....	41
Tabela 7. Zestawienie powierzchni obszaru Ujście Noteci PLH080006.....	41
Tabela 8. Zestawienie powierzchni obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	43
Tabela 9. Zestawienie powierzchni obszaru Bledzew PLH080074.....	45
Tabela 10. Zestawienie powierzchni obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002	46
Tabela 11. Zestawienie powierzchni obszaru Puszcza Notecka PLB300015	47
Tabela 12. Zestawienie powierzchni OChK „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”	49
Tabela 13. Zestawienie powierzchni OChK „Dolina Obry”	50
Tabela 14. Zestawienie powierzchni OChK „Dolina Warty i Dolnej Noteci”	50
Tabela 15. Wykaz chronionych grzybów stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna	51
Tabela 16. Wykaz chronionych roślin stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna.....	52
Tabela 17. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna	56
Tabela 18. Powierzchnia stref ochrony zwierząt w Nadleśnictwie Skwierzyna.....	68
Tabela 19. Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna.....	69
Tabela 20. Ocena stanu JCWP w zasięgu terytorialnym N-ctwa Skwierzyna.....	73
Tabela 21. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	79
Tabela 22. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	80
Tabela 23. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	80
Tabela 24. Borowacenie w granicach obszaru PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	80
Tabela 25. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLH080006 na gruntach Nadleśnictwa	81
Tabela 26. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	81
Tabela 27. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących w obszarze Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	82
Tabela 28. Obszar Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 – siedliska przyrodnicze (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)	85
Tabela 29. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	86
Tabela 30. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna.....	87

Tabela 31. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	87
Tabela 32. Borowacenie w granicach obszaru PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	87
Tabela 33. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLH080032 na gruntach Nadleśnictwa	88
Tabela 34. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	88
Tabela 35. Obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 – siedliska przyrodnicze (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)	90
Tabela 36. Obszar Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 – gatunki roślin i gatunki zwierząt (kolorem zielonym wyróżniono gatunki związane ze środowiskiem leśnym)	90
Tabela 37. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących w obszarze Bledzew PLH080074 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	90
Tabela 38. Obszar Natura 2000 Bledzew PLH080074 – siedliska przyrodnicze	91
Tabela 39. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	92
Tabela 40. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	93
Tabela 41. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	93
Tabela 42. Borowacenie w granicach obszaru PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	93
Tabela 43. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLB080002 na gruntach Nadleśnictwa	94
Tabela 44. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	94
Tabela 45. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących w obszarze Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	95
Tabela 46. Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 – gatunki ptaków (kolorem zielonym wyróżniono gatunki związane ze środowiskiem leśnym)	98
Tabela 47. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	99
Tabela 48. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	100
Tabela 49. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	101
Tabela 50. Borowacenie w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	101
Tabela 51. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w obszarze PLB300015 na gruntach Nadleśnictwa	102
Tabela 52. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i gatunków roślin w obszarze PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	103
Tabela 53. Wykaz chronionych zwierząt stwierdzonych i występujących pospolicie na gruntach w zarządzie N-ctwa Skwierzyna	104
Tabela 54. Obszar Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 – gatunki ptaków (kolorem zielonym wyróżniono gatunki związane ze środowiskiem leśnym)	107
Tabela 55. Rodzaje zadań z zakresu użytkowania w drzewostanach, w których zinwentaryzowano leśne siedliska przyrodnicze Natura 2000	114
Tabela 56. Wykaz obiektów kultury materialnej	124
Tabela 57. Planowane czynności gospodarcze oraz ich przewidywany wpływ na rezerwat przyrody „Santockie Zakole”	129
Tabela 58. Planowane czynności gospodarcze w wyłączeniach leżących w bezpośrednim sąsiedztwie użytków ekologicznych	130

Tabela 59. Planowane czynności gospodarcze z zakresu użytkowania głównego w wydzieleniach będących w zasięgu OChK „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”.....	132
Tabela 60. Planowane czynności gospodarcze z zakresu użytkowania głównego w wydzieleniach będących w zasięgu OChK „Dolina Obry”.....	132
Tabela 61. Planowane czynności gospodarcze z zakresu użytkowania głównego w wydzieleniach będących w zasięgu OChK „Dolina warty i Dolnej Noteci”	133
Tabela 62. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na formy ochrony przyrody	134
Tabela 63. Analiza wpływu <i>Planu</i> na siedliskach przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Ujście Noteci PLH080006 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym)	136
Tabela 64. Analiza wpływu <i>Planu</i> na siedliskach przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym).....	139
Tabela 65. Zestawienie gatunków roślin i gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032	140
Tabela 66. Analiza wpływu <i>Planu</i> na siedliskach przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Bledzew PLH080032	141
Tabela 67. Analiza wpływu <i>Planu</i> na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym).....	142
Tabela 68. Analiza wpływu <i>Planu</i> na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (kolorem zielonym oznaczono przedmioty ochrony związane ze środowiskiem leśnym).....	145

Spis rysunków

Rysunek 1. Udział powierzchniowy wg gatunków panujących	36
Rysunek 2. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych.....	36
Rysunek 3. Struktura wiekowa drzewostanów	37
Rysunek 4. Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Skwierzyna	37
Rysunek 5. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury	38
Rysunek 6. Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem	38
Rysunek 7. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Ujście Noteci PLH080006 (wg SDF)	42
Rysunek 8. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 (wg SDF)	43
Rysunek 9. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Bledzew PLH080074 (wg SDF)	45
Rysunek 10. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002 (wg SDF)	46
Rysunek 11. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (wg SDF)	48
Rysunek 12. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080006	78
Rysunek 13. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080006.....	79
Rysunek 14. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Ujście Noteci PLH080006 na gruntach N-ctwa Skwierzyna.....	79
Rysunek 15. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080032	85
Rysunek 16. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080032.....	86
Rysunek 17. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032 na gruntach N-ctwa Skwierzyna	86
Rysunek 18. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB080002.....	91
Rysunek 19. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Noteci PLB080002	92
Rysunek 20. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Dolina Dolnej Noteci PLB080002 na gruntach N-ctwa Skwierzyna.....	92
Rysunek 21. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB300015	98

Rysunek 22. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015	99
Rysunek 23. Bogactwo gatunkowe w granicach obszaru Puszcza Notecka PLB300015 na gruntach N-ctwa Skwierzyna.....	100
Rysunek 24. Borowacenie w drzewostanach w obszarze Natura 2000 Puszcza Notecka na gruntach N-ctwa Skwierzyna.....	101
Rysunek 25. Udział powierzchniowy wg gatunków panujących na początku i na końcu obowiązywania obecnego <i>Planu</i>	110
Rysunek 26. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych na początku i na końcu obowiązywania obecnego <i>Planu</i>	111
Rysunek 27. Struktura wiekowa drzewostanów na początku i na końcu obowiązywania obecnego <i>Planu</i>	111
Rysunek 28. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	113
Rysunek 29. Struktura wiekowa drzewostanów na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	113
Rysunek 30. Rodzaje zadań z zakresu użytkowania głównego i hodowli w drzewostanach, w których zinwentaryzowano leśne siedliska przyrodnicze.....	118
Rysunek 31. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080006 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	135
Rysunek 32. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080006 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	136
Rysunek 33. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLH080032 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	138
Rysunek 34. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH080032 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	138
Rysunek 35. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLB080002 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	142
Rysunek 36. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB080002 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	142
Rysunek 37. Struktura wiekowa drzewostanów w obszarze PLB300015 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	144
Rysunek 38. Udział powierzchniowy wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLB300015 na początku i na końcu okresu obowiązywania <i>Planu</i>	145

Część tabelaryczna

Tabela A. Macierz przewidywanego oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa

Nadleśnictwo Skwierzyna

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ² oraz ich przewidywane oddziaływanie ¹ na elementy środowiska						Łączna ocena oddziaływania Planu (ocena ekspercka)	Uwagi
		Brak wskazań	Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne		
1	2		3	4	5	6	7	8	9
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+3	+3	+2	+3	-1	+3	-
2.	Ludzie	+1	+1	+1	0	0	0	+1	-
3.	Zwierzęta	+1	+1	+1	0	0	-1	+1	-
4.	Rośliny	+1	+1	+1	0	0	-1	+1	-
5.	Grzyby	+1	+1	+1	0	0	-1	+1	-
6.	Siedliska przyrodnicze	+3	0	+3	0	0	-1	+2	-
7.	Woda	+1	+1	+1	0	0	-1	0	-
8.	Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	-
9.	Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	-
10.	Krajobraz	+1	+1	+1	0	0	-1	0	-
11.	Klimat	0	0	0	0	0	0	0	-
12.	Zasoby naturalne	+3	+3	+3	+2	+2	-1	+2	-
13.	Zabytki i dobra kultury materialnej	0	0	0	0	0	0	+1	-

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ² oraz ich przewidywane oddziaływanie ¹ na elementy środowiska						Łączna ocena oddziaływania Planu (ocena ekspercka)	Uwagi
		Brak wskazań	Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne		
1	2		3	4	5	6	7	8	9
14.	Łączna ocena oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko ³	+3	+3	+3	+2	+2	-1	+2	-

¹ Ocena ekspercka wpływu grup czynności na środowisko oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1 – oddziaływanie krótkoterminowe – oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości 1 okresu gospodarczego;

2 – oddziaływanie średnioterminowe – oddziaływania trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska;

3 – oddziaływanie długoterminowe – oddziaływania mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska (np. symbol -3 ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

² Zadania gospodarcze formułowane na poziomie ogólnym (nieprzeznaczone dla konkretnych wydzielen drzewostanowych, np. zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej) nie kwalifikują się do ujęcia w formie macierzy, stąd omówienie ich przewidywanego wpływu jest możliwe tylko w formie tekstowej

³ Łączna ocena nie wynika ze średniej arytmetycznej poszczególnych ocen, lecz jest oceną eksperta

Tabela B. Przewidywany wpływ planowanych wskazań gospodarczych na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 (siedliska przyrodnicze, zwierzęta i rośliny)

Nadleśnictwo Skwierzyna

Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony								Łączna ocena oddziaływania planowanych zadań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko	Proponowane modyfikacje lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	SOO Ujście Noteci PLH080006											
3150 A Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	0,12	0,12		
	%	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0		
91F0 B Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	36,58	36,58		
	%	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0		
	SOO Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej PLH080032											
91T0 B Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>)	kryterium 1	brak	0	+3	+3	+3	brak	-1	+3	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	0	+3	+3	+3	brak	-1	+3			
	kryterium 3	brak	0	+3	+3	+3	brak	-1	+3			
	ha	-	82,69	128,74	129,77	226,03	-	64,54	14,91	646,68		

Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony								Łączna ocena oddziaływania planowanych zadań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	%	-	12,8	19,9	20,1	34,9	-	10,0	2,3	100,0		
1352 Wilk B	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	-			
	%	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	SOO Bledzew PLH080074											
4030 B Suche wrzosowiska	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	-			
	%	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	OSO Dolina Dolnej Noteci PLB080002											
A056 Płaskonos C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	24,73	24,73		
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0		
A051 Krakwa C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	24,73	24,73		
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0		

Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony								Łączna ocena oddziaływania planowanych zadań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie	
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań				
													Powierzchnia wydzielen z przedmiotem ochrony w ha oraz %
A122 Derkacz C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy	
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0				
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2				
	ha	-	-	-	-	-	-	-	24,73				24,73
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0				100,0
A036 Łabędź niemy C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy	
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0				
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2				
	ha	-	-	-	-	-	-	-	24,73				24,73
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0				100,0
A153 Kszyk C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy	
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0				
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2				
	ha	-	-	-	-	-	-	-	24,73				24,73
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0				100,0
A127 Żuraw C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy	
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0				
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2				
	ha	-	-	-	-	-	-	-	30,79				30,79
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0				100,0
A119 Kropiatka B	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy	
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0				
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2				
	ha	-	-	-	-	-	-	-	24,73				24,73

Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony								Łączna ocena oddziaływania planowanych zadań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0		
A307 Jarzębatka C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	24,73	24,73		
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0		
	OSO Puszcza Notecka PLB300015											
A229 Zimorodek C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	1,49	1,49		
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0		
A067 Gągoł C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	%	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A224 Lelek B	kryterium 1	brak	brak	0	0	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	0	0	brak	brak	brak	brak			
	kryterium 3	brak	brak	0	0	brak	brak	brak	brak			
	ha	-	-	27,60	10,24	-	-	-	-	37,84		
	%	-	-	72,9	27,1	-	-	-	-	100,0		
	kryterium 1	brak	0	0	brak	0	brak	brak	brak	0		Nie dotyczy

Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony								Łączna ocena oddziaływania planowanych zadań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko	Proponowane modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Powierzchnia wydzielen z przedmiotem ochrony w ha oraz %										
A236 Dzięcioł czarny C	kryterium 2	brak	0	0	brak	0	brak	brak	brak	15,07 100,0	Brak negatywnych oddziaływań	
	kryterium 3	brak	0	0	brak	0	brak	brak	brak			
	ha	-	2,75	2,75	-	9,57	-	-	-			
	%	-	18,2	18,2	-	63,6	-	-	-			
A127 Żuraw C	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2 7,94 100,0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	7,94			
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0			
A246 Lerka B	kryterium 1	brak	0	0	brak	brak	brak	brak	brak	0 29,80 100,0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	0	0	brak	brak	brak	brak	brak			
	kryterium 3	brak	0	0	brak	brak	brak	brak	brak			
	ha	-	6,04	23,76	-	-	-	-	-			
	%	-	20,3	79,7	-	-	-	-	-			
A338 Gąsiorek C	kryterium 1	brak	brak	brak	0	0	brak	brak	0	0 26,28 100,0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	0	0	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	0	0	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	4,52	13,12	-	-	8,64			
	%	-	-	-	17,2	49,9	-	-	32,9			
A075 Bielik B	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2 2,25 100,0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	2,25			
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0			

Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Kryteria zachowania przedmiotów ochrony	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania przedmiotów ochrony								Łączna ocena oddziaływania planowanych zadań ¹	Ogólne uwagi o przedmiocie ochrony, jego stanie ochrony oraz szczegółowe uwagi o ewentualnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Powierzchnia wydzieliń z przedmiotem ochrony w ha oraz %										
A074 Kania ruda B	kryterium 1	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0	+2	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	-	-	-	-	2,80	2,80		
	%	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0		
A307 Jarzębatka C	kryterium 1	brak	brak	brak	0	0	brak	brak	0	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	kryterium 2	brak	brak	brak	0	0	brak	brak	0			
	kryterium 3	brak	brak	brak	0	0	brak	brak	+2			
	ha	-	-	-	4,52	13,12	-	-	8,64	26,28		
	%	-	-	-	17,2	49,9	-	-	32,9	100,0		

Kryteria zachowania przedmiotów ochrony:

- siedliska przyrodnicze:

kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się – ocenia się: zwiększenie jako (+), bez zmian jako (0), zmniejszenie jako (-);

kryterium 2: struktura siedliska i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal – ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-);

kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny – ocenia się: poprawę jako (+), bez zmian jako (0), pogorszenie jako (-)

- gatunki roślin i zwierząt:

kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych – ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-);

kryterium 2: naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się – ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-);

kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla gatunku nie zmniejsza się – ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-).

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na przedmioty ochrony oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak czynności.

1 – oddziaływanie krótkoterminowe – oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości jednego okresu gospodarczego;

2 – oddziaływanie średnioterminowe – oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska;

3 – oddziaływanie długoterminowe – oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska.

x – brak informacji o lokalizacji stanowisk. Analizie poddano oddziaływanie na powierzchnię siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku.

¹ Łączna ocena nie wynika ze średniej arytmetycznej poszczególnych ocen, lecz jest oceną eksperta.

Tabela C. Przewidywany wpływ planowanych wskazań gospodarczych na chronione gatunki zwierząt, roślin i grzybów (ochrona ścisła i częściowa) niebędące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000

Nadleśnictwo Skwierzyna

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Ochrona ścisła/częściowa											
Bielistka siwa	Stan populacji	brak	0	0	brak	0	-1	-2	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	10	3	brak	9	1	7	1			
	%	brak	32	10	brak	29	3	23	3	100,0		
Bobrek trójlistkowy	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Brodaczka (rodzaj)	Stan populacji	brak	brak	brak	0	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	3	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	75	25	brak	brak	brak	100,0		
Brodawkowiec czysty	Stan populacji	brak	0	0	0	0	-1	-2	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	6	3	1	10	1	3	4			
	%	brak	21	11	3	36	4	11	14	100,0		
Centuria pospolita	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Chrobotek leśny	Stan populacji	brak	0	0	+1	+1	brak	0	brak	0		Nie dotyczy

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
	Liczba stanowisk	brak	2	4	1	5	brak	2	brak		Brak negatywnych oddziaływań	
	%	brak	14	29	7	36	brak	14	brak	100,0		
Chrobotek najezony	Stan populacji	brak	brak	brak	+1	brak	brak	brak	brak	+1	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak	brak			
Chrobotek reniferowy	Stan populacji	brak	0	0	+1	+1	brak	0	+3	+1	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	6	6	3	12	brak	6	1			
	%	brak	18	18	9	35	brak	18	2			
Chrobotek (rodzaj)	Stan populacji	brak	brak	brak	+1	+1	brak	brak	brak	+1	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	1	2	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	33	67	brak	brak	brak			
Cis pospolity	Stan populacji	brak	brak	0	0	brak	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	2	1	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	67	33	brak	brak	brak				
Gruszyczka mniejsza	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak			
Gruszyczka zielonawa	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak			
Grzybienie białe	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
Kocanki piaskowe	Stan populacji	brak	brak	0	brak	0	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	2	brak	1	brak	brak	1			
	%	brak	brak	50	brak	25	brak	brak	25			
Kruszczyk szerokolistny	Stan populacji	brak	0	0	0	brak	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	1	1	1	brak	brak	brak	1			
	%	brak	25	25	25	brak	brak	brak	25			
Kukułka Fuchsa	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	2			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100,0			
Kukułka plamista	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	3			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100,0			
Lilia złotogłów	Stan populacji	brak	0	0	brak	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	1	1	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	50	50	brak	brak	brak	brak	brak			
Listera jajowata	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	3			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	50			
Mącznica lekarska	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100,0	brak	brak	brak			
Mąkla tarniowa	Stan populacji	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak	brak			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
Nasięźrzał pospolity	Stan populacji	brak	0	0	brak	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	1	1	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	50	50	brak	brak	brak	brak	brak			
Pióropusznik strusi	Stan populacji	brak	brak	0	brak	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	100	brak	brak	brak	brak	brak			
Pomocnik baldaszkowy	Stan populacji	brak	0	0	brak	brak	-1	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	1	3	brak	brak	1	brak	1			
	%	brak	17	50	brak	brak	17	brak	17			
Płucnica islandzka	Stan populacji	brak	0	0	0	0	-1	-2	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	3	2	1	8	1	2	2			
	%	brak	15	11	5	42	5	11	11			
Pustułka rurkowata	Stan populacji	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak	brak			
Rosiczka okrągłolistna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Śnieżycza wiosenna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	2			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Śnieżyczka przebiśnieg	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	11			
	%	brak	brak	brak	brak	8	brak	brak	92			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
Torfowce (rodzaj)	Stan populacji	brak	0	0	brak	brak	-1	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	1	1	brak	brak	1	brak	2			
	%	brak	20	20	brak	brak	20	brak	40			
Turzyca piaskowa	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak			
Wawrzynek wilczelyko	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Wężymord stepowy	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	50	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Widłak goździsty	Stan populacji	brak	0	0	0	0	-1	-2	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	4	4	2	5	3	1	1			
	%	brak	20	20	10	25	15	5	5			
Widłak jałowcowaty	Stan populacji	brak	0	0	brak	brak	-1	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	1	1	brak	brak	1	brak	brak			
	%	brak	33,3	33,3	brak	brak	33,3	brak	brak			
Widlicz spłaszczony	Stan populacji	brak	0	0	brak	0	-1	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	3	5	brak	2	3	brak	brak			
	%	brak	23	39	brak	15	23	brak	brak			
Widłóżab kędzierzawy	Stan populacji	brak	0	0	0	0	-1	-2	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	13	8	3	18	1	7	3			
	%	brak	24	15	6	34	2	13	6			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
Bielik	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	4			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100,0			
Błotniak stawowy	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100,0			
Bóbr europejski	Stan populacji	brak	0	0	brak	0	-1	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	2	1	1	4	2	brak	11			
	%	brak	9,5	5	5	19	9,5	brak	52			
Brzeczka	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100,0			
Brzegówka	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	50	brak	brak	50			
Czajka	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100,0			
Czapla siwa	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	2	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	67	brak	brak	33			
Czerwończyk nieparek	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
Dudek	Stan populacji	brak	brak	0	0	brak	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	2	3	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	33	50	brak	brak	brak	17			
Dzięciół średni	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Dzięciół zielony	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	2			
	%	brak	brak	brak	brak	33	brak	brak	67			
Gąsiorek	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Gniewosz plamisty	Stan populacji	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak	brak			
Grzebiuszka ziemna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Kania czarna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	3			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Kania ruda	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	2			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
Kobuz	Stan populacji	brak	brak	0	brak	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	100	brak	brak	brak	brak	brak			
Kokoszka zwyczajna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Kormoran czarny	Stan populacji	brak	0	0	brak	brak	-1	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	1	1	brak	brak	1	brak	1			
	%	brak	25	25	brak	brak	25	brak	25			
Kozioróg dębosz	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Kumak nizinny	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	2			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Modliszka zwyczajna	Stan populacji	brak	brak	0	brak	brak	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	100	brak	brak	brak	brak	brak			
Nocek duży	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Nocek rudy	Stan populacji	brak	brak	0	brak	brak	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	1	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	50	brak	brak	brak	brak	50			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
Perkoz dwuczuby	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak			
Perkozek	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	50	brak	brak	50			
Puszczyk	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak			
Ropucha szara	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Ropucha zielona	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Sokół wędrowny	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	3			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100			
Traszka grzebieniasta	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Traszka zwyczajna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			

Gatunek	Kryteria oceny	Wskazania gospodarcze oraz ich przewidywane oddziaływanie na stan zachowania gatunków chronionych								Łączna ocena oddziaływania planowanych działań ¹	Ogólne uwagi o wymaganiach siedliskowych gatunku i perspektywie zachowania	Propozycje modyfikacji lub działania ograniczające negatywne oddziaływanie
		Zalesienia	Odnowienia	CW, CP, PIEL	CP-P, TW	TP	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak wskazań			
		Liczba stanowisk gatunku										
Wydra	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	+3	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	2			
	%	brak	brak	brak	brak	33	brak	brak	67	100,0		
Żaba trawna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Żaba wodna	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	+3	+3	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	1			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	100	100,0		
Zalotka większa	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	-	-
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak	brak			
Żuraw	Stan populacji	brak	brak	brak	brak	0	brak	brak	brak	0	Brak negatywnych oddziaływań	Nie dotyczy
	Liczba stanowisk	brak	brak	brak	brak	1	brak	brak	brak			
	%	brak	brak	brak	brak	100	brak	brak	brak	100,0		

Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych działań na przedmioty ochrony oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak czynności.

1 – oddziaływanie krótkoterminowe – oddziaływanie kilkuletnie (w zależności od charakteru działania), maksymalnie do długości jednego okresu gospodarczego;

2 – oddziaływanie średnioterminowe – oddziaływanie trwające dłużej niż jeden okres gospodarczy, jednak bez trwałego wpływu na dany element środowiska;

3 – oddziaływanie długoterminowe – oddziaływanie mające względnie trwały wpływ na dany element środowiska.

x – brak informacji o lokalizacji stanowisk. Analizie poddano oddziaływanie na powierzchnię siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku.

¹ Łączna ocena nie wynika ze średniej arytmetycznej poszczególnych ocen, lecz jest oceną eksperta.

Tabela E. Zestawienie działań mitygujących zastosowanych w planie urządzenia lasu

Nadleśnictwo Skwierzyna

Lp.	Pierwotna propozycja wskazówki	Propozycja wskazówki do PUL (modyfikacja)	Przyczyna zmiany i cel	Adres leśny		
				Leśnictwo	Oddział, pododdział	
1.	RB IB	RB IIA	Uzyskanie na siedlisku Bśw i słabszym wariancie BMśw (TD – So) złożonej struktury d- stanu pod względem wieku i budowy pionowej z obsiewu naturalnego, w celu lepszego dostosowania d- stanów do zmieniających się warunków klimatycznych.	Brzozowiec (01)	284c	
				Glinik (02)	313f, 358b	
				Trzebiszewo (03)	388f	
				Stary Dworek (05)	445d, 480k, 480l, 481k, 485c, 485f, 517j, 546i, 592h, 593d	
				Jeleniec (06)	492b, 521g	
				Pniewo (07)	495b, 496a, 497a, 498a, 564g	
				Dzików (08)	463h, 501c, 502a, 503a, 505a	
				Dąbrówka (09)	753d	
				Zawarcie (13)	179d, 180d, 181g, 204b, 205f	
2.	RB IB	RB IVD		Brzozowiec (01)	262g, 327d	
				Glinik (02)	264g, 288f, 328i	
				Skwierzyna (04)	617b, 617f, 618a	
				Stary Dworek (05)	441c, 442d, 443b, 484a, 552f	
				Jeleniec (06)	488h, 488j, 560f	
				Dzików (08)	428a, 573d, 574j, 615c, 616a	
				Dąbrówka (09)	665c	
				Murzynowo (11)	58a	
				Chrobotek (12)	108b, 140b	
Zawarcie (13)	143a, 144f, 207b					
3.	RB IB	RB IVD	Zastosowanie rębni alternatywnej z długim okresem odnowienia lub odstąpienie od rębni w celu zachowania walorów krajobrazowych i społecznych w obszarze lasów o zwiększonej funkcji społecznej.	Brzozowiec (01)	262g, 327d	
				Glinik (02)	264g, 288f, 328i	
				Skwierzyna (04)	617b, 617f, 618a	
4.	RB IIA/IIIA	RB IVD		Stary Dworek (05)	544m	
				Brzozowiec (01)	307i, 307l	
5.	RB IIIA	RB IVD		Glinik (02)	263d	
				Trzebiszewo (03)	348g, 349a, 349f, 349g	
				Skwierzyna (04)	539b, 540d, 542h, 578f, 587d, 617c, 619d	
				Stary Dworek (05)	545i, 589c	
				6.	RB IIIA/RB IB	BRAK WSK

Lp.	Pierwotna propozycja wskazówki	Propozycja wskazówki do PUL (modyfikacja)	Przyczyna zmiany i cel	Adres leśny	
				Leśnictwo	Oddział, pododdział
			Odstąpienie od rębni lub zastosowanie rębni alternatywnej przy zbiornikach i ciekach naturalnych.	Glinik (02)	287j, 328a, 328d, 328k
				Stary Dworek (05)	590ax, 590z, 630s,
				Dąbrówka (09)	684h
7.	RB IIIA	RB IIA		Dąbrówka (09)	850d
8.	RBIIIA/RB IB	RB IVD		Trzebiszewo (03)	348g, 349a, 349f, 349g
				Skwierzyna (04)	542h, 587d
				Stary Dworek (05)	544m, 589c
9.	RB IIIA/RB IB	TP		Glinik (02)	308h, 328c
10.	RB IB/RB IIIA	RB IIA	Kształtowanie strefy ekotonowej w celu wytworzenia tzw. ściany okrajkowej (wzdłuż dróg, pól uprawnych).	Stary Dworek (05)	480k, 481k, 485c
				Jeleniec (06)	492b
				Pniewo (07)	495b, 496a, 497a, 498a
				Dzików (08)	463h, 501c, 502a, 503a, 505a
				Dąbrówka (09)	691f, 850d, 906h
				Sokola Dąbrowa (10)	856b, 860d, 861t, 887a, 909b, 925j, 933m,
				Zawarcie (13)	185f, 201d, 203g, 205f
11.	RB IB	RB IIB		Zawarcie (13)	209c
12.	RB IIIAU	RB IIIB		Brzozowiec (01)	299m